

**T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

**SAFRANBOLU BELEDİYESİ'NDE KAYYIM DÖNEMİ SOSYAL BELEDİYECİLİK
UYGULAMALARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
ÖZGE BOZKIR**

**DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ MESUT KAYAER**

BARTIN-2019

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

SAFRANBOLU BELEDİYESİ'NDE KAYYIM DÖNEMİ SOSYAL
BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

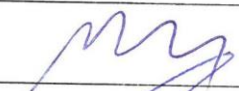

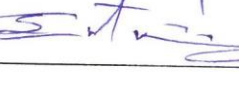
HAZIRLAYAN

Özge BOZKIR

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Mesut KAYAER

“Bu tez 28/08/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği /Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	İMZA
Dr. Öğr. Üyesi Mesut KAYAER	
Dr. Öğr. Üyesi İsmail BAŞARAN	
Dr. Öğr. Üyesi Salih ÇİFTÇİ	

KABUL VE ONAY

Özge BOZKIR tarafından hazırlanan “**Safranbolu Belediyesi’nde Kayyım Dönemi Sosyal Belediyecilik Uygulamaları**” başlıklı bu çalışma, 28.08.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği/~~oy çokluğu~~ ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans/~~Doktora Tezi~~ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Ünvan Ad SOYAD Dr. Öğr. Üyesi İsmail BAŞARAN

Üye : Ünvan Ad SOYAD
(Danışman) Dr. Öğr. Üyesi Mesut KAYAER

Üye : Ünvan Ad SOYAD Dr. Öğr. Üyesi Salih ÇİFTÇİ

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve ....sayılı kararıyla onaylanmıştır.

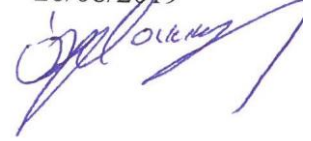
Prof. Dr. Metin SABAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Dr. Öğr. Üyesi Mesut KAYAER danışmanlığında hazırlamış olduğum **“Safranbolu Belediyesi’nde Kayım Dönemi Sosyal Belediyecilik Uygulamaları”** adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

Özge BOZKIR

28/08/2019

ÖN SÖZ

Devletlerin temel fonksiyonu vatandaşların ortak ihtiyaçlarını kendilerine en yakın yerel yönetim birimlerinden karşılanmasını sağlamaktır. Türkiye’de yerel yönetim birimi olarak belediyeler ön plana çıkmıştır. Belediyeler, beledi sınırlar dahilinde klasik beledi hizmetlerin dışında sosyal yardım ve sosyal hizmet sunmaya başlamıştır. Belediyelerin sosyal yardım ve sosyal hizmet sunmaları gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de sosyal belediyeçilik anlayışını ortaya çıkarmıştır. Bu tez çalışmasının gayesi sosyal belediyeçiliği Safranbolu Belediyesi özelinde belirtmek ve olağanüstü hal kapsamında kayyım belediyesi olan Safranbolu Belediyesi’nin sosyal belediyeçilik anlayışının araştırılması olmuştur.

Bu tez çalışmasının ortaya çıkmasında yardım ve desteklerini esirgemeyen tez danışmanım Dr.Öğr.Üyesi Mesut KAYAER’e, Safranbolu Belediyesi’ne ve sevgili aileme teşekkürlerimi sunarım.

Özge BOZKIR
Bartın, 2019

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

SAFRANBOLU BELEDİYESİ'NDE KAYYIM DÖNEMİ SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI

Özge BOZKIR

Bartın Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Mesut KAYAER

Bartın-2019, Sayfa: XVI + 100

Sosyal devlet anlayışının gereği olarak ortaya çıkan sosyal belediyeçilik anlayışı, bireylere sunulacak hizmetlerde sadece merkezi yönetimlerin değil yerel yönetimlerin de görevli olduğunu kabul eden bir yönetim anlayışıdır. Belde sakinlerine klasik belediye hizmetleri dışında (sosyal yardımlar, geziler, tiyatro, sinema, festivaller, beceri kursları gibi) sosyo-kültürel yönlerini geliştirecek ve refah seviyesini yükseltecek projeler üretilmesi gayesinde olan sosyal belediyeçilik anlayışı, Türkiye’de 1990’lı yıllardan sonra gelişmiştir.

Sosyal belediyeçilik anlayışı günümüzde belediyelerin hizmet niteliğinin ortaya çıkarılmasında farklı bir yönetim anlayışına dönüşmüştür. Özellikle “5393 sayılı Belediye Kanunu” ile “5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu” ve ilgili diğer kanunlar belediyelere, belediyelerin sosyal belediyeçilik yönünü geliştirecek yetkiler vermiş ve görevler yüklemiştir.

Bu çalışmada, yerel yönetim anlayışı ve Türkiye’de yerel yönetim birimlerinin özellikle belediyelerin gelişimi, yetki ve görevleri, sosyal belediyeçilik kavramının ortaya çıkışı, dünyada ve Türkiye’de sosyal belediyeçiliğin gelişimi ve yasal boyutu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca 15 Temmuz 2016’da gerçekleşen darbe girişimi sebebiyle

ilan edilen olağanüstü hal kapsamında vesayet makamlarınca belediye başkanlıklarına kayyım atanmıştır. Bu kapsamda Safranbolu Belediyesi'ne de kayyım atanarak, Safranbolu Belediyesi de kayyım belediyelerinden birisi olmuştur. Çalışmada kayyım belediyesi olan Safranbolu Belediyesi'nin (kayyım öncesi ve kayyım sonrası) sosyal belediyecilik anlayışının ortaya konulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kayyım belediyeciliği; Safranbolu; Safranbolu Belediyesi; sosyal devlet, sosyal belediyecilik

ABSTRACT

M.Sc.Thesis

CUSTODIAN PERIOD SOCIAL MUNICIPALITY PRACTICES IN SAFRANBOLU MUNICIPALITY

Özge BOZKIR

Bartın University

Social Sciences Institute

Political Science and Public Administration Main Science Branch

Thesis Adviser: Assistant Professor Mesut KAYAER

Bartın-2019, Page: XVI + 100

The understanding of social municipalism, which emerged as a requirement of the social state understanding, is a management understanding that accepts that not only central administrations but also local administrations are responsible for the services to be provided to individuals. The understanding of social municipalism aiming to produce projects that will improve the socio-cultural aspects and increase the welfare level of the municipality in addition to the classical municipal the classical municipal services (such as social assistance, trips, theater, cinema, festivals, skill courses, etc.) is developed after the year 1990 in Turkey.

Today, the understanding of social municipalism has become a different management approach in the determination of the service quality of municipalities. Especially “Municipal Law No. 5393” with “Metropolitan Law No. 5216” and other relevant laws have given powers and duties to the municipalities to improve the social municipality side of municipalities.

Thesis context, understanding of local administration, the development of local administration units (especially municipalities) in Turkey, powers and duties of the municipalities, the emergence of the concept of social municipality, development and legal aspects of social municipality in Turkey and in the world have been put forward.

In addition, the custodians were appointed as trustees to the municipalities with in the scope of the state of emergency declared due to the coup attempt on 15 July 2016. In this context, Safranbolu Municipality was appointed as a custodian and Safranbolu Municipality became one of the custodians. The aim of thesis to reveal the social municipality understanding of Safranbolu Municipality (pre-custodian and post-custodian), which is a custodian municipality.

Key Words: Trustee municipality; Safranbolu; Safranbolu Municipality; social state, social municipality

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	iii
BEYANNAME.....	iii
ÖN SÖZ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar DİZİNİ	xii
FOTOĞRAFLAR DİZİNİ.....	xiii
EKLER DİZİNİ.....	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xv
GİRİŞ	1

1. YEREL YÖNETİMLER, TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİMİ VE YEREL YÖNETİM BİRİMİ OLARAK TÜRKİYE'DE BELEDİYELER.....3

1.1. Yerel Yönetim Kavramı ve Çeşitleri	3
1.2. Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Gelişimi.....	4
1.2.1. Cumhuriyetin İlanından Önce Yerel Yönetimler.....	5
1.2.2. Tek Parti Döneminde Yerel Yönetimler	7
1.2.3. Çok Partili Dönemde Yerel Yönetimler	9
1.3. Yerel Yönetim Birimi Olarak Türkiye'de Belediyeler	13
1.3.1. Belediyelerin Kuruluşu ve Görevleri.....	14
1.3.2. Belediyenin Organları.....	15
2. SOSYAL POLİTİKA, SOSYAL DEVLET VE SOSYAL BELEDİYESİCİLİK.....18	

2.1. Sosyal Politika Kavramı	18
2.2. Sosyal Devlet Kavramı ve Gelişimi.....	19
2.3. Türkiye'de Sosyal Devlet Anlayışı	19
2.4. Sosyal Belediyecilik	20
2.4.1. Sosyal Belediyecilik Kapsamına Giren Belli Başlı Hizmetler.....	22
2.4.2. Sosyal Belediyeciliğin Temel Fonksiyonları.....	23

2.4.3. Dünyada ve Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışının Gelişimi	24
2.4.3.1. Sosyal Belediyecilik Anlayışının Dünyadaki Gelişimi.....	24
2.4.3.2. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışının Gelişimi.....	26
2.5. Türkiye’de Sosyal Belediyeciliğin Hukuki Boyutu.....	28
2.6. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamalarında Hedef Kitle.....	32
3. SAFRANBOLU BELEDİYESİ’NDE KAYYIM DÖNEMİ SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI.....	36
3.1. Kayyımlik Kavramı ve Çeşitleri	36
3.2. Kayyımlik Kavramının Ortaya Çıkışı.....	37
3.3. Türkiye’de Belediyelere Vesayet Makamlarınca Kayyım Atanması Süreci.....	38
3.4. Safranbolu ve Safranbolu Belediyesi.....	43
3.4.1. Safranbolu’nun Coğrafi Konumu ve Tarihi Geçmişi	43
3.4.2. Safranbolu’nun Nüfusu, Ekonomik Yapısı ve Turizm Potansiyeli.....	45
3.5. Safranbolu Belediyesi.....	47
3.5.1. Safranbolu Belediyesi’nde Sosyal Belediyecilik.....	47
3.5.2. Safranbolu Belediyesi’nin Yaptığı Sosyal Yardım ve Hizmetler	49
3.5.3. Safranbolu Belediyesi’nin Yaptığı Sosyal Yardım ve Hizmetlerin Hukuki Dayanağı.....	49
3.5.4. Safranbolu Belediyesi’nin Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Bütçesi	50
3.5.4.1. Sosyal Yardımlar	53
3.5.4.2. Sosyal Hizmetler	57
3.6. Projelerin Değerlendirilmesi.....	75
SONUÇ.....	78
KAYNAKLAR.....	82
EKLER.....	88
ÖZGEÇMİŞ.....	100

TABLULAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
Tablo-1: Kayyım Atanan Bazı Belediyeler.....	40
Tablo-2: Safranbolu Belediyesi'nin Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Bütçesi (2016-2017 ve 2018 yılları).....	51
Tablo-3: Safranbolu Belediyesi'nin Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Bütçesi (2014 ve 2015 yılları).....	52
Tablo-4: Safranbolu Belediyesi'nin Kayyım Atanmadan Önce ve Kayyım Atandıktan Sonra Yaptığı Aynı Yardımlar.....	54
Tablo-5: Kayyım Öncesi ve Sonrası Dönemde Cenaze Evine Erzak Yardımı ve Taziye..	56
Tablo-5+1: Cenaze Evine Erzak Yardımı ve Taziye Projesini Üstlenen Kurum, Bütçesini Üstlenen Birim ve Bütçesi.....	56
Tablo-6: Safranbolu Belediyesi'nin Hoş Geldin Bebek Projesi.....	58
Tablo-6+1: Safranbolu Belediyesi'nin Hoş Geldin Bebek Projesini Üstlenen Kurum, Bütçesini Üstlenen Birim ve Bütçesi.....	58
Tablo-7: Safranbolu Belediyesi'nin Hastalara Ziyaret Projesi.....	60
Tablo-7+1: Safranbolu Belediyesi'nin Hastalara Ziyaret Projesini Üstlenen Kurum, Bütçesini Üstlenen Birim ve Bütçesi.....	61
Tablo-8: Safranbolu Acil Destek Programı (SADEP).....	63
Tablo-8+1: SADEP'i Üstlenen Kurum, Bütçesini Üstlenen Birim ve Bütçesi.....	63
Tablo-9: Safranbolu Belediyesi'nin Beyaz Masa Uygulaması.....	66

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

Fotoğraf	Sayfa
No	No
Fotoğraf-1: Safranbolu Belediyesi Hoş Geldin Bebek Paketi.....	59
Fotoğraf-2: Safranbolu Belediyesi Hoş Geldin Bebek Projesi.....	59
Fotoğraf-3: Safranbolu Belediyesi Halk Günü Toplantısı.....	62
Fotoğraf-4: Acil Yardım Butonu.....	65
Fotoğraf-5: 19. Uluslararası Altın Safran Belgesel Film Festivali.....	68
Fotoğraf-6: Geleneksel Hale Gelen Safranbolu Esnafı Pazartesi Duaları.....	74

EKLER DİZİNİ

Ekler	Sayfa
No	No
Ek-1: Safranbolu Belediyesi Sosyal Yardım Yönetmeliği.....	88

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

SİMGELER

% : Yüzde

KISALTMALAR

ANAP : Anavatan Partisi

CHP :Cumhuriyet Halk Partisi

DİE :Devlet İstatistik Kurumu

İŞ-KUR :Türkiye İş Kurumu

KHK :Kanun Hükmünde Kararname

KOSGEB :Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

M.Ö. :Milattan Önce

SADEP :Safranbolu Acil Destek Programı

SAKEM :Safranbolu Kültür Eğitim Merkezi

SHP :Sosyaldemokrat Halkçı Parti

TL :Türk Lirası

TBMM :Türkiye Büyük Millet Meclisi

T.C. :Türkiye Cumhuriyeti

TUİK :Türkiye İstatistik Kurumu

UNESCO :Birleşmiş Milletler, Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

Y.Y. : Yüzyıl

PKK : Partiya Karkeran Kürdistan-Kürdistan İşçi Partisi

GİRİŞ

Vatandaş odaklı yönetim anlayışı günümüz yönetim anlayışında önemli bir yere sahip olmakla birlikte kökenleri sosyal devlet anlayışına dayandırılmıştır. Sosyal devlet anlayışı devletleri sosyal politika üretmesine ön ayak olmuştur. Devletler, toplumda düşkün durumda olan bir nevi sosyal, kültürel ve ekonomik yönden yetersiz olan bireylere asgari düzeyde mevcut olduğu toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik seviyesine ulaştırmayı amaçlamıştır. Sosyal devlet ilkesi birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de ilk defa 1961 Anayasası’nda kabul edilerek yasal dayanak oluşturulmuştur.

Günümüzde sosyal politika bağlamında gerçekleştirilen politikalar sadece Türkiye’nin yasal anlamda sosyal devlet olmasından ötürü merkezi yönetim birimlerinin görevi değil yerel yönetim birimlerinin de görev alanına dahil edilmiştir. Türkiye’de yerel yönetim birimi olarak belediyeler ön plana çıkmış ve sosyal politika üretmeleri konusunda belediyelere yasal sorumluluklar verilmiştir. Sosyal devlet anlayışının belediyelere yansması sosyal belediyeçilik kavramını ortaya çıkarmıştır. Lakin sosyal belediyeçilik sosyal politikaların tamamen belediyelerin yerine getirilmesi olarak algılanmamalıdır. Bir nevi yerel yönetim birimlerinin, merkezi yönetime sosyo-politik görevlerinde yardımcı olmasıdır.

Çalışmada, sosyal devlet anlayışının bir uzantısı olarak ortaya çıkan sosyal belediyeçilik anlayışının Türkiye’de gelişimi ve belediyelerin sosyal belediyeçilik kapsamında yürüttükleri faaliyetler “Safranbolu Belediyesi” örneği üzerinden ortaya konulmuştur. Bu çerçevede yerel yönetimlere atanan kayyımlar ile seçimle gelen belediye başkanlarının sosyal belediyeçilik kapsamında yürüttükleri faaliyetleri karşılaştırmak ve karşılaştırmaların Safranbolu Belediyesi örneği üzerinden irdelenmesi amaçlanmıştır.

Yerel yönetimlerin önemli birimlerinden olan, yerel ihtiyaçların tespit edilmesinde ve giderilmesinde önemli yeri olan belediyelerin, sosyal belediyeçilik faaliyetlerinin neler olduğu bu çalışmada belirtilmiştir. “Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)” da yer alan bir ilçe belediyesinin (Safranbolu Belediyesi’nin) sosyal belediyeçilik faaliyetlerinin incelenmesi, son zamanlarda ülkemizde belediyelere atanan kayyımların yürüttükleri sosyal belediyeçilik faaliyetleri ile seçimlerle gelen belediye başkanlarının sosyal belediyeçilik kapsamında yürüttükleri faaliyetlerin karşılaştırılarak çıkarımlarda bulunulması konunun önemini arz etmektedir.

Birinci bölümde, yerel yönetim kavramı, kavramın tarihsel evrimi ve Türkiye’de belediye kavramının gelişimi, belediyelerin görev ve sorumlulukları incelenmiştir. İkinci bölümde, sosyal devlet ile sosyal politika kavramından ve bu kavramların gelişimi sonucunda gelişen sosyal belediyecilik kavramından dünyada ve Türkiye’de sosyal belediyeciliğin gelişiminden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde, kayyım kavramından ve çeşitlerinden, Türkiye’de 15 Temmuz 2016 tarihinde yapılan darbe girişimden sonra kabul edilen olağanüstü hal esasları doğrultusunda vesayet makamlarınca yerel yönetim birimlerine kayyım atanmasından ve Safranbolu Belediyesi’nin kayyım döneminde sosyal belediyecilik faaliyetlerinden bahsedilmiştir Çalışma kapsamında kayyım öncesi dönem 2014 yılından Haziran 2017 tarihine kadar olan süreci kapsarken, kayyım sonraki dönem Haziran 2017 tarihinden Mart 2019 tarihine kadarki süreci kapsamaktadır.

Çalışmada basılı ve elektronik ortamdaki dergiler, makaleler, tezler taranmış, konu ile ilgili kitaplar incelenmiştir. Birincil verileri elde etmek için Safranbolu Belediyesi “Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğüyle” yüz yüze görüşme yapılmış ve e-posta yoluyla iletişime geçilmiştir. Mali veriler ise Safranbolu Belediyesi “Mali Hizmet Müdürlüğü’nden” e-posta yoluyla elde edilmiştir.

1. YEREL YÖNETİMLER, TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLERİN GELİŞİMİ VE YEREL YÖNETİM BİRİMİ OLARAK TÜRKİYE’DE BELEDİYELER

Kamu yönetiminde merkezi yönetimler kadar yerel yönetimlerde önemli yere sahiptir. Bu bölümde yerel yönetim kavramından özellikle Türkiye’de yerel yönetim birimi olan belediyelerin görev, yetki ve sorumlulukları incelenmiştir.

1.1. Yerel Yönetim Kavramı ve Çeşitleri

Yerel yönetimler, kamu yönetiminin önemli ve vazgeçilmez unsurlarından biri olmakla birlikte bir ülkenin demokratik düzeyini belirlemede ve yerel hizmetlerin etkinliğini sağlamada önemli yere sahiptir (Eryılmaz, 2011: 147).

Yerel yönetim kavramını açıklamak için “yönetim” kavramını açıklamak gerekir. Yönetim, geniş bir içeriğe sahip olmakla birlikte teşkilat, yönetsel etkinlik, sevk ve idare etme anlamına gelmektedir. Ancak genel anlamda belli bir işin gerçekleşmesi adına işbirliği yapmaktır (Gözübüyük, 2014: 1). Yerel yönetim kavramı ise bir devletin yahut bir bölgesel yönetiminin alt birimlerini oluşturmakla birlikte göreceli olarak küçük alanla sınırlı yine sınırlı sayıda kamusal politika belirleme yetkisine sahip kamu kuruluşu şeklinde tanımlanabilir (Koçak, 2013: 18). Başka bir ifade ile yerel yönetimler, belli coğrafi sınırlar içinde yaşayan topluluğun ortak gereksinimlerini karşılamak gayesiyle, yöneticilerin yerel halk tarafından belirlendiği, kanunlarla belirlenmiş yetkileri ve görevleri olan, kendine ait personeli ve bütçesi olan yerel birimlerdir (Tortop vd, 2008: 16).

Yerel yönetimler genel manada siyasi ve idari yerinden yönetim olarak ikiye ayrılmıştır (Şengül, 2013: 4). Siyasi yerinden yönetim, siyasi gücün merkezi yönetim ile yerel yönetim arasında paylaşıldığı ve federalizm olarak adlandırılan yerel yönetim çeşididir (Koçak, 2013: 25). Federalizm, siyasal yapıyı yahut toplumsal yapıyı oluşturan birimlerin varlıklarını yok etmeden bir araya gelmesini öngörmektedir. Federalizm benimseyen devlet şekline ise federal devlet denilmektedir (Şengül, 2013: 6). Federal yönetim biçiminde yetkiler sadece merkezi yönetimlerde toplanmamakta, merkezi yönetim dışındaki birimlerle paylaşılmaktadır (Koçak, 2013: 25).

İdari yerel yönetim çeşidi ise siyasi yerinden yönetimin yasama, yürütme ve yargı alanında iktidar paylaşımı sebebiyle devletin yapısıyla alakalı olgu iken idari yerel yönetim yetki paylaşımı sebebiyle yönetsel bir olgudur. İdari yerinden yönetimde devlet dışında egemenliği kullanan birim olmadığından devlet ile yerel yönetim birimleri arasında yetki paylaşımı kanunladır. Bu nedenle yönetimler arası görev ve sorumlulukları belirleme merkezi yönetiminin görevidir ve üniter devlet anlayışına sahip ülkelerin yönetim anlayışıdır (Şengül, 2013: 8).

Türkiye, üniter devlet anlayışına sahip ülke olduğundan yerel yönetim çeşidi olarak idari yönetim anlayışını benimsemiştir. Yönetsel yapımızda yerel yönetimler, coğrafi yerinden yönetim ve hizmet yönünden yerel yönetim olarak ikiye ayrılmaktadır. Belli başlı işlemlerin merkezi yönetimden alınarak özerk kurumlara aktarılmasına hizmet yönünden yerel yönetim anlayışı denilmektedir. Merkezi yönetiminin hizmet yükünü hafifletmek, hizmetlerin teknik ve uzmanlaşmış birimler tarafından yürütülmesi bu yerel yönetim çeşidinde benimsenmektedir. Coğrafi yerinden yönetim ise bazı yönetsel görevlerin, merkezi yönetimden bağımsız, yöneticilerin seçimle iş başına geldiği ve belli bir coğrafi alanla sınırlanan yönetim anlayışıdır (Eryılmaz, 2011: 98-99).

Türkiye’de coğrafi yerinden yönetim anlayışı benimsenmekle birlikte, il özel idareleri, belediyeler ve köyler coğrafi yerinden yönetim birimlerini oluşturmaktadır. Tez konusu bağlamında belediye kavramı ön plana çıkacağından coğrafi yerel yönetim birimi olarak belediye kavramı açıklanmıştır.

1.2. Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Gelişimi

Eski dönemde kendi kendini yönetebilen, belli bir alan üstünde yaşayan insanların oluşturdukları birim olarak tanımlanan siteler, Roma dönemindeki “municipe” Antik Yunan’da siyasal düşüncenin temel taşlarından olan toplumsal yaşamın en gelişmiş şekli ve ideal toplumun yaratılması bağlamında en elverişli ortam olarak tanımlanan polis şehir devletleri yine kentlerin özgür olmasında önemli yere sahip komünlerin oluşması, günümüz anlamında yerel yönetimlerin oluşmasına ışık tutmuştur (Keleş, 2012: 33-34; Çiçek, 2014: 55).

16. yüzyılda ise, ulus devlet anlayışının ortaya çıkması kentlerde devletin güçlü olmasına sebebiyet vermiş komünler ara kurum olmak zorunda kalmıştır. Daha sonra “Bentham ve Turgot” tarafından yerel yönetimlere vurgu yapılması günümüzdeki manada

yerel yönetimlerin gelişmesini sağlamıştır. 19. yüzyılda yapılan yeniliklerle birlikte yerel yönetimler “yerel hizmet kuruluşları” olarak düzenlenmiştir. 20. yüzyılda yerel yönetimler altın çağını yaşamış, 21. yüzyılda yerel yönetimler, küreselleşmenin de etkisiyle tüm dünyada güçlenmeye başlamıştır (Çiçek, 2014: 55).

1.2.1. Cumhuriyetin İlanından Önce Yerel Yönetimler

Türkiye’de modern manada yerel yönetimlerin gelişimi uzun bir geçmişe haiz değildir. Osmanlı Devleti’nde batılı anlamda yerel yönetim birimi ilk kez Tanzimat Fermanı’nı izleyen dönemde Kırım Savaşı’ndan sonra kurulmuştur (Ünal, 2011: 242). Tanzimat’tan önce taşra yönetiminde yerel hizmetler; vakıflar, loncalar, kadılık kurumu tarafından yerine getirilmiştir. Bu kurumlar, modern anlamda yerel yönetim birimi olmasalar da özünde yerel hizmet birimi gibi beledi hizmetler yerine getirmişlerdir (Kaya, 2007: 102).

Osmanlı Devleti’nde kadılık kurumu yerel hizmetlerin yerine getirilmesinde önemli yere sahip olmakla birlikte kadı, klasik Osmanlı kent yönetiminde yargıçlık görevinin yanında yönetsel, mali ve beledi hizmetlerin görülmesinde yetkili olan bir memurdu (Şengül, 2013: 26; Toprak, 2014:102). Bu sebeple kadı, kazalarda hem yargıç ve mülki amir hem de belediye başkanı görevini üstlenmiştir. Bu görevleri tek başına yapmamakta belli başlı kişiler kadının görevlerini yerine getirmesi için görevlendirilmiştir. Beledi hizmetleri yerine getirmesi için muhtesip görevlendirilmiştir (Kaya, 2007: 102).

Muhtesipler kazalarda esnafı denetler, vergi toplar, iş yeri açma ruhsatı verir, mürur tezkerelerini verir, beledi müeyyideleri uygular, kıyafet düzenini temin etmek gibi birçok beledi hizmetleri yerine getirmiştir. Bir nevi Osmanlı Devleti’nde çarşı-pazar denetimi yapan, günümüzde belediye zabıtası görevi gören kişiler olmuştur (Kaya, 2007: 102). Mahalle düzeyinde ise, kadının görevlerine yardımcı olmak amacıyla imam görev yapmıştır. Muhtarlık kurulmadan önce imam, mahallelerin beledi ve mülki amiri kabul edilmiş ve ataması padişahın isteğiyle olmuştur. İmam, mahallenin asayişinden, temizliğinden ve nüfus kayıtlarının kayda alınmasından sorumlu olmuştur (Şengül, 2013: 27).

Osmanlı Devleti’nde belli başlı beledi hizmetleri yerine getiren vakıflar, kuruluşlarında İslam dininin etkisi olmakla birlikte yerel hizmetlerin yerine getirilmesinde önemli yere sahip kurumlar olmuştur. Vakıflar, kentlerde sosyal yardımlaşma-dayanışma

ve birtakım beledi hizmetleri yerine getirmişlerdir. Vakıflar, Osmanlı kentinde cami, okul, hastane, han, çeşme, sebil, imaretin inşa edilmesinde, mezarlık hizmetleri, su tesislerinin bakımı gibi birçok beledi hizmetleri yerine getirmiştir (Bayartan, 2008: 160-161).

Loncalar ise, kadının yerel hizmetlerine ilişkin isteklerini gerçekleştirmekle görevli olmuştur. Meslek sahiplerinin oluşturduğu loncalar, meslek faaliyetlerini gerçekleştirdikleri mekanların güvenliğini, düzenini ve temizliğini sağlamakla görevli olmuştur. Bir nevi muhtesipler günümüzün belediye zabıtasının görevi alanına giren hizmetleri yerine getirmişlerdir (Şengül, 2013: 29).

Modern anlamda yerel yönetimlerin hayata geçirilmesi Tanzimat'tan sonra yapılan reform çalışması sonucunda gündeme gelmiştir. İlk yerel yönetim birimi oluşturulmaya 1854 Kırım Savaşı'ndan sonra başlanmıştır (Ersöz, 2011: 103). Batılı ülkeler ile olan ilişkilerinin artması sebebiyle ilk belediye İstanbul'da kurulmuştur. Çünkü o dönemlerde İstanbul'da yüz binin üstünde yabancı yaşamakta, batılı ülkelerin ise vatandaşlarının modern, temiz şehirlerde yaşamalarını istemiştir. Ayrıca Tanzimat sonrası batılı ülkelerle artan ilişkiler sebebiyle de Fransız komün idareleri örnek alınarak 1855 yılında İstanbul'da belediye kurulmuş ve "Şehremaneti" adıyla anılmaya başlanmıştır. Şehremaneti'nin karar ve yürütme organları şehremini ve şehir meclisinden oluşmuştur. Şehremini, merkezi hükümet tarafından atanmıştır. Şehremaneti'nin görevleri, şehrin zorunlu hizmetlerini sağlamak, yol-kaldırım yapıp onarmak, şehrin temizlik hizmetlerini yapmak, narh koymak gibi görevlerden olmuştur. Ancak Şehremaneti, hem mali yetersizlik hem personel yetersizliği sebebiyle başarılı bir belediyecilik girişimi olmamıştır (Koçak, 2013:114).

Osmanlı, beceriksiz giden belediyecilik denemesi üzerine daha çok gayrimüslimlerin yaşadıkları Galata-Beyoğlu bölgesinde belediye hizmetlerinin görülmesi gayesiyle yine Fransa'nın başkenti Paris'ten örnek alarak 1857 yılında "Altıncı Belediye Dairesi" adıyla belediye kurmuştur. Bab-i Ali'ye bağlı olan Altıncı Belediye Dairesi'nin yazışma dili Fransızca ve Türkçe olarak kabul edilmiştir. Dairenin meclisi vardı ve meclis üyelerinin bir kısmı yabancı uyruklu bireylerden bir kısmı da Osmanlı vatandaşı olan gayrimüslimlerden oluşturulmuş ve üyeleri devlet yönetimi tarafından da atanmıştır (Koçak, 2013:114).

Altıncı Belediye Dairesi'nin diğer organı ise Bab-i Ali'nin önerisi ve padişahın onayıyla atanan daire müdürüydü. O dönemde Altıncı Belediye Dairesi'ne, daire sınırları

içinde imar yetkisi, emlak vergisi alma gibi birçok görevinin devlet tarafından verilmesi, dairenin bulunduğu bölgenin ekonomik alanda güçlü olması ve mali gelirlerinin olması Altıncı Belediye Dairesi'nin başarılı olmasını sağlamıştır (Oktay, 2008:138).

1860'ta “Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi” kabul edilmiştir. Nizamnameyle, Galata- Beyoğlu dışında da belediye örgütlenmelerinin yaygınlaştırılması, 1870 yılında kabul edilen “İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi” ile vilayetlerde, sancaklarda ve kazalarda belediye örgütünün kurulması kabul edilmiştir. Ayrıca, 1876 Kanunu Esasi ile belediye meclislerinin seçimle iş başına gelen meclis tarafından yönetilmesi kabul edilmiştir. Yine 1876 yılında hazırlanan “Vilayet Belediye Kanunu” her kazada ve vilayette belediye kurulması kararlaştırılmıştır. 1877 yılında Dersaadet Belediye Nizamnamesi'ne ek olarak çıkarılan bu kanun daha çok İstanbul'un sorunlarına çözüm bulmak adına çıkarılmıştır. Bu zamana kadar belediyeler genel manada daire şeklinde örgütlenmiş ancak 1912 yılında kabul edilen “Dersaadet Teşkilatı Belediyesi Hakkındaki Kanunu-u Muvakkat” ile şube şeklinde örgütlenmeye başlamıştır. Bu yapı Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne miras kalmış ve 1930 yılına kadar varlığını sürdürmüştür (Çiçek, 2014: 58).

İl özel idareleri, 19. yüzyılda gelişmeye başlayan yerel yönetim birimleri olmakla birlikte “1864 Vilayet Nizamnamesi” ile valinin başkanlık edeceği il genel yönetiminin yanı sıra her sancaktan seçilen dört üyenin meydana getirdiği il genel meclisinin olduğu bir idare oluşturulması kabul edilmiştir.

1870 yılında kabul edilen “Genel İdare Vilayet Nizamnamesi'nde” aynı yapının devam etmesi kabul edilmiş ve 1913 yılı “İdare-i Umumiye-i Vilayet Geçici Kanunu” ile il özel yönetimi yeniden düzenlenmiştir (Tortop vd, 2008: 39). Yerel yönetim biriminin en küçük birimi olan köyler ise 1864 ve 1870 vilayet nizamnamelerinde yer alsa da köylere ilişkin esas düzenleme 1924 yılında kabul edilen “442 sayılı Köy Kanunu” ile olmuştur.

1.2.2. Tek Parti Döneminde Yerel Yönetimler

Türkiye, birçok kurumunu Osmanlı Devleti'nden devralmış, cumhuriyetin ilanından sonra da devraldığı kurumları geliştirmeye başlamıştır. Geliştirilen kurumlardan biri de yerel yönetimler olmuştur. Yerel yönetim birimi olarak Osmanlı Devleti'nde toplam 389 belediye kurulmuştur ancak belediyelerin alt yapı hizmetleri yabancı şirketler tarafından sağlanmıştır (Ersöz, 2011: 104).

Yerel yönetim anlamında 1930 yılında “1580 sayılı Belediye Kanunu” çıkarılmış ve 12 Eylül dönemine kadar yürürlükte kalmıştır (Uyar, 2004: 34). Kanunda, su, elektrik, havagazı, tramvay ve vapur nakliyatını kurmak ve işletmek gibi görevler belediyelerin görevleri arasında sayılmıştır. Bu yasal düzenlemeyle Osmanlı Devleti’nde başlayıp cumhuriyetin ilk yıllarında devam eden su, elektrik, ulaşım, havagazı ve haberleşme gibi hizmetlerin yabancı şirketlerden alınmasına son verilmiştir. Yabancı şirketler önce devletleştirme anlayışı kapsamında millileştirilmiş ve görevleri belediyelere devredilmiştir (Ersöz, 2011: 106). İl özel idaresinin kökeni yine Osmanlı Devleti’nin kabul ettiği 1864 Vilayet Nizamnamesi’ne uzanmakla birlikte organları, esasları ve görevlerinde köklü değişiklik 1913 yılında yapılmış olup birtakım değişikliklerle çok partili hayata kadar geçerliliğini korumuştur (Eryılmaz, 2011: 156). Bununla birlikte, 1921 yılında Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen Teşkilat-ı Esasiye Kanunu’nda il genel yönetimiyle birlikte il özel yönetimi oluşturulmuş ancak 1924 Anayasası’nın yürürlüğe girmesi sonucunda alınan kararlar uygulanamamıştır.

Cumhuriyet’in ilanından hemen sonra ise 1924 yılında 442 sayılı Köy Kanunu yürürlüğe girmiştir. Kanun, köyün ve özellikle köylünün ihtiyaçlarını karşılamak gayesiyle köy idaresinin kurulmasını öngörmekle birlikte, köy idaresini köyün kalkınması için görevlendirmiştir.

Ayrıca kanun, köylünün aktif olarak yönetime katılmasını sağlarken köy halkına belirli görevler yüklemiştir (Ersöz, 2011: 105). Tek parti döneminde özellikle yerel yönetim birimi olarak belediyelere geniş yetkilerin verilmesinin sebebi, Türkiye’nin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik durum ve belediyelerin merkezi vesayet altında olmasıdır. Yine tek partili dönemde gerek devlet gerekse belediyeler gelir ve gider dengesini sağlayamadığından belediyeler kendilerine verilen misyonları yerine getirmede yeterli olamamışlardır (Ersöz, 2011: 106).

Tek parti döneminde yerel yönetim birimlerinin gelişimine önem verilip, yetki ve görevler verilse de kaynak ve personel yetersizliği belediyeleri olduğu kadar il özel idarelerinin ve köy yönetimlerinin verilen yetki ve görevleri hayata geçirmede etkin olmadığı göze çarpmaktadır.

1.2.3. Çok Partili Dönemde Yerel Yönetimler

Türkiye İkinci Dünya Savaşı'na fiili olarak girmemiş olsa da savaşın dünyada yarattığı sosyo-ekonomik hayattan etkilenmiş ve savaştan sonra da Türkiye'de sosyo-ekonomik hayat gelişmeye başladığı gibi nüfus da artmaya başlamıştır. Nüfus artışı, köyden kente göçün artmasına sebebiyet vermiştir. Nüfusun artması kentleşme sorununu meydana getirmesi başta belediyeler olmak üzere yerel yönetim birimlerinin görevlerini arttırmıştır. 1945-1980 yılları arasında il sayısı 65'den 67'ye, belediye sayısı 583'ten 1725'e artmıştır (DİE, 1999: 74).

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra şehirlerin ve kasabaların tekrar inşa edilmesi için finansal ve teknik destek sağlamak amacıyla 1933 yılında "Belediyeler Bankası" kurulmuştur. Belediyeler Bankası'nın adı "İller Bankası" olarak değiştirilmiş ve 1945 yılında resmi gazete de yayınlanan "4759 sayılı Kanunla" il özel idarelerini, belediyeleri ve köyleri içine alan "İller Bankası Genel Müdürlüğü" kurulmuştur (URL-1, 2018).

Belediyeler ve parti programları halkın beklentilerine çok partili hayata geçişle birlikte karşılık verebilecek duruma gelmiştir. Ancak belediyelerin görevlerini yeni kurulan kurumlar aracılığıyla yerine getirmesi aynı zamanda merkezileşmeye yol açmıştır. Yerel yönetimlerin, 1955 yılında yerel yönetim gelirlerinin kısmi olarak artırılması yerel yönetimler bağlamında önemli bir adım olmuştur. Çok partili hayata geçişle birlikte belediye sayısında artışta olmuştur. Tek parti döneminde yeni belediye sayısı 91 iken, 1945-1960 yılları arasında 412 yeni belediye kurulmuştur. Belediye sayısında artışın sebeplerinden biri kentleşme oranında artış iken diğer sebebi siyasal iktidarların belediyeciliği siyasal kazanç elde etme unsuru olarak görmüş olmasıdır (Keleş, 1991: 293).

27 Mayıs 1960'ta yapılan askeri darbeden sonra Türkiye'de belediye başkanlıkları iki yıl süreyle valilere ve kaymakamlıklara verilmiştir. Belediye başkanlıklarının ilde valilere ilçelerde kaymakamlara verilmesi yerel yönetimin birimi olan belediyeleri merkezileştirilerek, kontrol altına alınmasına olanak tanımıştır. 1960 darbesinden sonra hazırlanan 1961 Anayasası, belediye organlarının organlık sıfatı kazanmalarının denetimi, yargı yoluna verilmiştir. Ayrıca belediye meclislerini fesih etme yetkisi, bakanlar kurulundan 1963 yılında yürürlüğe giren "307 sayılı Kanunla" alınarak Danıştay'a verilmiştir. Belediye başkanlarını, halk doğrudan ve tek dereceli çoğunluk yöntemiyle seçmeye başlamıştır. Daha öncesinde belediye başkanları halkın seçmiş olduğu belediye

meclis üyeleri tarafından seçildiğinden dolayı, başkanlar kendilerini halktan çok belediye meclisine karşı sorumlu hissetmişlerdir (Köseçik ve Özgür, 2009: 160). 1961 Anayasası, belediyelerdeki demokrasiyi artırmadığı gibi merkezi yönetim elindeki idari vesayet yetkisini, zaman zaman siyasi zaman zaman da finansal vesayete dönüşmüştür (Eryılmaz, 2002: 18).

1960-1970 yılları arasında kırdan kente göçün artması ve kentleşme hızının sanayileşme hızını aşmasıyla kentlerde ciddi problemler ortaya çıkmıştır, belediyelerin kıt kaynaklarıyla kentler yönetilememiş, yerel yönetimlere ilişkin yeni politikalar hayata geçirilememiştir. 1973 yılında yapılan yerel seçimle birlikte, büyük kentlerde belediye başkanlıklarını ve meclis üyeliklerini büyük çoğunluğunu Cumhuriyet Halk Partili adaylar kazanmıştır. Seçimde ilk kez merkezi yönetim ile yerel yönetim birimlerinde farklı partiler iktidara gelmiş, büyükşehirlerin yönetimleri muhalefet partilerinin eline geçmiş, bu durum yerel-merkez çekişmesini artırmıştır. Bu dönemde gelişmeye başlayan ve “demokratik belediyecilik” olarak tanımlanan yeni belediyecilik anlayışı gelişmiştir. Yeni belediyecilik anlayışında, daha demokratik (özerk) belediyecilik, katılımcılık ve sosyal adalet gibi ilkeler benimsenmiştir. Yine bu dönemde ilk defa merkezin vesayet yetkisi tartışılmış ve demokratik özerk yönetimler tanımlanmıştır (Güleç, 2008: 54).

Yeni Belediyecilik (demokratik belediyecilik) anlayışı başarılı olmuştur fakat kimi belediye başkanlarının, parti içi dengeleri bozulmaması adına ve parti genel başkanlarının da isteğiyle, kendi partileri tarafından tekrar aday olmaları süreci kesintiye uğratmıştır. Yerel demokrasi ve katılım süreci Türk siyasi parti sisteminin temel sorunlarından olan, aşırı lider kontrolü ve parti içi demokrasinin olmayışına yenik düşmüş ve yerelleşme sürecimizin başka önemli olayı olarak gündeme gelmiştir (Özbudun, 2007: 77).

Günümüz de siyasi partilerin temel sorunu olan parti içi demokrasi ilk olarak yerel yönetimlerden yara almıştır. Bu soruna çözüm bulmak için 1978 yılında iktidar partisi CHP, ilk ve tek olan “Yerel Yönetimler Bakanlığı” kurmuştur. Kaynak sıkıntısı başta olmak üzere, belediyelerin sorunlarını çözmek gayesiyle kurulmuştur (Uyar, 2004: 1-8).

Demokrasiye yapılan her darbe yerel yönetim birimlerini de etkilemiştir. 1960 darbesinden sonra 12 Eylül 1980’de yapılan askeri darbe sonucunda bütün belediye başkanlarının görevlerine son verilmiş ve yerel meclisler fesih ettirilmiştir. Darbe sonrasında, “2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu” çıkarılmış ve sivil idareler döneminde

yapılamayan finansal düzenlemeler yürürlüğe konularak belediye gelirleri arttırılmıştır (Koçak ve Ekşi, 2010: 302).

1980 darbesinden sonra kabul edilen 1982 Anayasası, merkezin vesayetini güçlendirmiş, anayasal görevleriyle alakalı suç nedeniyle hakkında, soruşturma-kovuşturma açılan yerel yönetim organları yahut bu organların üyelerinin, mahkeme tarafından kesin karar verilenene kadar İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılmalarına olanak sağlamıştır (Keleş, 1991: 295; Eryılmaz, 2002: 19).

Liberalleşmenin arttığı dönemde, buna karşı koymaya çalışan seçilmiş belediye başkanlarının partizanca bir tutumla görevden alınmaları, yerel yönetimlerde başka olay olarak karşımıza çıkmıştır. Anavatan Partisi iktidarı, 1984 yılında, anayasanın büyük yerleşim yerlerinde yeni yönetim biçimlerinin geliştirilebileceğine ilişkin hükmüne dayanarak, “3030 sayılı Kanun” ile büyükşehir belediyelerinin kuruluşuna ve yönetimine ilişkin düzenlemeleri yapmıştır. 1980-1990 döneminde ANAP belediyciliği anlayışı olarak adlandırılan “iş bitirici belediycilik” anlayışı belediye gelirlerinin arttırılması için yerel yönetimlere imar yetkisi ve iç-dış borçlanma yetkisi vermiştir. Belediye şirketlerinin oluşturulması için mali özerklik alanları genişletilmiş, hizmetlerin ihale yönetimiyle taşeronlara yaptırılması özelleştirme yöntemi olarak kullanılmıştır. Dönemin en büyük olumsuz uygulaması, teftiş ve denetim mekanizmalarının yeterince yapılmamasından ötürü yolsuzluk olaylarının artış göstermesidir (Koçak ve Ekşi, 2010: -302-303).

1989 yerel seçimlerinde başarılı olan Sosyaldemokrat Halkçı Parti’nin (SHP), belediycilikte yeterince başarı gösterememesi ve ortaya çıkan yolsuzluk olayları, 1994 yerel seçimlerinde, milli görüş belediyciliğinin iş başına gelmesinde önemli nedenlerden olmuştur. CHP geleneğini temsil eden SHP’nin 1973-1980 arası “sosyal demokrat belediycilik” anlayışını sürdürememesi ülkenin tek kitle partisi olarak görülen Refah Partisi’nin oy oranını arttırmıştır (Özbudun, 2007: 80-81).

1994 yerel seçimleri, siyasi partilerin yerel yönetimlerin önemini anlaması açısından bir dönüm noktası olmuştur. Başarılı belediycilik örnekleri, özellikle küçük partilere kendini ispat alanı oluşturmuş, oylarını arttırma imkanı vermiştir (Koçak ve Ekşi, 2010: 303).

2014 yılı seçimlerinde cumhurbaşkanı seçilen ve 2003-2014 yılları arasında başbakanlık görevi yapan Erdoğan’ın daha önce İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

olması yine SHP Genel Başkanı ve başbakan yardımcısı olan Karayalçın'ın daha önce Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapması yerel yönetimlerin Türkiye'de siyaset okulu işlevini gördüğünü ortaya çıkmaktadır (Köseçik, 2005: 265).

2000-2010 dönemi ise, yerel yönetimlerin değişim yılları olmuştur. Değişim sürecinde Avrupa Birliği'nin "Kopenhag Kriterlerine" uyum sağlama ve müzakerelerde ilerleme kaydetme arzusu önemli olmuştur (Koçak ve Ekşi, 2010: 303).

2004 yılında, "5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu" ve 2005 yılında da, "5393 sayılı Belediye Kanunu" kabul edilmiştir. Belediye başkanı biraz daha güçlendirilmiş, daha demokratik ve katılımcı belediyecilik anlayışı hedeflenmiştir.

2008 yılında çıkarılan "5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması Hakkında Kanun" ile büyükşehir kurulan yerlerde belde belediyeleri kaldırılmış, yeni bazı ilçeler oluşturulmak suretiyle alt kademe belediyesi olarak sadece ilçe belediyesi statüsüne yer verilmiştir. Bu kanunlarla daha katılımcı ve daha demokratik yönetilen yerel yönetimler hedeflenmiştir. 2009 yerel seçimi önceki yerel seçimlerden farklı olarak belediye başkanlarının, genel seçimlerde milletvekili adayı olmasıyla karşılaşılırken, seçimde iktidar partisi olan Adalet ve Kalkınma Partisi'nin, İzmir'de ve Diyarbakır'da, Ana Muhalefet Partisi CHP'nin İstanbul'da ve Aydın'da belediye başkanlıklarına mevcut milletvekillerini aday göstermiş olmasıdır (Keyman, 2009).

Yerelde yapılan siyasetin, genel siyaset üzerindeki etkisine baktığımızda, yerel yönetimlerin genel siyaset için bir siyaset okulu olduğu görülmektedir. 2009 seçimlerinde genel siyasetin mahalli seçimlerde fazla hissedilmesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki milletvekili kompozisyonunun olduğu düşünülmektedir. 60. Hükümet'in Başbakanı, bir Başbakan Yardımcısı ve 23. Yasama Dönemi TBMM Başkanları daha önce belediye başkanlığı görevinde bulunan Türkiye'de, parlamento üyeleri arasında, 36 tane belediye başkanlığı, 52 tane belediye meclisi üyeliği, 27 tane belediyelerde üst düzey bürokratik yapmış milletvekili bulunmaktadır. Yani, meclis üyelerinin yaklaşık %30'u, yerel yönetimlerden geçmişlerdir (URL-2, 2019).

1.3. Yerel Yönetim Birimi Olarak Türkiye’de Belediyeler

Türkiye’de yerel yönetim kavramının anayasal dayanağı olmakla birlikte, bütün anayasalarda yerel yönetimle ilgili hükümlere yer verilmiştir (Eryılmaz, 2011: 154). 1982 Anayasası’nın 127. maddesinde yerel yönetimler:

“il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, yine kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisidir. Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir” şeklinde tanımlanmıştır.

Türkiye’nin idari yapısı merkezi yönetim ve yerel yönetim birimlerinden oluştuğu belirtilmiştir. Yerel yönetim birimleri il özel idareleri, belediyeler ve köylerdir. Fransız örneğinden etkilenerek kurulan il özel idareleri, 1913’te kanunlaşmış mahalli idare birimidir (Ulusoy ve Akdemir, 2013: 185-186).

İl özel idareleri, en son kabul edilen “5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nun” 3. maddesinde “il halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmaktadır. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nun 4. maddesinde “ilin kurulmasına dair kanunla kurulur ve ilin kaldırılmasıyla tüzel kişiliği sona erer” ifadesiyle il yönetimi olmadan il özel idarelerinin kurulamayacağı açıkça belirtilmiştir. Ancak 6360 sayılı kanunla yapılan değişiklikle Türkiye’de 2014 yılı mahalli seçimlerinden itibaren büyükşehir belediyelerinde il özel idareleri kaldırılmıştır (Ulusoy ve Akdemir, 2013: 186).

Köyler, 18 Mart 1924 tarihli “442 sayılı Köy Kanunu” ile birlikte tüzel kişilik kazanmışlardır. Yerel yönetimlerin en küçük ve en eski birimi olan köyler; mektep, otlak, cami, yaylak gibi ortak malları olan toplu veya dağınık evlerde oturan bağları ve bahçeleriyle birlikte meydana getirdiği yine köy halkı tarafından seçilmiş organları bulunan yerel yönetim birimidir.

Yerel yönetim birimi olarak belediyeler ise mahalli müşterek ihtiyaçların kapsamlı bir şekilde gerçekleştirilmesi kanunla gerekli kılınan yerel yönetim birimi olduğundan, Türkiye’de diğer yerel yönetim birimlerine göre daha fazla öne çıkmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda birçok alanda olduğu gibi idari kurumlarını da Osmanlı Devlet'inden devralmıştır. Tanzimat döneminden sonra yerel yönetim birimi olarak belediyeler örgütlenmeye başlamıştır. Belediyeler, cumhuriyetin ilanından sonra gelişebilmiştir. 1950-1960 döneminden sonra küçük belediyelerin sayısında artış olmuştur. Sebebi ise, belediye gelirleri ve gelirlerin dağılımında uygulanan yönetimin etkisi gösterilmiştir. Çünkü köyler, imece-salmadan kurtulmak ve belediyelere sağlanan gelirlerden yararlanmak amacıyla belediyeleşme yoluna başvurmuştur (Gözübüyük, 2014: 193).

Cumhuriyetin ilanından sonra belediyelerle ilgili ilk yasal düzenleme “1930 tarihli 1580 sayılı Belediye Kanunu’dur”. Bu kanunun yanı sıra, “2290 sayılı Belediyeler Yapı ve Yollar Kanunu, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, Belediyeler Bankası Kuruluş Kanunu, Belediyeler İstimlak Kanunu” gibi beledi hizmetleri yerine getirmek gayesiyle birçok kanun düzenlenmiştir (Tortop vd, 2008: 332).

Valiler, cumhuriyet ilan edilmesinden sonra uzun bir süre belediye başkanlığı yapmıştır. 1948 yılında Ankara’da ve 1954 yılında ise İstanbul’da ilk defa belediye başkanlığı görevi valilikten ayrılmıştır (Tortop vd, 2008: 332).

1961 Anayasası’nın 116. maddesinde “mahalli idareler, il, belediye veya köy halkının müşterek mahalli ihtiyaçlarını karşılayan ve genel karar organları halk tarafından seçilen kamu tüzel kişileridir” ifadesine yer verilerek, belediye yöneticilerinin seçimle iş başına geleceği yine 19.07.1963 tarihli “307 sayılı Kanunla” belediye başkanlarının seçimle belediye başkanı olacağı yinelenmiştir.

1.3.1. Belediyelerin Kuruluşu ve Görevleri

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 4. maddesinde, belediye kurulma koşullarına yer verilmiştir. Kanunda il ve ilçe merkezlerinde nüfusa bakılmaksızın belediye kurulacağına, il ve ilçe merkezleri dışındaki yerlerde ise nüfusu 5.000 ve üzerindeyse kurulabileceği belirtilmiştir. Kanunun aynı maddesinde içme ve kullanma suları havzalarında, sit alanlarda ve diğer koruma alanlarında yahut meskun sahası kurulu bir belediyenin 500 metreden daha yakın sahalarda belediye kurulamayacağı belirtilmiştir.

Kanunu 4. maddesinde il ve ilçe merkezlerinin dışında ne şekilde belediye kurulabileceği şu şekilde tanımlanmıştır:

“Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallenin en büyük mülki idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirim üzerine, mahalli seçim kurulları, on beş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir. İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığı'na gönderilir. Cumhurbaşkanı kararı ile o yerde belediye kurulur. Yeni iskan nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, Cumhurbaşkanı kararı ile belediye kurulabilir.”

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 4. maddesinde ise, toplam nüfusu 750.000'den fazla olan il belediyeleri büyükşehir belediyesi olabilir ifadesine yer verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde belediyelerin görevleri ve yetkileri şu şekilde sıralanmıştır:

“Belde sakinlerinin, mahalli müşterek olmak kaydıyla her türlü ihtiyacını karşılamak. Kanunun emrettiği ölçüde yönetmelik çıkartmak, yasalar koymak ve cezalar uygulamak. Beledi alanlar içerisinde gerçek veya tüzel kişilerin faaliyetlerine yönelik izin ve ruhsat vermek. Belediyeye ödenmesi gereken vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak. İçme, kullanma ve endüstri suyu temin etmek. Toplu taşıma faaliyetlerini gerçekleştirmek. Katı atık yönetimine ilişkin faaliyetleri gerçekleştirmek. Belediye sınırlarında ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, satmak, kamulaştırmak, trampa etmek, tahsis etmek, kiralamak ve kiraya vermek. Su ve kanalizasyon, imar, ulaşım gibi kentsel alt yapı, coğrafi ve kent bilgi sistemleri hizmetleri gerçekleştirmek. Zabıta, itfaiye, acil yardım hizmetleri, defin ve mezarlıklar hizmetleri, ağaçlandırma, park ve yeşil alan oluşturmak gibi temel belediye hizmetleri gerçekleştirmek. Kültür ve sanat, gençlik-spor, sosyal hizmet-yardım, nikah, meslek ve beceri kazandırma gibi faaliyetleri gerçekleştirmek. Nüfusu 50.000'i geçen belediyeler ile büyükşehir belediyelerinde kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açmak.”¹

1.3.2. Belediyenin Organları

Belediye Başkanı: Belediye yönetiminin yürütme organı olan belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğidir. Belediye başkanı doğrudan belediye sakinleri tarafından beş yıllığına seçilmektedir (Koçak, 2013: 208).

Belediyenin en üst amiri olarak belediye başkanı, belediyenin sevk ve idaresinden sorumlu olmakla birlikte belediyeyi belirlenen stratejik plana göre yönetmekle görevlidir. Belediyelerin diğer organları olan belediye meclisine ve belediye encümenine başkanlık eden belediye başkanı, belediye meclisinin ve encümeninin kararlarını uygulamakla görevlidir.

Belediyenin gelirleri, giderleri ve bütçesi yine belediye başkanının sevk ve idaresindedir. Belediye personeli atamak, belediye ve bağlı kuruluşları denetlemek, şartsız bağışları kabul etmek belediye başkanının görevleri arasındadır. Belediye başkanının belde

¹ Belediyelerin görevleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Belediyenin Görev ve Sorumlulukları başlıklı 14. maddesinde ve Belediyenin Yetki ve İmtiyazları başlıklı 15. maddesinde ayrıntılı olarak tanımlanmaktadır.

sakinleri için önemli görevlerinden biri de belde halkının huzuru, esenliği ve sağlığı için gereken önlemleri almaktır.

Belediye Meclisi: Belediye meclisinin üyeleri, belediye sınırları içinde yaşayan seçmenler tarafından beş yıllık süre için seçilmekte olup belediyenin karar organıdır.

Üye sayısı belediyenin nüfusuna göre belirlenmektedir. Meclis, yasada açıkça belirtilen konuları müzakere ederek nihayete erdirir ve ilgili kararı verir. Bununla birlikte, karar organı olarak temsil, karar alma ve denetim olmak üzere üç temel işlevi vardır (Şengül, 2013: 85).

5393 sayılı Belediye Kanununun 18.maddesinde:

“...belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek. Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek. Belediyenin imar planlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni planını kabul etmek. Borçlanmaya karar vermek. Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek. Şartlı bağışları kabul etmek. Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek. Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek. Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek. Kardeş kent ilişkileri kurulmasına, ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirmek. Fahri hemşehrilik payesi ve beratı vermek...”² gibi birçok görev ve yetkisi bulunmaktadır.

Belediye Encümeni: Belediyelerin karar organlarından ikincisi olmakla birlikte aynı zamanda danışma organıdır (Tortop vd, 2008: 347). Üyelerinin bazıları atamayla bazıları seçimle gelmektedir.

Belediye encümeni, nüfusu 100.000’in üstünde ve il belediyelerinde, belediye meclisinin bir yıl için gizli oyla belirlediği üç üye, mali hizmet amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından belirlediği iki üye olmak üzere toplamda yedi üyeden oluşmaktadır. Diğer belediyelerde ise belediye meclisinin bir yıl için gizli oyla belirlediği iki üye, mali hizmet amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından belirlediği bir üye olmak üzere beş üyeden oluşmaktadır. Belediye encümen toplantısı haftada en az bir defa önceden belirlenen gün-saatte toplanmakta, toplantıya belediye başkanı başkanlık etmektedir.

Belediye encümeninin görevleri ve yetkileri şunlardır:

---

² 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 18. maddesinde belediye meclisinin görev ve yetkileri ayrıntılı olarak sıralanmıştır.

- Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.
- Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak. Öngörülmeven giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
- Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Kanunlar da öngörülen cezaları vermek.
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek. Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.
- Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.
- Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

2. SOSYAL POLİTİKA, SOSYAL DEVLET VE SOSYAL BELEDİYESİLİK

Sosyal belediyecilik kavramı, sosyal politika ve sosyal devlet kavramlarıyla ilişkili olduğu için her iki kavramını da tanımlamak gerekmektedir. Bu bölümde “sosyal politika, sosyal devlet, sosyal belediyecilik” kavramları, sosyal devletin ve sosyal belediyeciliğin gelişimi, son olarak da sosyal belediyeciliğin fonksiyonları incelenmiştir.

2.1. Sosyal Politika Kavramı

Başta devlet olmak üzere çeşitli alanlarda faaliyet gösteren sivil toplum örgütleri bir toplum da düşkün duruma düşen insanlara yahut gruplara, insan onuruna yaraşır bir hayat sürebilmesi için sosyal yardım ve sosyal hizmet sunarlar. Bu sosyal yardımların-hizmetlerin temeli sosyal politika ve sosyal devlet kavramına dayanmaktadır (Çelik, 2014: 4). En yalın anlamda “sosyal nitelikli politikaları konu olan bilim dalı” olarak tanımlanan “sosyal politika” kavramı, ilk olarak endüstri devrimi sonrası özellikle endüstrileşmiş batılı ülkelerde ortaya çıkmıştır. Sebebi ise endüstrileşme sonrası proleter sınıfının insan onuruna yaraşır bir hayat yaşamaması, klasik liberal ekonominin ülkelerin sorunlarını çözmekte yetersiz kalması ve 1929 Buhranı’na bu ekonomik modelin benimsediği “jandarma devlet-polis devlet” anlayışının engel olamamasıdır (Bulut, 2003: 117).

Sosyal politika kavramının 1873’te kurulan “Alman Sosyal Siyaset Derneği” tarafından bilimsel anlam kazandığı belirtilmiştir. Türkiye’de kavramın bilimsellik kazanması, 1916 ve 1917 senelerinde çıkarılan “Yeni Mecmua” dergisine dayandırılmıştır (Aygen, 2014: 177). Sosyal politika kavramı tarih boyunca toplumsal değişimler ve gelişimler sebebiyle farklı olarak tanımlanmıştır.

Dar anlamda sosyal politika işçi sınıfının haklarının korunması olarak tanımlansa da sosyal politika geniş anlamda, toplumun tüm kesimlerine özellikle de yaşlılara, yoksullara, çocuklara, engellilere bir nevi kendi kendine bakamayan kesime yönelik devletin sosyal yardım ve sosyal hizmet vererek toplumsal alanda sosyal adaletin sağlanması politikası olarak tanımlanmıştır (Pektaş, 2010: 10-11). Günümüzde ise değişime uğrayan sosyal-kültürel ve ekonomik hayat sebebiyle üçüncü kuşak sosyal politika kavramı ortaya çıkmıştır.

Sanayi devriminde işçi sınıfının insan onuruna yaraşır bir hayat sürmesini gaye edinen sosyal politika anlayışı, 21. yüzyılda toplumsal hayata negatif etkisi bulunan ve toplumsal bütünleşmeyi engelleyen her türlü sorunla mücadeleye yönelmiştir. Sosyal dışlanma, çevre, ayrımcılık, tüketici hakları ve engelli bireylere yönelik sosyal politikalar üçüncü kuşak sosyal politikalar olarak adlandırılmakta olup sosyal politikalar yerel düzeyde olduğu kadar küresel düzeyde de yürütülmektedir (Bozkır Serdar, 2014: 6).

2.2. Sosyal Devlet Kavramı ve Gelişimi

Liberal devlet anlayışının bir nevi karşısı konumunda yer alan sosyal devlet kavramı devletin sosyal adaleti ve sosyal barışı sağlamak maksadıyla sosyal ve ekonomik hayata makul düzeyde müdahale etmesidir (Özbudun, 2002: 132). Literatürde çeşitli “sosyal devlet” tanımlamaları olmakla birlikte, sosyal devlet anlayışı temelde benimsediği sosyal adalet ve sosyal barış üzerinden tanımlanmıştır. Sosyal devlet anlayışına sahip devletler, devletin öncelikli gayesinin sosyal adaletin ve sosyal barışın sağlanması için önlemler alması gerektiğini ifade ederler. Bu önlemlerden ilki ve en önemlisi, herkesin insan onuruna yaraşır asgari bir yaşam düzeyini sağlamak, çalışma çağında ve kabiliyetinde olan herkese çalışma olanağı sağlamanın yanı sıra asgari geçimini temin edecek ücreti vermek, çalışamayacak durumda olanlara sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal hizmet sağlamaktır. Ayrıca gelir ve servet dağılımında da adaleti sağlamaktır (Batal, 2015: 223).

Batı kökenli olan sosyal devlet anlayışı ilk olarak 1848 yılında Fransız Anayasası’nda düzenlenmiştir (Toprak ve Şataf, 2009: 15; Çelik, 2014: 5). 1919 yılında ise Almanya’nın Weimar Anayasası’nda “ ekonomik hayatın adalet esasına dayandığına ve herkesin insanlığa yaraşır bir hayat sürmesi gerektiği” ifade edilerek sosyal devletin temelde benimsediği değer olan, sosyal adalet ilkesi anayasal anlamda kabul edilmiştir. Aynı eğilim İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra kabul edilen 1947 İtalyan, 1949 Alman ve 1958 Fransız Anayasası’nda da benimsenmiştir (Çelik, 2014: 5).

2.3. Türkiye’de Sosyal Devlet Anlayışı

Türkiye Cumhuriyeti kurulmadan önce günümüzde yaşadığımız topraklarda hüküm süren ve Türk devletleri olan Selçuklular ve Osmanlı Devleti de hem ilahi inanış hem de toplumsal değer olarak düşkün olan bireylere sosyal yardım ve sosyal hizmet sunma anlayışını özümsemiştir. Ancak Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra yasal manada

sosyal devlet ilkesi ilk defa 1961 Anayasası'nın 10. maddesinde “devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşamayacak surette sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar” hükmüne yer verilerek, sosyal devletin temel ilkesi olan sosyal adalet ilkesi açıkça ortaya konulmuştur.

1982 Anayasası'nın 5. maddesinde devletin temel görevleri ve amaçları belirtilmiş “kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya insanın maddi ve manevi varlığının gelişimi için gerekli şartları hazırlamaya çalışır” hükmüne yer verilerek sosyal devlet anlayışı anayasal anlamda kabul edilmiştir.

Sosyal devlet anlayışı ile ilgili olarak, 1961 Anayasası'nda daha toplumcu bir tutumun benimsendiği görülmektedir. 1982 Anayasası'nda ise, toplumcu anlayış yerine, dünya çapında konjonktürün ortaya çıkarmış olduğu küreselleşme ve kapitalizm hareketleri sebebiyle toplum esasından ziyade ekonomide liberalizmi ön plana çıkaran bir zihniyetin benimsendiği neticesi ortaya çıkmıştır. 21. yüzyılda, sosyal adaleti ve sosyal barışı sağlama görevi sadece merkezi yönetimin değil yerel yönetimlerinde görevidir. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de 1980'li yıllardan sonra gelişen yeni kamu yönetimi anlayışıyla birlikte yaşanan küreselleşme ve yerelleşme olgusu, sosyal devletin hayata geçirilişinde yerel yönetimleri, yerel yönetimler içinde de belediyeleri ön plana çıkarmıştır (Çelik, 2014: 5).

Günümüzde ise belediyeler sadece klasik su, imar, kanalizasyon, park-bahçe gibi hizmetler sağlamakla kalmayıp, değişen ekonomik, sosyal ve kültürel yapıya ayak uyduracak faaliyetler gerçekleştirerek klasik belediyeçilik anlayışından, sosyal belediyeçilik anlayışına geçiş yapmaya çalışmaktadır (Çöpoğlu, 2014: 229).

2.4. Sosyal Belediyeçilik

21. yüzyılda değişime uğrayan yönetim anlayışının en temel ilkelerinden biri, kamusal hizmetlerin vatandaşlara en yakın idari birimlerden karşılanmasını savunan “yerindelik” ilkesidir. Vatandaşların her türlü ihtiyaçlarını en kolay şekilde tespit ederek çözüme kavuşturma da yetkin olan yerel yönetim birimleri bu yüzden “yerindelik” ilkesinin en iyi kullanılacağı yönetim birimleridir (Çöpoğlu, 2014: 225).

Günümüz dünyası, bir yandan küreselleşirken diğer yandan da yerelleşmektedir. Katı merkezîyetçi yapılar küreselleşmenin etkisiyle zayıflarken, ademi-merkezîyetçi yapı güçlenmekte bunun sonucunda dünya küresel bir köye dönüşmektedir. Dünyadaki diğer bir değişim ise rekabetin ulusal ve kentsel düzeye inmesi, ulusal kentler değil marka kentlerin ortaya çıkmasıdır. Devletler, sadece ulusal düzeyde değil, kentsel düzeyde, kentlerinin ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleriyle yarışmaktadır (Çöpoğlu, 2014: 225-226).

Sanayi Devrimi ve özellikle dünya savaşları sonrası toplumsal alanda yaşanan ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlara karşı merkezi yönetim birimlerine olduğu kadar yerel yönetim birimlerine de sorunlarının çözüme ulaşması adına büyük sorumluluklar yüklemiştir (Berkün, 2017: 584). Bu yüzden, 21. yüzyılda sosyal politikalar yerel düzeyde de yürütülmektedir.

Yerel sosyal politikalar, yerel yönetimlere sosyal anlamda planlama, uygulama ve düzenleme görevi yüklemektedir. Yerel yönetimlerin önemli birimlerinden olan belediyeler, sosyal alanda yaptıkları sosyal yardım ve sosyal hizmetlerden dolayı da sosyal belediye olarak adlandırılırlar (Çelik, 2014: 5-6).

Sosyal belediyecilik kavramı, farklı yazarlar tarafından farklı olarak tanımlansa da temelde birimine yakın anlama gelen tanımlamalar yapılmıştır.

Örneğin, kapsamlı bir tanım yapan Aydoğan (2002), sosyal belediyecilik kavramını şu şekilde tanımlamıştır:

“Sosyal belediyecilik, mahalli idareye sosyal alanlarda planlama ve düzenleme işlevi yükleyen, bu çerçevede kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal amaca kanalize eden; işsiz ve kimsesizlere yardım yapılması, sosyal dayanışma ve entegrasyonun tesis edilmesi ile sosyo-kültürel faaliyet ve çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan altyapı yatırımlarının yapılması için bilinçli politikalar üretmesini öngören; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adalet mevhumunu güçlendirmeye yönelik olarak mahalli idarelere sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevleri yükleyen bir modeldir.”

Şen’e göre ise, sosyal belediyecilik, “sosyal veya daha yeni bir anlatımla toplumcu belediyecilik, toplumsal refah devletinin belediyesinin belediyeciliği” olarak tanımlamaktadır.

Sosyal belediyecilik temelde sosyal devlet anlayışının yerel yönetim düzeyindeki yansımasıdır (Pektaş, 2010: 5). Sosyal belediyecilik; klasik belediyecilik hizmetlerinin yanı sıra kentleri sosyal alanda ileriye taşıyacak “sanat, kültür, sağlık, eğitim” gibi alanlarda hizmet sunan belediyecilik anlayışını temele almıştır. Ayrıca belediyenin bütçesi

dahilinde mahalli sınırlar içinde dezavantajlı konumda olan insanların korunması ve maddi alanda desteklenmesi, sosyal sorunların ortadan kaldırılması, mahalli sınırlar içinde insanların insan onuruna yaraşır, huzurlu bir ortam oluşturulması hedeflenmiştir (Berkün, 2017: 585).

Yerel yönetim birimi olarak belediyeler, kendi mahalli sınırlarında yaşayan, birey, aile ve topluluk olmak üzere üç ayrı kaynaktan gelen sorunlarla ilgilenmektedir. Bunlar; sosyal hayatın işleyişinden kaynaklanan ve özellikle büyük şehirlerde hemen önlem alınması gereken sorunlar haline gelen işsizlik, yoksulluk, dilencilik, suça karışma vs. sorunlar; mahalli sınırlar içinde meydana gelen doğal afetler sebebiyle bireylerin ve ailelerin karşılaştıkları sorunlar ve bireyin fitratından gelen ve çevresel etkilerle somut hale gelen engellilerin, çocukların, gençlerin, yaşlıların vs. karşılaştıkları sorunlardır. İşte sosyal belediyeçilik kapsamında yapılan uygulamalar üç ayrı kaynaktan gelen sorunlara çözüm aramaktadır (Yelboğa, 2017: 421).

Sosyal belediyeçilik, belediyelere klasik beledi sorumluluklar yüklemenin yanında sosyal ve kültürel sorunlarının çözüme kavuşmasında belediyeleri sorumlu tutmaktadır. Bir nevi sosyal devletin yetersiz kaldığı zaman sosyal sorunların ortadan kaldırılmasında yahut azaltılmasında rol üstlenen belediyeçilik anlayışıdır (Selek Öz, t.y.: 4).

2.4.1. Sosyal Belediyeçilik Kapsamına Giren Belli Başlı Hizmetler

Sosyal belediyeçilik anlayışını hayata geçirme gayesinde olan belediyeler, birtakım hizmetleri hayata geçirmeye çalışmaktadırlar (Selek Öz ve Yıldırım, 2009: 457-458).

- Öksüzlere çocuk yuvası ve kreş tesis etmek,
- Toplumsal gruplar, sivil toplum kuruluşları benzeri kurumlara, kuruluşlara ve gruplara rehberlik ederek, onlarla yardımlaşma ve dayanışmayı geliştirmek,
- Gençlerin, engellilerin, kadınların sosyalleşmelerini sağlamak adına merkezler açmak,
- Yaşlılara huzur evi tesis etmek,
- Sağlık merkezleri, sağlık ocakları, gezici sağlık otobüsleri, ön teşhis merkezleri yapmak,
- Kültür, sanat ve spor tesisleri kurmak,

- Fakir, muhtaç ve yaşam mücadelesi veren kesime karşı aşevi ve imarethaneler kurmak,
- Engelliler için ulaşımda, eğitimde, sosyo-kültürel alanlarda kolaylık sağlayacak önlemler almak,
- Park-bahçeler ve piknik alanlarını yaygınlaştırmak,
- Çevresel şartlara uygun ucuz konut alanları düzenlemek,
- İş kurmak isteyen özellikle kadınlara ve gençlere destek sağlamak,
- Gıda, kömür, ilaç, kıyafet gibi yardımları yapmak,
- Tanzim satış mağazaları ve ekmek fabrikaları kurmak.

2.4.2. Sosyal Belediyeciliğin Temel Fonksiyonları

Belediyeler, merkezi yönetimlerin yerine getirdikleri sosyal fonksiyonları yerine getirmeye başlamışlardır. Bu hizmetler, sosyal belediyeciliğin önemini arttırmaya başlamıştır. Sosyal belediyeciliğin temel işlevleri şu şekilde belirtilmektedir (Pektaş, 2010: 14):

- Sosyalleşme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon
- Mobilize Etme, Yönlendirme, Kılavuzluk ve Rehberlik Etme
- Yatırım Yapma (Tesis Etme)
- Yardım Etme ve Gözetme (Sosyal Yardım)

Bireylerin, içinde yer aldıkları aile, okul, mesleki kurum vs. sosyal kurumların ve yaşadığı kültürel hayatın kendisinden beklediği gibi davranmayı ve diğer bireyler ile uyum içinde olmayı öğrenme süreci sosyalleşme olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin sosyalleşmelerinde ise belediyeler, ellerini taşın altına atan tamamlayıcı birimlerdir. Koydukları kurallara aykırı davranışta bulunan hemşerilerine karşı belediyeler, çeşitli yaptırımlar uygulamakta ve sosyal beklentilere uygun değer, davranış ve kurallar aşılama sosyal kontrol mekanizma olma görevi üstlenmektedir (Pektaş, 2010: 14). Özellikle belediyeler, esnaf gezilerinde, kıraathane toplantılarında, mahalle kütüphanelerinde halka sosyal içerikli mesaj vermektedir (Ünlü, 2016: 72).

Belde halkına sosyal danışmanlık hizmeti vermek amacıyla belli günlerde ve olaylarda halkı bilinçlendirmek, yönlendirmek aynı zamanda belde halkının sorunlarını nasıl çözüme

ulaştırıcakları hususunda bilgilendirme görevini belediyelerin yapması mobilize etme, yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme görevi olarak tanımlanabilir (Toprak ve Şataf, 2009: 16).

Yerel yönetim birimleri, halkın birtakım ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla köklü olmamakla birlikte yatırım faaliyetleri yapmaya çalışmaktadır. Ekmek fabrikaları, tanzim satış mağazaları, aşevleri, sığınma evleri vs. hizmetler yatırım hizmetlerine örnek teşkil etmektedir (Uslu, 2013: 100). Ayrıca yerel yönetim birimleri, idari sınırları içinde düşkün durumda olan bireylere yönelik çeşitli çalışmalar yapmakta ve bireylerin sosyo-ekonomik durumunu gözetererek, muhtaçlık sınırları altında kalanlara sosyal yardım yapmaktadır (Ünlü, 2016: 72).

2.4.3. Dünyada ve Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışının Gelişimi

Toplumun ortak gereksinimlerini karşılama görevi kamu yönetiminin temel işlevi olmuştur. Yerel yönetimler, özellikle yerel yönetim birimi olan belediyeler toplumun ortak ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Günümüzde belediyeler sadece imar, alt yapı, temizlik, çevre gibi klasik beledi hizmetler sunmamakta, belde sakinlerinin sosyal sorunlarıyla ilgilenmektedir. Özellikle gelişmiş ülkelerin çoğunda sosyal hizmetler yerel yönetim birimlerince gerçekleştirilmektedir (Aygen, 2014: 179).

2.4.3.1. Sosyal Belediyecilik Anlayışının Dünyadaki Gelişimi

Yerel yönetimlerin, 1300’lü yıllardan itibaren sosyal yardım ve sosyal hizmet sunumu gerçekleştirdiğini kanıtlayan 1300’lü yıllardan 1800’lü yıllara kadar İngiltere’de “Yoksulluk Yasaların” uygulama görevinin yerel yönetim birimlerine verilmesidir. Bu yasalar kapsamında (1601 yılı yoksulluk yasasında), belediyeler harcamalarını yerel halktan bağış ve vergi kapsamında almakta, çalışamayacak kadar yoksul olanlara yardım etmekte, kimsesiz çocuklara ve yaşlılara barınaklar inşa edilmesi gerektiği ayrıca yasalarda belirtilmektedir. İngiltere’de 19. yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkan beledi sosyalizm yerel yönetimlerde refah devlet anlayışına öncü olduğu kabul edilmektedir. Beledi sosyalizm akımı, yerel yönetimlerin istihdam sağlayıcı önlemleri, ücret ödeme güvencesi, çalışma zamanı, çalışma koşullarına koruyucu önlemler ve yeni düzenlemeler getirmesini öngörmüştür. Bir nevi beledi sosyalizm, tamamıyla demokratik kent yönetimi için gerekli koşulları sağlamak adına kapitalizm sivri uçlarını ve devletçiliğin hantallıklarını bertaraf etmeye yönelik bir akımdır denebilir (Uslu, 2013: 79-80).

Sosyal belediyeçilik anlayışı temeli Sanayi Devriminden sonra 19. yüzyılın sonlarında gelişen sosyal devlet anlayışına dayanmakla birlikte, İkinci Dünya Savaşı'ndan 20. yüzyılın başlarına kadar sosyal devlet olmanın gereği olarak İngiltere'de olduğu gibi sosyal politikalar yoksullara yardım ölçeğinde olmuştur (Ünlü, 2016: 69).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra özellikle gelişmiş ülkelerde yerel yönetimlerin sosyal yardımları ve sosyal hizmetleri hayata geçirme planları daha da artmıştır. 1945-1975 yılları arasında refah devletleri gibi, birçok ülkede yerel yönetimler altın çağını yaşamıştır. Bu yıllar arasında merkezi idarelerin hazırladığı ulusal sosyal planların uygulanmasında yerel yönetimler yetkili kılınmıştır (Toprak ve Şataf, 2009: 14). Birçok Avrupa ülkesinde yerelleşme politikaları yerel yönetimlere daha fazla görev sorumluluk vermekle birlikte yerel yönetimler sosyal devlet politikalarının en önemli uygulayıcı ajanı olmuştur. Bundan dolayı İskandinav ülkeleri yerel yönetimler için "refah (sosyal) belediyesi" kavramı kullanılmaktadır. 1980'li yıllardan sonra sosyal devlet anlayışının değişime uğramasıyla birlikte sosyal belediyeçilik anlayışı değişime uğramıştır (Ünlü, 2016: 69). 1973-74 Petrol Krizi sosyal devletin sorgulanmasına sebep olmuş, artan kamu harcamalarına da sebep sosyal devlet uygulamaları gösterilmiştir. Çözüm olarak liberal politikalar uygulanması gerektiği ortaya konulmuştur.

Özellikle 1980'li yıllardan sonra küreselleşmeyle birlikte dünyada neo-liberal politikalar uygulanmaya başlanmıştır. Neo-liberal politikalar kapsamında serbest ekonomik hayat benimsenmekle birlikte devletin sadece temel görevleriyle ilgilenmesi ekonomik ve sosyal hayata mücadele etmemesi gerektiği kabul edilmiştir. Bu politikalar kapsamında devletin temel görevleri dışındaki görevleri yerel yönetimlere, sivil toplum örgütlerine ve özel sektöre devredilmiştir. Yerelleşme politikalarıyla birlikte hem merkezi devlet yönetimleri hem de federal devletlerde sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler yerel yönetimlere devredilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda yerele devredilen sosyal yardım ve sosyal hizmetler hakkında karar verme, finansman sağlama görevi yerel yönetimlere devredilmiştir. Böylelikle sosyal devlet anlayışı yerel yönetimlere geçerek sosyal belediyeçilik adıyla kavramsallaşmıştır (Selek, t.y.: 8). 21.yüzyılda ise birçok ülkede özellikle gelişmiş ülkelerde sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin sunulmasında yerel yönetimler önemli bir yere sahiptir.

2.4.3.2. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışının Gelişimi

Yerel yönetim birimlerimiz 150-200 yıllık geçmişe dayanmaktadır. Günümüzdeki gibi yerel yönetim birimlerinin oluşturulması ise 1970’li yıllara dayanmaktadır (Şataf, 2017: 9). Osmanlı Devleti’nde 19.yüzyılın ikinci yarısına kadar yerel yönetim birimi olarak belediyelerin varlığından söz edilemez. Osmanlı Devleti’nde yerel nitelikteki sosyal faaliyet büyük oranda vakıflar tarafından gerçekleştirilmiştir. Vakıflar, Osmanlı Devleti’nde çeşitli görevler üstlenmiştir. Sağlık hizmeti, yoksullara yardım, eğitim-öğretim hizmeti, kültürel-sportif faaliyet vs. hizmetleri yerine getirmenin yanında Anadolu, Rumeli ve devletin egemenliğinde olan diğer bölgelerde şehirlerin, kasabaların ve köylerin bayındır hale gelmesinde ayrıca yerleşim yerlerinde kurulan mescit, imaret, medrese gibi yapıların oluşturulması yerleşim yerlerinin gelişmesine sebebiyet vermiştir (Sezik, 2016: 175-176).

Osmanlı Devleti, Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra yıkılmış ve Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Ancak geride savaşıldan yorgun düşen yoksul bir halk kalmıştır. Bu dönemin beledi olarak iki temel sorunu bulunmaktaydı. Birincisi savaştan ve nüfus hareketleri sebebiyle harap olan kentlerin sorunları diğeri ise Ankara’nın başkent olması sonucunda o zamanlarda gelişmemiş kent olan Ankara’nın kentsel sorunlarıdır (Sezik, 2016: 176).

Türkiye Cumhuriyeti, 1930 yılında “1580 sayılı Belediye Kanunu” kabul edilmiştir. Kanunda kentsel hizmetler yanında sosyal politikalara da yer verilmiştir (Şataf, 2017: 10). Ancak Türkiye’de belediyelerin, 1923-1945 yılları arasında bir nevi günümüzde olduğu gibi görev ve fonksiyonları yerine getirecek bütçeleri olmadığından temel kentsel hizmetleri karşılamakla yetinmekle kalmışlar, sosyal yardım ve sosyal hizmet konusunda çok etkin olamamışlardır. Üstelik İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra belediyeler tarafından gerçekleştirilen birçok görev, bakanlıklara devredilerek merkezileştirilmiştir (Ersöz, 2011: 142).

1950 yılından itibaren ise çok partili hayata geçen Türkiye’de önemli değişimler yaşanmıştır. Ekonomik alanda liberal politikalar benimsenmiş ve sermaye birikiminde özel sektör belirleyici olmuştur. Bunun sonucunda batıda uygulanan kentleşme ve belediyecilik uygulamaları Türkiye’de de uygulanmaya başlanmıştır. Ancak 1950’lili yıllarda merkezileşme politikaları devam etmiştir (Sezik, 2016: 176; Ersöz, 2011: 142). Bunun

nedeni ise 1950'lili yılların ortalarına doğru hızlanan, 1960'lı yıllarda daha da hızlanan nüfus artışı ve köyden kente göçün, kentsel hayatta meydana getirdiği sorunlardır (Berkün, 2017: 587). Nüfus artışı, kentleşme süreci ve kentsel sorunların artması, belediyeleri sosyal politikalardan daha çok kentsel altyapı ve üstyapı hizmetlerine yönelmesine sebebiyet vermiştir. Her ne kadar “1580 sayılı Belediye Kanunu'nda”, çeşitli yasa ve idari düzenlemelerle belediyelere verilen çeşitli sosyal içerikli (sosyal yardım ve sosyal hizmet) görevler verilse de, özellikle belediyelerin kaynak yetersizliği sebebiyle bu hizmetler merkezi yönetimler tarafından gerçekleştirilmiştir (Pektaş, 2010: 12).

Türkiye'de sosyal belediyecilik yerel yönetim birimlerinde kısmen yaygınlaşması ve kurumsallaşması 1970'li yılların başlarına dayanmaktadır (Pektaş, 2010: 12). Bu yıllar da belediyeler; şirketlerle, kooperatiflerle ve birliklerle işbirliği yaparak ayrıca sivil toplum örgütlerini, meslek odalarını ve sendikaları da sürece dahil ederek yeni belediye uygulamalarını hayata geçirmeye çalışmışlardır (Şataf, 2017: 11).

Türkiye'de 1973 yılında yeni belediyecilik diğer bir adlandırmayla toplumcu belediyecilik anlayışı, ilk Marmara Bölgesinde (Kocaeli ve İstanbul illeri ağırlıklı) ve Ankara'da uygulanmaya çalışılmıştır. Yeni belediyecilik yahut toplumcu belediyecilik anlayışı temelde belediyelere sivil toplum örgütü olma misyonu yüklemiştir. Yeni belediyecilik anlayışı, “üretici belediye”, “özerk-demokratik belediye”, “birlikçi ve bütünlükçü belediye,” tüketiciyi koruyucu ve kaynak yaratıcı belediye” gibi ilkeleri benimsemekle birlikte, klasik beledi hizmetlerin yanında toplu taşıma, halk eğitimi-mesleki eğitimi, gençlik ve kültür vs. hizmetlerin belediyeler tarafından yerine getirilmesini benimsemektedir (Selek Öz ve Yıldırım, 2009: 458).

Yeni belediyecilik (toplumcu belediyecilik) kavramları yerine daha sonraki yıllarda sosyal belediyecilik kavramı literatürde kullanılmaya başlanmıştır. Ayrıca Türkiye'de sosyal belediyecilik kavramının, gelişmiş ülkelerde kullanılan “yerel refah devleti” ve “refah belediyecilik” kavramlarından etkilenecek türetildiği görüşü hakimdir (Ersöz, 2011: 143).

Türkiye'de 1972-1977 yılları arasında aşevi kuran, fırın açan ve birtakım ihtiyaçları karşılamak için doğrudan üretime yönelen belediyeler sosyal belediye olarak tanımlanırken, 1990'lı yıllardan sonra tam anlamıyla sosyal belediyecilik anlayışının Türkiye'de başladığından bahsedilmektedir (Ersöz, 2011: 144). 1990'lı yıllarda geçmiş

döneme göre gelirleri artan belediyeler hem eğitim seviyesi, kentsel ve sosyal hizmet beklentisi yükselen kent vatandaşlarının hem de köyden kente göç eden yoksul kesimin ihtiyaçlarına cevap vermek gayesiyle sosyal yardım ve sosyal hizmet odaklı politikalara daha çok yer vermek zorunda kalmışlardır. Örneğin geçmişte kimsesiz, engelli, fakir ve yaşlı kimselere aşevlerinde sıcak yemek, giyecek, yiyecek verilirken, 1990'lı yıllardan sonra bu uygulama hem tür hem de nitelik bakımından artış göstermiştir. Ayrıca bu tür hizmetler belediyelerin farklı birimleri tarafından sağlanır hale getirilmiştir. Engelli merkezleri, kadın ve çocuk sığınma evi, huzurevi, meslek ve beceri kazandırma kursları gibi birimler belediyeler tarafından açılmaya başlanmıştır (Pektaş, 2010: 12).

Yerelleşme (desantralizasyon) anlayışıyla birlikte Türkiye'de özellikle 1994 yılı sonrasında yerel yönetim birimleri yerel kalkınmadan istihdama, yoksullukla mücadeleye kadar birçok konuda çalışmalar yapmaya başlamışlardır. Özellikle yerel kalkınma projeleri belediyeler tarafından hayata geçirilmeye başlanmıştır (Pektaş, 2010: 12).

Temelleri doksanlı yıllarda atılan sosyal belediyeçilik anlayışı, 2000'li yıllarda artık yeni bir ivme kazanarak, belediyeler tarafından sunulan hizmetler daha da genişletildi. Artık belediyeler sosyal belediyeçiliğinde ötesinde yerel halkın ekonomik, kültürel, sosyal ve fiziki gelişiminden sorumlu belediyeçilik anlayışına yönelmektedir. Ancak bu belediyeçilik anlayışı daha çok büyükşehir belediyeleri, gelir sıkıntısı daha az yaşayan ve sosyal değişime ayak uydurabilen belediyeler tarafından gerçekleştirilebilmektedir (Ersöz, 2011: 144-145).

2.5. Türkiye'de Sosyal Belediyeçiliğin Hukuki Boyutu

Sosyal belediyeçilik kavramının sosyal devlet ilkesine dayanmasından ötürü Türkiye'de de sosyal devlet anlayışının anayasalarda ne şekilde düzenlendiğine bakılması gerekir. 1924 Anayasası'nda eğitim ve öğretimin ücretsiz olması, 1926 yılında kabul edilen medeni kanunda ve borçlar kanununda iş güvenliğine ilişkin hükümlerin olması ve ilk kez açıkça Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal devlet olduğunu vurgulayan 1961 Anayasası Türkiye'de sosyal devlet anlayışının anayasal dayanağını oluşturmaktadır. Birçok kez değişime uğramasına rağmen hala yürürlükte olan 1982 Anayasası'nda sosyal devletin gereği olarak hem başlangıç bölümünde hem de anayasada yer verilmiştir (Batal, 2015: 231):

Başlangıç bölümünde, “Her Türk vatandaşının, Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahiptir” şeklinde tanımlanarak sosyal devletin temel ilkesi olan sosyal adalete vurgu yapılmıştır.

1982 Anayasası'nın 2. maddesinde, “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir” hükmüne yer verilmiştir. Bu maddeyle Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal devlet anlayışına sahip bir ülke olduğu belirtilirken, 5. maddede ise devletin temel amaç ve görevleri:

“Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır” şeklinde tanımlanarak devletin sosyal adaleti sağlama görevi olduğu vurgulanmıştır.

1930 yılında kabul edilen “1580 sayılı Belediye Kanunu'nda” sosyal belediyeciliği kapsayan hükümlere yer verilmiştir. 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun belediyelerin vazifeleri başlıklı 15.maddesinde belediyelerin yapması gerekenler belirtilmiştir. 15. madde kapsamında belirtilen hususlar şunlardır:

“Bırakılmış ve bulunmuş çocukları, delileri, dalanmış ve kudurmuşları, sokakta bayılanları, kazaya ve afete uğrayanları koruyup gözetmek. Halk için kütüphane ve okuma salonları açmak, belediye bahçeleri, fidanlıkları, çocuk bahçeleri, oyun ve spor yerleri yapmak, belediye koruları yetiştirmek, bunları korumak ve işletmek. Fakir ailelerin ikiz çocuklarına, alelümum öksüz, fakir, kimsesiz çocuklara para, hekim, ilaç, yeme, içme, giyinme, barınma, tahsil, terbiye cihetlerinden yardım etmek, fakir hastalara meccanen bakmak, ilaç vermek.Yetimhane, acezehane, doğum ve emzirme ve mecburi olarak meccani doğum evleri tesisat ve teskilatı ve mahalleri Sıhhat Vekâletince tayin ve tasdik edilmek şartıyla tımarhane, fenni tebhırhane ve tathir istasyonları vücade getirmek ve işletmek.. Yersiz, yurtsuz olanlara iş bulmak, bunlardan garip olup çalışmayanları memleketine göndermek, kimsesiz kadın ve çocukları korumak Fakirler için yatı evleri yapmak ve idare etmek ”

1982 Anayasası'nda benimsenen sosyal devlet anlayışı, yerel yönetimlerin hayata geçirilmesi 2005 yılında kabul edilen “5393 sayılı Belediye Kanunu” ve 2004 yılında kabul edilen “5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu” ile olmuştur. 5393 sayılı Belediye Kanunu, sosyal politika bağlamında belediyelere geniş yetkiler vermekle birlikte bir nevi sosyal belediyeciliği zorunlu kılmaktadır. Özellikle kanunda açıkça bahsedilen belediye hizmetleri ilkelere birisi olan hizmet sunumunda engelli, yaşlı, yetim ve dar gelirliler

durumuna uygun yöntemler uygulanır ilkesinin benimsenmesi kanunun sosyal politika uygulamalarına olan eğilimini göstermektedir (Uslu, 2013: 111).

5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesinde belediyelerin yapabileceği sosyal hizmet ve sosyal yardımlar sıralanmıştır. Belediyelerin sorumlu olduğu sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar şunlardır:

- Dar gelirli olan bireyler ile afete uğrayanlara arsa tahsisi yapabilir.
- Yoksul, muhtaç, kimsesiz ve özürlü bireylere verilecek sosyal yardım ve sosyal hizmetler konusunda bütçeye ödenek koyabilir ve harcama yapabilir.
- Sosyal hizmet, sosyal yardım, meslek-beceri kazandırmaya yönelik faaliyetleri yapabilir veya yaptırabilirler.
- Hemşeriler, belediyenin yaptığı yardımlardan faydalanabilirler. Ancak belediyelerde, yardımlarını insan onuruna yaraşır şekilde hayata geçirmek zorundadırlar.
- Hizmet sunumunda yaşlı, düşkün, dar gelirlilere ve özürülülerin durumuna uygun olarak sosyal yardım ve hizmet gerçekleştirmelidir.
- Sağlıkla alakalı türlü tesis açabilir ve işletebilir.
- Gıda bankacılığı yapabilir.
- Eğitim, çevre, sağlık, sosyal hizmet ve sosyal yardım hizmetleriyle yaşlılara, kadınlara, çocuklara, yoksullara, düşkünlere, özürülülere yönelik hizmetlerin yapılmasında belde de dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, verimlilik ve tasarrufu sağlamak gayesiyle gönüllü bireylerin katılımına yönelik programlar yapmakla yükümlüdürler.
- Büyükşehir Belediyeleri ve 50.000'i geçen belediyeler, kadın ve çocuk koruma evleri açarlar.
- Belediye ve mücavir alan sınırlarında olan il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclisin yetkisiyle; sağlık, eğitim, sosyal hizmeti geliştirecek projelere, İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile ücretsiz veya asgari bedelle gaye dışında kullanılmamak şartıyla arsa tahsis edebilirler.

Kanunda, belediyelerin mahalli düzeyde sosyal politika üretmelerini ve üretilen sosyal politikalar çerçevesinde sosyal yardım ve sosyal hizmet yapılmasını, yapılan yardım

ve hizmetlerin insan onurunu zedelemeyecek şekilde yapılması gerektiği hükme bağlanmıştır. Ayrıca dezavantajlı gruplara özellikle çocuklara ve kadınlara yönelik birtakım hizmetlerin belediyelerce yapılacağı belirtilmiştir. Kanun kapsamında belediye başkanı bütçeden yoksul ve muhtaçlık için ayrılan ödeneği kullanabilmektedir. Yine kanunun 60. maddesinde dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizlere sosyal yardım ve sosyal hizmet yapılması belediyelerin giderleri arasında sayılmıştır.

1980’li yıllarda kriterleri uygun olan belediyelerin büyükşehir belediyesi olması uygulaması hayata geçirilmiştir. Türkiye’de de 1990’lardan itibaren de mevcut Büyükşehir Belediyeleri sosyal belediyeciliğe yönelik faaliyetler gerçekleştirmeye başlamıştır. Faaliyetler ilk olarak sosyal ve kültürel alanda başlayıp, engellilere daha sonraları toplumun diğer dezavantajlı bireylerine yönelik faaliyetlere yönelmiştir. 2004 yılında kabul edilen “5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu” ile belediyelere sosyal belediyecilik bağlamında daha fazla görev verilmiştir (Negiz, 2011: 329).

Kanunda büyükşehir belediyelerine, ilçe belediyelerine ve ilk kademe belediyelerine verilen sosyal politika sorumlulukları üç madde de yer verilmiştir. Sosyal politika bağlamında büyükşehir belediyelerine verilen görevler kanunun 7. maddesinde şu şekilde sıralanmaktadır:

“Büyük şehrin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlence, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek.”

“Gerektiğinde mabetler ile sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak”

“Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.”

“1580 sayılı Belediye Kanunu” yürürlükten kaldıran yeni belediye kanunu ve büyükşehir belediye kanunu, 1580 sayılı Belediye Kanunu’na göre belediyelerin sosyal belediye olmasının önünü açmıştır, yeni belediye kanunları belediyelerin sadece klasik

beledi hizmetler sunma görevi vermemekte, belediyelerin sosyal belediye olması gerektiğini ortaya koymaktadır.

2.6. Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamalarında Hedef Kitle

Sosyal belediyecilik anlayışı, gelişmiş ülkelerde genellikle, bilgi, tavsiye ve danışmanlık hizmeti veren, sosyal koruma-bakım, sağlık, eğitim, eğlence, dinlenme, kültür, çevre, ulaşım, vs. alanlarında sosyal yetersizliği olan bireylere karşı hizmet vermekte yoğunlaşmıştır. Türkiye’de ise sosyal belediyecilik kapsamında yapılan hizmetler sosyal yardım ve sosyal hizmet adı altında gerçekleştirilmektedir. Genel anlamda Türkiye’de sosyal belediyecilik anlayışı kapsamında gerçekleştirilen hizmet uygulamalarında hedef kitle dört başlık olarak açıklanabilir (Şataf, 2017: 13). Bunlar:

Yaşlılara Yönelik Uygulamalar: Yaşlı nüfusu dünyada olduğu gibi Türkiye’de de artmaktadır. Yaşlı nüfusun bakımı ve istihdamı ülkelerin sosyal hayatında sorun teşvik etmektedir. Nedeni ise yaşlı nüfusunun ülkelerin emeklilik ve sosyal güvenlik sistemini zora sokmaya başlamış olmasıdır.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu’nun araştırmalarında 60 yaş üstü nüfusun 2030 yılında 1,4 milyar kişi, 2050 yılında ise 2 milyara ulaşacağını ortaya koyması, hükümetleri yaşlı nüfusunun sağlık ve bakım hizmetleri konusunda zora sokacağını ortaya çıkarmakla birlikte özellikle gelişmekte olan ülkelere yaşlı nüfusun daha hızlı artması ülkeleri önlem almaya teşvik etmektedir (URL-3, 2019).

Yaşlı nüfusu dünyada olduğu gibi Türkiye’de de artmaktadır. Yaşlı nüfusun artması ve Türkiye’nin anayasal anlamda sosyal devlet ilkesi benimsemesi yaşlılara yönelik hizmet sosyal yardım ve sosyal hizmet sunmasına ön ayak olmaktadır. Ayrıca yerel yönetim bağlamında 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda yaşlılar korunması gereken sosyal sınıf olarak belirtilmektedir.

Belli sayıda kentin yaşlı dostu kent haline getirilmesi, toplu taşıma, kültürel ve sportif faaliyetlerde yaşlılara indirim sağlanması, yerel yönetimlerin yaşlıların sosyal yaşamını düzenleyici önlemler alması, yaşlılara yönelik evde bakım hizmetlerinin ve sosyal yardımların yerel yönetimler tarafından yaygınlaştırılması onuncu kalkınma planının yaşlanma konulu özel ihtisas komisyonu raporunda yer almıştır (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2014: 55-56). Türkiye’de belediyeler (özellikle büyükşehir belediyeleri)

yaşlılara sağlıktan kültüre birçok hizmet sunmaktadır. Bu hizmetlerden bazıları şunlardır: huzurevlerinin açılması, ücretsiz sağlık hizmetlerinin verilmesi, ücretsiz kültürel geziler, etkinlik ve eğitim faaliyetleridir. Örneğin, yerel yönetimlerin açtığı 22 adet huzurevi bulunmakta olup 3402 kişi kapasiteye sahiptir (Çiçek, 2014: 104).

Gençlere ve Çocuklara Yönelik Uygulamalar: 1982 Anayasası sosyal devlet ilkesini temele aldığından çocukların ve gençlerin korunmasına ve topluma kazandırılmasına ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

“5393 sayılı Belediye Kanunu’nda” belediyenin görevleri arasında büyükşehir belediyelerinde ve nüfusu yüz bini geçen belediyelerin çocuk koruma evi açması zorunludur. “5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nun” 7.maddesinde ise “... çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütme, geliştirme ve bu amaçla sosyal tesisler kurma,...bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapma” görevleri büyükşehir belediyelerine verilmiştir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, il sınırları dahilinde çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları açma, ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım, onarımıyla diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik hizmetleri yürütmesiyle il özel idareleri görevlendirilmektedir. Belediyeler, sosyal belediyecilik kapsamında çocuklara yönelik çevresel düzenlemeler, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler, eğitim ve sağlık hizmeti, sosyal yardım, sosyal hizmet sunmak, bilgi ve bilim merkezleri açmak, çocuk meclisleri kurmak gibi hizmetleri de yerine getirmektedir (Aka ve Güngör, 2018: 195).

5393 sayılı Belediye Kanunu yine gençlik ve spor hizmetlerine önem vermiş, belediyeler gençlik ve spor hizmetlerini yapma ve yaptırma konusunda görevli kılınmıştır. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nda ise belediye sınırları dışında kültür, turizm, gençlik ve spor hizmetlerini yürütme konusunda görevli kılınmaktadır.

Sosyal belediyecilik bağlamında hem il-ilçe belediyeleri hem de büyükşehir belediyeleri gençlerin sağlıklı bir birey olması için kötü alışkanlıkların önüne geçecek hizmetler, madde bağımlılığının önlenmesine yönelik hizmetler, eğitim yardımları, iş edindirme projeleri, gençlik merkezleri kurulması, meslek edindirme yardımları, eğlence

ve spor merkezleri yapılması gibi çeşitli sosyal-kültürel faaliyetler gerçekleştirmektedirler (Selek Öz, t.y.: 5).

Engellilere Yönelik Uygulamalar: Sosyal devlet olması gereği devlet engelli bireylere yönelik hizmetleri yasal manada yerine getirmekle mesuldür ve 1982 Anayasası'nda engelli bireylerin toplumsal hayatta yer almasına yönelik tedbirler alınacağı hükme bağlanmıştır. Türkiye'de engellilere yönelik sosyal yardım ve hizmetler gelişmiş ülkelere nazaran yakın bir zamanda gerçek manada yasal düzenleme yapılmıştır (Selek Öz, ty: 6). 1997 yılında Başbakanlığa bağlı "Özürülüler İdaresi Başkanlığı" kurulmuştur. 1999 yılında ilk kez 1. Özürülüler Şurası'nda özürülüler kanunun çıkarılması gündeme gelmiştir. 2005 yılında 2. Özürülüler Şurasında " Yerel Yönetimler ve Özürülüler" ana temasıyla engellilere yönelik kanunların çıkarılması hızlandırılmıştır (URL-4, 2018).

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nda ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda engelli bireylere yönelik hizmet sunma görevini yerel yönetimlere veren hükümler mevcuttur. Ancak engelli bireylere yönelik özellikle 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu engelli hizmet birimi kurma zorunluluğu getirmiştir. Bu doğrultuda büyükşehir belediyeleri "Özürülü Hizmet Yönetmeliği'ni" yürürlüğe girmiştir. Büyükşehir belediyelerine bu doğrultuda engelli bireylere yönelik eğitim, sağlık, bakım, ulaşım, iştiham, sosyal-kültürel ve spor gibi alanlarda düzenleme yapma görevi verilmiştir.

Yoksullara Yönelik Uygulamalar: Asgari yaşam koşullarından yoksun olan dar gelirler yoksul olarak tanımlanmakta ve devlet tarafından korunması gereken toplumsal grup olarak tanımlanmaktadır. 1982 Anayasası'nda, bu toplumsal grubun devlet tarafından desteklenmesi gerektiği belirtilmektedir. Ancak yoksullara yönelik hizmetleri gerçekleştirme görevi sadece merkezi yönetimlerin değil yerel yönetimlerinde görevleri arasındadır (Önen, 2010: 63).

Belediyelere, il özel idarelerine ve köylere yoksullara yönelik sosyal hizmet yapma görevleri verilmektedir. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu yalnızca valileri, yoksullukla mücadelede yetkili kılmıştır. Ayrıca kanunun 43. maddesinde yoksul, muhtaç, kimsesiz ve özürülülere sosyal hizmet yardımı ayrılması il özel idaresinin giderleri arasında sayılmıştır.

Türkiye'de belediyeler dört temel hedefe yönelik uygulamalar dışında,

- Kültür hizmetleri (kütüphane, tiyatro vs. kültürel alanlar açmak, sinema, tiyatro, edebiyat gibi alanlarda düşük ücretli yahut ücretsiz etkinlikler düzenlemek gibi),
- Sağlık hizmetleri (sağlık kurumları açarak ücretsiz ya da asgari düzeyde ücret alarak bu kurumları iletmek gibi),
- Spor hizmetleri (spor etkinlikleri düzenlemek, başarılı bireyleri dlendirmek, amatör spor kulüplerini desteklemek, spor tesisleri kurmak ya da iletmek gibi)
- Eğitim hizmetleri (ihtiyacı olanlara ve okullara malzeme yardımı yapmak, okulların bakım ve onarımı sağlamak gibi) hizmetler vermektedirler (ataf, 2017: 20).

Sosyal belediyeçilik anlayışını benimseyen yerel yönetimler özellikle belediyeler, Őhrin gelişimine katkı sağladığı gibi Őhrin yaşanabilir Őhir olmasına katkı sağlamaktadır. Sosyal belediyeçilik sadece kanunu sınırlarla belirlenen hizmetlerin sunumunu sağlamak değil, hizmet sunumunu teknolojik koşullara da entegre etmektir.

3. SAFRANBOLU BELEDİYESİ'NDE KAYYIM DÖNEMİ SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI

Kayyım kavramının anlamı, ortaya çıkışı ve Türkiye’de vesayet makamlarınca yerel yönetim birimlerine özellikle belediye başkanlıklarına kayyım atanması, Safranbolu Belediyesi’ne kayyım atanma süreci ve kayyımın sosyal belediyecilik uygulamaları bu bölümde incelenmiştir.

3.1. Kayyım Kavramı ve Çeşitleri

Kayyım (bir işi icra eden, yürüten, vekalet eden, bekçi) ve kayyum (ebedi, kalıcı) kelimeleri köken olarak incelendiğinde her iki sözcükte Arapça “ka-ve-me” kökünden gelmektedir. Ayrıca; kaim (duran, var olan), kamet (başında durma, var olma, yönetme, ayağa kalkma), kavim (bir yerde yerleşik olan) ve ikame (durma, ayağa kalkma, kurma, konma) kaymakam (kaim-makam; başka birinin yerinde duran, vekil), kıyam (durmak, ayağa kalkmak) kelimeleriyle akraba olan kelimelerdir (URL-5, 2019).

Kayyım kavramının farklı anlamları bulunmakla beraber Türk Dil Kurumu “kayyım” kelimesi yerine “kayyum” kelimesine yer vermekte ve kayyumluk kavramını Türk Dil Kurumu sözlüğünde şu şekilde tanımlamıştır: “Belli bir malın yönetilmesi veya belli bir işin yapılması için görevlendirilen kimsedir.” (URL-6, 2019). İslam Ansiklopedisi’nde kayyım kavramı yine kayyum olarak ifade edilmekle birlikte “kayyum” kavramının Allah’ın adlarından biri olduğu belirtilmekte ve geniş manada hakim tarafından kısıtlı, gaip vb. kişilerin hak ve tasarrufunu korumak adına tayin edilen kimse olarak tanımlanmaktadır (URL-5, 2019).

Türk hukuk sisteminde farklı hukuk dallarında kayyım düzenlenmiş ve farklı atama biçimlerine yer verilmiştir. Özellikle olarak “4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun” 403. maddesinde kayyımın “belirli işi görmek veya malvarlığını yönetmek” için atandığı belirtilmektedir. Ayrıca vesayet makamı gerçek kişileri kayyım atayabildiği gibi tüzel kişilere de kayyım atayabilir (Altaş, 2017: 138).

Türk Medeni Kanunu’nda kayyım: “temsil kayyımı” (TMK, m.426), “yönetim kayyımı” (TMK, m.427) ve “isteğe bağlı (iradî) kayyım (TMK, m.428) olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Gerektiği Şekilde yönetilemeyen, ynetimsiz kalan mallar için gerekli tedbirler almak üzere atanan kayyım yönetim kayyımı olarak adlandırılmaktadır. İradi kayyımlık, kişinin yaŐlılıđı, hastalığı, tecrübesizliği nedeniyle Őahsına kayyım atanmasını talep etmesi üzerine atanmaktadır. Temsil kayyımlığı ise bir kişiyi temsil etmek gayesiyle kendisine kayyım atanacak kimsenin yerleşim yerindeki vesayet makamlarınca atanır ve işin tamamlanmasıyla görevi sona erer (URL-7, 2019). Türk Medeni Kanunu diğer özel hukuk dallarının tamamlayıcı görevi olduğundan ve kişi hukukunun medeni kanunun kapsamına alınmasından ötürü kayyımlık eŐitleri diğer kanunlarda da medeni kanuna atıf yapılarak belirtilmiştir.

3.2. Kayyımlık Kavramının Ortaya ıkıŐı

Kayyımlık kavramının kökeni Roma İmparatorluğu dönemine dayanmaktadır. Çünkü kayyımlık kavramı ilk kez Roma İmparatorluğu döneminde, M.. 193 ile 192 yılları arasında uygulanmaya başlamıştır. Roma'da kayyımlık uygulamasına baŐlanılmasının sebebi: 25 yaŐından küçük bir erkeğin, tecrübesizliğinden yararlanılarak bir sözleŐme yapılmış olmasıdır. SözleŐmeyle 25 yaŐından küçük erkek aldatılmıŐtır. Bu olaydan sonra muamelelerin sağlamlığı ve kişilerin aldatılmaması için magistra (yüksek devlet görevlisi) tarafından kayyım tayin edilmeye başlanmıştır. M.. 451 ile 449 yılları arasında yapılan 12 Levha Kanunu'nda da kayyım tayin edilmesi hususuna yer verilmiştir. 12 Levha Kanunu ile birlikte; müsriflik, akıl hastalığı fiil ehliyetini kısıtlayan nedenler olarak sayılmıştır. Bu nedenle ergin fakat akıl hastası olan kişilere, mallarını israf edenlere ve ergin kişilere 25 yaŐına kadar kayyım tayin edilmiştir (İpek, 2015: 187).

Kayyım tayin edilmesindeki gaye, kişinin mal varlığının korunması ve mal varlığının zarara uğramamasını sağlamak olmuştur. Bunun için kanunen en yakın akraba kayyım olarak tayin edilmiştir. Fakat en yakın akrabanın bulunmaması durumunda, magistra (yüksek devlet görevlisi) tarafından kayyım tayin edilmiştir (Güneş Ceylan, 2004: 222). Kayyımlık Roma hukukuna dayanmakta birlikte birden çok kişinin menfaatini sağlayacak Şekilde mallarını idare etmek yahut bu idarede kendilerine rızalarını bildirmek suretiyle yardım etmekle görevlendirilen kiŐilerdir. Bu kişilerin atanmasının amacı da temelde kişilerin malvarlığına zarar gelmesini önlemektir. Ayrıca Roma hukukuna göre hak ehliyetine sahip (hak ehliyetin koŐulu zgr olmak, Roma vatandaşı olmak, aile babasının hakimiyetinde olmamak) ancak fiil ehliyeti kısıtlanan kişilere vasi (tutor) yahut kayyım (curator) tayin edilmekteydi (Ersoy, 2016: 3397). Özetle, kayyımların görevi,

malını-mülkünü idare edemeyecek durumda olanları bu idareden uzaklaştırmak ve malının-mülkünün idaresini bizzat ele almaktır.

Kayımlık kavramı Türk hukuk sistemi içinde kendine yer bulmuştur. Türk Ceza Kanunu, Türk Medeni Kanunu, Türk İcra ve İflas Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Bankacılık Kanunu ve Vakıflar Kanunu gibi kanunlarda atıf yapılan kayımlık kavramı aynı zamanda hukuki bir terim olmuştur (Keleş ve Özgül, 2017: 301).

3.3. Türkiye’de Belediyelere Vesayet Makamlarınca Kayyım Atanması Süreci

Demokratik yönetimin temeli devletlerin halk tarafından demokratik seçimlerle seçilen kişiler tarafından yönetilmesidir. Fakat meşru yollarla kurulmuş devletlerin varlıkları hem dış devletler tarafından hem de kendi devlet toprakları üzerindeki kişiler/örgütler tarafından tehdit edilmektedir. Bu durum terör adı altında kavramsallaşmakta ve uluslararası birçok kurum, kuruluş ve örgüt tarafından da terör yahut terörizm olarak adlandırılmaktadır.

Terör sorunu yahut terörizm Türkiye’nin de temel sorunlarından biridir ve ülke bütünlüğünü tehdit etmeye devam etmektedir. Terör sorunu “Kürt Sorunu” olarak Türkiye topraklarının bölünmez bütünlüğünü tehdit etmeye çalışmaktadır. Türkiye otuz yılı aşkın süredir başta PKK (Partiya Karkeran Kürdistan-Kürdistan İşçi Partisi) olmak üzere benzeri terör örgütleriyle mücadele halindedir (Alptekin ve İlhan, 2018: 13). Terör örgütleri, özellikle Doğu-Güneydoğu illerimizde şiddet içeren eylemlerine devam etmektedir (Özcan, 1999: 55). Türk Silahlı Kuvvetleri terör örgütü üyelerine yönelik başarılı operasyonlar göstermiş ve göstermeye devam etmektedir.

Terör örgütleri, 1990 yıllardan itibaren Türk siyasi hayatında yer almaya başlamış ve farklı isimlerle siyasi partiler kurmuş ve mecliste sandalyeye sahip olmuştur. 2012 yılının sonlarına doğru tam olarak 2013 yılında başlayan terör sorununun çözümü için farklı bir yol olan “Çözüm Süreci” adı altında “Milli Birlik ve Kardeşlik Süreci” başlamıştır. Bu dönemde Türkiye’nin terör konusunda normalleşme sürecine başladığı kamuoyunda yer almıştır. Fakat bu süreçte Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da terör örgütlerinin siyasi uzantısı olarak kullanmaya çalıştığı Halkların Demokratik Partisi (HDP) ve Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) yerel yönetim seçimlerinde birçok belediyenin yönetimine seçilmişlerdir. Ancak farklı merkezlerde silah-patlayıcı madde yığını yapmanın

yanı sıra belediyenin kaynaklarını kullanarak Türkiye'nin hukuki ve siyasi yapısını bozmaya çalışmışlardır (Alptekin ve İlhan, 2018: 13).

7 Haziran 2015'te yapılan genel seçimi takip eden süreçte "Çözüm Süreci" imkansız hale gelmiş ve terör örgütü kanlı eylemlerine devam etmiştir. Bu dönemde birçok Halkların Demokratik Partili (HDP) belediyeler öz yönetim ilan etmiştir. Hem bu belediyelerin Türkiye'nin toprak bütünlüğünü tehdit edecek faaliyetlerde bulunması hem de 15 Temmuz 2016'de gerçekleşen başarısız darbe girişimi sonucunda devletimizin varlığına zarar verecek faaliyetlerin bu darbeye de parmağı olan kişilerin belediye yönetimlerinde yer alması belediyelere kayyım atanmasını gündeme getirmiştir (Güler ve Yılmaz, 2018: 1803).

Başarısız darbe girişiminden sonra Türkiye yönetsel anlamda birtakım önlemler almanın yanında mevcut hükümet tarafından hukuki, siyasi, ekonomik ve sosyal anlamda değişiklikler yapmıştır. Yapılan değişikliklerden biri de belediyeleri kapsamaktadır. Gerçekleşen değişikliklerin temelinde ise 21 Temmuz 2016'dan itibaren 90 günlük Olağanüstü Halin Bakanlar Kurulunca kabul edilmesidir (URL-8, 2019). Belediyeleri ilgilendiren düzenleme ise 1 Eylül 2016 yılında yürürlüğe giren "674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Olağanüstü Hal" uygulamalarıdır.

674 sayılı KHK, seçimle iş başına gelen belediye başkanlarının ve belediye meclis üyelerinin yerine vesayet makamlarınca farklı kişilerin atanabilmesine imkan vermiştir. Bu düzenleme KHK'nın 38. maddesinde;

"03.07.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 45 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklendi ve Ancak, belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesinin terör veya terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları sebebiyle görevden uzaklaştırılması veya tutuklanması ya da kamu hizmetinden yasaklanması veya başkanlık sıfatı veya meclis üyeliğinin sona ermesi hallerinde 46. maddedeki makamlarca belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesi görevlendirilir. Görevlendirilecek kişinin seçilme yeterliğine sahip olması şarttır. Görevden uzaklaştırılan veya tutuklanan belediye meclisi üyesinin istifa etmesi halinde de bu fıkra hükümleri uygulanır" şeklinde düzenlenmiştir.

Türkiye'de 21 Temmuz 2016-18 Temmuz 2018 tarihleri arasında uygulanan olağanüstü hal kapsamında belediyelere kayyım atanmıştır.

Kayım Atanan Belediyeler	Kayım Atanma Tarihleri
Ağrı Belediyesi	1 Mart 2017
Diyadin Belediyesi (Ağrı)	11 Eylül 2016
Tutak Belediyesi(Ağrı)	12 Ocak 2017
Doğubayazıt Belediyesi(Ağrı)	24 Ocak 2017
Batman Belediyesi	11 Eylül 2016
Beşiri Belediyesi(Batman)	11 Eylül 2016
Gerçüş Belediyesi(Batman)	11 Eylül 2016
İkiköprü Belde Belediyesi (Batman)	11 Eylül 2016
Bitlis Belediyesi	27 Kasım 2016
Ovakışla Belde Belediyesi(Bitlis)	3 Kasım 2016
Mutki Belediyesi (Bitlis)	24 Aralık 2016
Hizan Belediyesi (Bitlis)	24 Aralık 2016
Yolalan Belde Belediyesi (Bitlis)	24 Aralık 2016
Güroymak Belediyesi (Bitlis)	28 Kasım 2016
Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi	1 Kasım 2016
Sur Belediyesi (Diyarbakır)	11 Eylül 2016
Hani Belediyesi (Diyarbakır)	5 Ekim 2016
Kayapınar Belediyesi (Diyarbakır)	8 Aralık 2016
Yenişehir Belediyesi (Diyarbakır)	8 Aralık 2016
Silvan Belediyesi (Diyarbakır)	11 Eylül 2016
Kulp Belediyesi (Diyarbakır)	23 Ocak 2017
Bismil Belediyesi (Diyarbakır)	4 Şubat 2017
Kocaköy Belediyesi(Diyarbakır)	6 Şubat 2017
Lice Belediyesi (Diyarbakır)	10 Şubat 2017
Dicle Belediyesi (Diyarbakır)	13 Şubat 2017
Eğil Belediyesi (Diyarbakır)	8 Mart 2017
Çınar Belediyesi (Diyarbakır)	28 Kasım 2016
Ergani Belediyesi (Diyarbakır)	28 Kasım 2016

Tablo-1: Kayıyım Atanan Bazı Belediyeler (Alptekin ve İlhan, 2018: 22-23).

Hazro Belediyesi (Diyarbakır)	28 Kasım 2016
Baykan Belediyesi (Siirt)	20 Aralık 2016
Veyselkarani Belediyesi (Siirt)	23 Aralık 2016
Gökçebağ Belde Belediyesi (Siirt)	7 Şubat 2017
Beğendik Belediyesi (Siirt)	30 Mart 2017
Kayabağlar Belediyesi (Siirt)	12 Nisan 2017
Atabağı Belediyesi (Siirt)	18 Mart 2017
Suruç Belediyesi (Şanlıurfa)	11 Eylül 2016
Halfeti Belediyesi (Şanlıurfa)	23 Aralık 2016
Viranşehir Belediyesi (Şanlıurfa)	9 Ocak 2017
Bozova Belediyesi (Şanlıurfa)	9 Ocak 2017
Şırnak Belediyesi	5 Kasım 2016
Cizre Belediyesi (Şırnak)	11 Eylül 2016
Silopi Belediyesi (Şırnak)	11 Eylül 2016
İdil Belediyesi (Şırnak)	21 Eylül 2016
Beytüşşebap Belediyesi (Şırnak)	3 Mart 2017
Sırtköy Belde Belediyesi (Şırnak)	8 Kasım 2016
Başverimli Belde Belediyesi (Şırnak)	11 Eylül 2016
Kumçatı Belde Belediyesi (Şırnak)	6 Ocak 2017
Uludere Belediyesi (Şırnak)	27 Ocak 2017
Görümlü Belde Belediyesi (Şırnak)	10 Şubat 2017
Fındık Belde Belediyesi (Şırnak)	18 Ocak 2017
Balveren Belediyesi (Şırnak)	17 Mart 2017
Tunceli Belediyesi	17 Kasım 2016
Akpazar Belediyesi (Tunceli)	12 Mayıs 2017
Van Büyükşehir Belediyesi	17 Kasım 2016
Özalp Belediyesi (Van)	11 Eylül 2016
İpekyolu Belediyesi (Van)	11 Eylül 2016
Erciş Belediyesi (Van)	11 Eylül 2016
Edremit Belediyesi (Van)	11 Eylül 2016

Tablo-1: (devam ediyor)

Çatak Belediyesi (Van)	6 Ocak 2017
Muradiye Belediyesi (Van)	17 Ocak 2017
Başkale Belediyesi (Van)	22 Ocak 2017
Gürpınar Belediyesi (Van)	3 Şubat 2017
Çaldıran Belediyesi (Van)	15 Şubat 2017
Saray Belediyesi (Van)	15 Şubat 2017
Bahçesaray Belediyesi (Van)	16 Şubat 2017
Safranbolu Belediyesi (Karabük)	23 Haziran 2017

Tablo-1: (devam ediyor)

Tablo-1’de sıralanan terör örgütüyle bağlantısı olan belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri 1 Eylül 2016 tarihli 674 sayılı KHK ile 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda yapılan değişiklikle görevlerine son verilmiştir. Terör örgütüne üye olmaktan yahut yardım ve destek sağlamaktan ötürü görevlerine son verilmenin yanında bazıları tutuklanmış ve yerlerine kayyımlar atanmıştır.

İlk olarak Diyarbakır’ın Sur ve Silvan ilçelerin belediye başkanları görevlerinden uzaklaştırılarak ilerleyen süreçte kayyımlar atanmıştır (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2019). 3’ü büyükşehir belediyesi olmak üzere terör örgütlerine destek veren 94 belediyeye kayyım atanmıştır. Diğer belediyelerde 15 Temmuz 2016’da darbe gerçekleştirmeye çalışan örgüte üye olmakta yahut yardım yapmaktan ötürü kayyım atanmıştır (Alptekin ve İlhan, 2018: 20). Kayyım atanan belediyelerden biride Safranbolu Belediyesidir. Mart 2014 yerel seçimlerinde seçilmiş belediye başkanı hakkında yürütülen soruşturma kapsamında görevden alınmıştır. Yerine 674 sayılı KHK kapsamında Safranbolu Belediyesi başkanlığına Haziran 2017’de Safranbolu Kaymakamı atanmıştır ve 31 Mart 2019 yerel seçimlerine kadar görevini sürdürmüştür.

İçişleri Bakanlığı, 2016 yılında yayınladığı raporda belediye başkanlarının görevden uzaklaştırma nedenlerini şu şekilde sıralamıştır (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2016:5-12):

- Terör örgütü üyesi olmak ve propagandası yapmak,
- Terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek, terör örgütüne eleman kazandırmak,

- Kolluk güçlerine saldırıda bulunmak ve kamu mallarına zarar vermek,
- Silahlı örgüt kurmak ve yönetmek, milis işbirlikçisi olarak eylemler yürütmek,
- Halkı güvenlik güçleri ile savaştırması için iç savaşa çağırarak,
- “Demokratik özerklik” olarak adlandırılan yeni bir devlet sistemine destek açıklaması yapmak, (özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki belediyelerde)
- Devletin birliğini ve ülkenin bütünlüğünü bozmaya yönelik çalışmalarda bulunmak,
- Kanun dışı toplantı ve gösteri yürüyüşleri düzenlemek, yönetmek ve bunların hareketlerine katılmak ve kanuna aykırı olarak çok sayıda silah bulundurmak,
- Belediye araçlarının (iş makinası vb.) çalışanlarıyla birlikte terör amaçlı eylemlerde kullanılmasına izin vermek, (özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki belediyelerde)
- Tehlikeli maddeleri izinsiz olarak bulundurmak veya el değiştirmesini sağlamak,
- Terörizmin finansmanın önlenmesine ilişkin kanuna aykırı davranmak ve terör örgütüne mali destek sağlamak gibi konular öne çıkmaktadır.

Kamu görevlileri doğrudan veya dolaylı olarak terör olaylarına karışmaları sonucunda hukuki yaptırıma tabi tutulmaktadır. Kamu görevlileri seçilmiş dahi olsalar kamu yararına hizmet etmek zorundadırlar, etmedikleri takdir de görevlerine son verilmesi doğaldır. Fakat 674 sayılı KHK ile merkezi yönetim, belediye meclislerine görevden uzaklaştırılmalar sebebiyle yerine yeni belediye başkanı ya da belediye başkan vekili seçme şansını vermemiştir. Belediyelerde boşalan görev yerlerine atananlar çoğunlukla vali yardımcılarını ya da kaymakamlardan oluşmuştur (Keleş ve Özgül, 2017:309).

3.4. Safranbolu ve Safranbolu Belediyesi

3.4.1. Safranbolu'nun Coğrafi Konumu ve Tarihi Geçmişi

Batı Karadeniz'in turistik ilçesi olan Safranbolu, Karabük iline bağlıdır. İl merkezine 8-10 km uzakta ve 1013 kilometre kare yüzölçümüne sahiptir. İlçe, 41 derece

16 dakika kuzey enlemi, 32 derece 41 dakika doğu boylamında yer almaktadır. Ayrıca ilçe Kastamonu ve Bartın illerine komşu konumundadır (Kalyoncu, 2010: 11).

Safranbolu, Homerros'un İlyada destanında bahsedilen, antik dönemde "Paphlagonla (Paflogonya)" adıyla adlandırılan bölgedeki bir yerleşim yeridir (Acar, 2008: 5). İlçe Bizans döneminde,"Teodoropoli" daha sonra "Dadybra" olarak adlandırılmıştır. Türkler tarafından Zalifre veya Borlu olarak ya da iki kelimenin birleşmesiyle Zalifreborlu olarak adlandırılmıştır. Bölgede yaşayan Taraklı aşireti sebebiyle Taraklı Borlu olarak da adlandırılan Safranbolu, 19. yüzyılda bölgede yetişen safran bitkisi nedeniyle safran anlamına gelen Zağfiren ya da safran şehri anlamına gelen Zağfirenborlu olarak adlandırılmıştır. Cumhuriyetle birlikte 1940 yılında Safranbolu adını almıştır (Gönenç, t.y.: 12).

Safranbolu'nun bilinen tarihi M.Ö. 3000'e dayanmakta ve bölgede hüküm süren ilk kavimin Gasgaslar olduğu bilinmektedir (Tunçözgür, 2012: 15). Gasgalar sonra Hititler, Persler, Frigler, Helenistik Krallar, Romalılar ve Bizanslıların egemen olduğu bilinmektedir (Kütükçüoğlu, 2014: 7). Selçukluların, Çobanoğullarının, Candaroğullarının ve Osmanlılarının egemen olduğu Safranbolu, Türk boyları ve Osmanlı arasında sık sık el değiştirmiştir. Özellikle ilçe Candaroğulları ile Osmanlı arasında el değiştirmiştir (URL-9, 2018).

Nihayetinde 1422 yılında Osmanlı hakimiyetindeki Safranbolu Candaroğlu İsfendiyar Bey'in saldırısına uğramış, bunun üzerine Sultan 2. Murat, Safranbolu civarında yapılan savaşta Candaroğlu İsfendiyar Bey'i bozguna uğratmış, o günden beri de Safranbolu Osmanlı'nın egemenliğindedir (Tunçözgür, 2012: 20). 1870 yılında Osmanlı'nın idari yapısının değişmesiyle ilçe Kastamonu sancağına bağlanarak kaza konumuna getirilmiştir. Osmanlı'nın devamı olan Türkiye Cumhuriyet'in sınırları dahilinde bir ilçe olarak varlığını sürdürmekte olan Safranbolu, 1927 yılında Zonguldak vilayetine bağlanmıştır. Safranbolu'ya bağlı Ulus, Eflani ve Karabük bucakları 1945'li yıllardan sonra Safranbolu'dan ayrılarak ilçe konumuna getirilmiştir. Ancak 1937 yılında ilk ağır demir çelik sanayisinin Karabük'te kurulması, ilçe olan Karabük'ün hızla gelişmesini sağlamıştır. Karabük 1995 yılında Zonguldak'tan ayrılarak il yapılmış ve Safranbolu, Karabük'ün ilçesi konumuna getirilmiştir (URL-10, 2018).

Safranbolu, 18. ve 19. yüzyılının geleneksel toplum ve kent yapısını günümüze kadar taşıyan eserlerin varlığından dolayı korunması gereken nadir yerlerdendir. İlçenin korunması için ilk çalışma 1975’li yıllara kadar gitmektedir. 1975 yılı “Avrupa Mimari Miras Etkinlikleri” İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi ve Safranbolu Belediyesi’nin işbirliğiyle Safranbolu’da yapılmıştır. 1976 yılında Anıtlar Yüksek Kurulu ilçeyi kentsel sit alanı ilan etmiştir. Yine 1976 yılında Türkiye, TURİNG ve Otomobil Kurumu Asmazlar Konağı’nı satın almış ve Süha Arın’a “Safranbolu’da Zaman” adlı belgesel çektirilmiştir. 1978-1979 yılları arasında Kültür Bakanlığı tarafından Arasta Çarşısı’nın ve Kaymakamlar Evi’nin kamulaştırılması kararıyla birlikte restorasyon çalışmaları başlatılmıştır (Özdemir, 2007: 138).

17 Aralık 1994’te UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Kurumu) tarafından “Dünya Kültür Mirası” listesine alınmıştır (URL-11, 2018). Liste de yer alması ve geleneksel dokusunu bozmadan yaşayan Safranbolu şehri tarihi Safranbolu evleri ile turizm potansiyeli olan bir ilçe olmuş ve bu özelliğini 21. yüzyıla kadar yaşatmayı başarmıştır.

Sivil Osmanlı kentinin geleneksel dokusunu barındıran Safranbolu, kalesi, hanları, hamamları, camileri, sokakları ve hükümet konağıyla bugün müze kent görünümündedir (URL-12, 2013). En bilindik tarihi yapıları geleneksel mimari yapıya sahip tarihi evleri, bugün Kent Tarihi Müzesi adını alan Hükümet Konağı, Yeni-Eski Hamam, Cinci Han, Köprülü Mehmet Paşa Camii, İzzet Paşa Camii, Saat Kulesi, Eski Cezaevi, Bulak Mağarası, İncekaya Su Kemeri, Yemenciler Arastası, Demirciler Çarşısı, Manifaturacılar Çarşısı, şehir çevresinde bulunan kaya mezarları ve tümüslerdir (URL-9, 2018).

3.4.2. Safranbolu’nun Nüfusu, Ekonomik Yapısı ve Turizm Potansiyeli

Tarih boyunca birçok medeniyetin egemenliğinde olan Safranbolu, ticaret merkezlerinden biri olması nedeniyle nüfusu artan bir merkez olmuştur. 20. yüzyılın ilk yarısını da Safranbolu kent merkezinin nüfusu artış göstermeye başlamıştır. 1927 yılında 5218 kişi, 1955 yılında 6155 kişi, 1955-1970 yılları arasında 12468 kişidir (Bayazıt, 2014: 4). Ancak 3 Nisan 1937 tarihinde Türkiye’nin ilk entegre demir-çelik fabrikasının Safranbolu sınırları dışında (bugün Karabük il merkezi) kurulması bölgedeki nüfus yoğunluğunun 6 Haziran 1995’te il olan Karabük il merkezinde yoğunlaşmasına sebebiyet vermiştir (URL-13, 2018; URL-14, 2018). 2000 yılında Safranbolu’nun nüfusu 47.250 kişi

iken 2018 yılında adrese dayalı nüfus verilerine göre yapılan sayımda 67.042 kişidir (URL-15, 2019).

Safranbolu'nun ticari hayatta önemli yere sahip tarihi İpekyolu'nu Karadeniz'in önemli limanlarından olan Sinop Limanı'na bağlayan kervan yolu üzerinde yer alması kentte 19. yüzyıla kadar ticaretin canlı kalmasını sağlamıştır (Özdemir ve Kantürkyiğit, 2016: 272). İlçe de 18. ve 19. yüzyılda demircilik, bakırcılık, kalaycılık, sayacılık, kunduracılık, tabaklık, yemenicilik, sobacılık vb. el sanatları ve lokum-şekerleme yapımı önemli ticari uğraşlardı. Bu nedenle tarihi çarşıda düzenlemeye gidilmiş ve meslek kolları için çarşılar kurulmuştur. Bartın Limanı sayesinde üretilen ürünler İstanbul ve diğer merkezlere ihraç edilmiştir. Ayrıca Osmanlı'nın ticari hayatında önemli yere sahip "Lonca" sistemi Safranbolu'da da kurulmuştur. (Yemeniciler Loncası, Demirciler Loncası vb.). Zamana yenik düşse de ilçede Lonca sisteminden gelen bazı zanaatler varlığını sürdürmektedir (URL-16, 2018).

Kurtuluş Savaşı döneminde ordunun birtakım gereksinimlerini (çarık- yelek-çorap vb.) karşılayan Safranbolu'nun, daha çok el zanaatlerine dayanan ticari hayatı teknolojik gelişmelere ayak uyduramamıştır. Bunun en güzel kanıtı bugün Karabük il merkezinde 1937 yılında kurulan demir-çelik fabrikasıdır. Fabrikanın kurulmasıyla insanların fabrikada çalışmaya yönelmesi ilçede tarımsal hayatı geriletmişti gibi devlet tarafından "Lonca" sisteminin kaldırılması ekonomisini olumsuz yönde etkilemiştir. Ancak 1994 yılında Safranbolu'nun UNESCO dünya mirası kabul edilmesi sonucu yerli-yabancı turistlerin ilçeye gelmesi ve demir-çelik fabrikasının kurulmasıyla Karabük il merkezine kayan nüfusun giderek hava kirliliğinden olumsuz etkilenmesi sonucu il merkezine en yakın olan Safranbolu'ya yerleşmesi Safranbolu'da ekonomik hayatın tekrar canlanmasına imkan sağlamıştır. 21.yüzyılın Safranbolusu'nda ise ekonomi daha çok turizm üzerinden ilerlemektedir (Gürbüz, 2002: 33).

Safranbolu'nun UNESCO dünya mirası listesine 1994 yılında alınması ilçenin turizm değerini arttırarak, ilçenin ekonomik gelişimine katkı sağlamaktadır. İlçeye yerli ve yabancı turistler gelmekte olup 2018 yılında 218584 yerli, 97258 yabancı turist gelmiştir (URL-15, 2019).

3.5. Safranbolu Belediyesi

Safranbolu Belediyesi, Karabük Belediyesi'nden yaklaşık 69 yıl önce 1870 yılında kurulmuştur. Günümüzde Safranbolu Belediyesi Kültür İşleri Müdürlüğü'nün yer aldığı tarihi belediye binasında kurulan Safranbolu Belediyesi'nin ana binası bugün ilçe merkezinde bulunmaktadır (URL-9, 2018).

3.5.1. Safranbolu Belediyesi'nde Sosyal Belediyecilik

Safranbolu Belediyesi'nin sosyal belediyecilik kapsamındaki faaliyetlerini, belediye bünyesinde bulunan Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü yürütmektedir. Sunulan hizmetler, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün faaliyet raporlarında, şu şekilde sıralanmıştır (Safranbolu Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Faaliyet Raporu, 2016):

- İlçede özel gün ve haftalarda günün önemine uygun aktivitenin geliştirilip koordinasyonun yapılıp halka arzı,
- İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği oluşturup çocukların eğitimine katkı sağlayacak etkinlikler düzenlemek,
- Tiyatro, şiir, konser, film gösterimi gibi halkın sosyal yönden gelişimini arttırıcı organizasyonlar sunmak,
- SAKEM bünyesinde mesleki eğitim kursları düzenleyerek ev hanımlarının meslek edinmesini ve yöresel geleneklerin devamının sağlamak,
- Uluslararası Altın Safran Belgesel Film Festivali sekreteryası ve organizasyonunu yürütüp ilçenin sosyal ve kültürel alanda gelişimini sağlayıp ilçenin uluslararası ölçekte tanıtımını yapmak,
- Yurtiçi ve yurtdışı fuarlarına katılıp ilçenin tanıtımına katkıda bulunmak,
- Yurtdışında bulunan kardeş kentler ile iletişimde bulunup karşılıklı ziyaretler ile kültür sentezinin zenginleşmesini sağlamak,
- Yöresel zenginlikler ile ilgili organizasyonlar tertip edip halkın örf ve ananelerini unutmamasını engellemek ve gelen turistler ile yöre dışında tanıtımını sağlamak,
- Tarih ve mimari doku ile ilgili alanlarda toplantı ve etkinlikler organize edip kentin bu açıdan kalitesinin arttırılmasını sağlamak,
- Şehir içi ve şehir dışı kültür gezileri düzenlemek,

- Engelli vatandaşlar için ilçe içi ve şehir dışında çeşitli etkinlikler düzenleyerek sosyal alanda gelişmelerini sağlamak,
- İlçe gençlerinin motivasyonu için onlara yönelik özel etkinlikler tertip etmek,
- İlçenin dezavantajlı kesimine sosyal hizmetler sunmak.

Safranbolu'nun, UNESCO dünya mirası listesinde yer alması, ilçenin sosyal ve kültürel bağlamda daha etkin olmaya bir nevi zorunlu kılmaktadır. Safranbolu Belediyesi de ilçenin sosyal ve kültürel yönünün gelişmesi için faaliyet raporunda ifade edilen hükümleri yerine getirme gayesindedir. Bu kapsamda Safranbolu'nun hem yurt içinde hem de yurt dışında tanıtımının sağlanması konusunda Safranbolu Belediyesi ve ilçedeki ilgili kurumlar yapılan fuar, seminer gibi etkinliklere katılmakta ve Safranbolu'nun geleneksel kültür yapısının tanıtımını sağlamaktadır. Kültürlerin dünyaya tanıtımında önemli yeri olan kardeş şehir uygulaması kapsamında Safranbolu, Ohri (Makedonya), Skydra (Yunanistan), Alabuga (Tataristan), Nesabar (Bulgaristan), Bayan-Ölgiy (Moğalistan) şehirleriyle kardeş şehir olmuştur (URL-17, 2019).

Safranbolu Belediyesi halka eğitim vermek gayesiyle SAKEM adı altında halk eğitim merkezi kurmuştur. Çeşitli kursların verildiği merkezde kurs çeşitliğinin artması ve eğitim standartlarının gelişmesi kurumun niteliğini artırabilir. Bu bağlamda Safranbolu Belediyesi'ne kayyım olarak atanan Safranbolu Kaymakamı'nın talimatıyla farklı kurslar açılmıştır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı ve Safranbolu Belediyesi'nin ortak yürüttüğü projelerle kültür gezileri düzenlenmekte bu kapsamda çocuklara Safranbolu gezdirilmektedir (Şehrimi Gezerek Öğreniyorum Projesi) (URL-9, 2019).

Safranbolu Belediyesi, Safranbolu Kaymakamlığı ve Milli Eğitim Müdürlüğü'nün okuma alışkanlıkları kazandırmak bağlamında hem ilkokul hem de lise öğrencilerine kitap dağıtımını gerçekleştirmiştir. Safranbolu Belediyesi faaliyet raporlarında belirtildiği gibi resmi, dini ve özel günlerde çeşitli etkinlikler yapmaktadır. İlçe de her yıl farklı temalar altında Altın Safran Film Festivali düzenlemesi kültürel bağlamda ilçenin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Festivallerin, seminerlerin, fuarların vs. ulusal olduğu kadar uluslararası boyutta olması ilçenin tanıtımına katkı sağlayabilir. Toplumun dezavantajlı bireylerine (engelliler) yönelik Safranbolu Belediyesi tarafından çeşitli yardımlar yapılmaktadır. Fakat Türkiye'deki yerel yönetim birimlerinin hem proje azlığından hem de maliyet yetersizliklerinden dolayı yetkin olmadığından Safranbolu Belediyesi de dezavantajlı bireylere (engelliler) hizmet sunumunda çok yetkin değildir.

3.5.2. Safranbolu Belediyesi'nin Yaptığı Sosyal Yardım ve Hizmetler

Belediyelerin sosyal belediye anlayışına ne ölçüde sahip olduğunu belirleme hususunda belediyelerce yapılan sosyal yardım ve hizmetler önemli yere sahiptir. Belediyeler sosyal yardımları ve sosyal hizmetleri yerine getirirken devletin diğer kurum ve kuruluşlarından, ilgili sivil toplum kuruluşlarından ve gönüllü bireylerden destek ve yardım almalıdırlar.

Safranbolu Belediyesi, sosyal belediyecilik yönünü geliştirmek gayesiyle kişilere ve ailelere birtakım hizmetler ve yardımlar sunmaktadır. Yapılan sosyal yardım ve hizmetler nakdi olabileceği gibi ayni de olabilmektedir. Yapılan yardımlarının öncelikli gayesi ise beledi sınırları içinde sosyo-ekonomik anlamda düşkün olan bireylere yardım yapılmasının belediyece kabul edilmiş olmasıdır.

3.5.3. Safranbolu Belediyesi'nin Yaptığı Sosyal Yardım ve Hizmetlerin Hukuki Dayanağı

Safranbolu Belediyesi tarafından hazırlanan “Sosyal Hizmetler Yönetmeliği” belediyece yapılan sosyal yardımların ve sosyal hizmetlerin dayanağını oluşturmaktadır. Yönetmelik hazırlanırken 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesine dayandırılmaktadır.

Yönetmelikte yardımların esasları, içeriği ve çeşitleri tanımlanmakta olup şu şekilde sıralanabilir:

- 1 yıl boyunca yapılacak yardımlar, bütçeden muhtaçlar ve yoksullar için ayrılan ödeneklerden karşılanır.
- Yapılacak yardımlar ayni ve nakdi olabileceği gibi kısmen ayni ya da kısmen nakdi olarak da yapılabilir. Yine yapılacak yardımlar devamlı, sürekli yahut bir defalık yapılabilir. Ayni ve nakdi yardımlarda yaşlılar, engelliler, çocuklar, kimsesiz ve düşkünler önceliklidir.
- Kimlere nasıl ya da ne kadar süre yardım yapılacağını “Yardım Komisyonu” belirler.
- Yardım komisyonu kararı ile nakdi yardım yapılabilecek kişilere ihtiyaçlarını karşılaması için para yerine geçebilen alışveriş çeki (kuponu) yahut kart verilebilir.
- Yardım çeşitleri: Afet Yardımı, Cenaze Yardımı, Engellilere Yardım, Gıda-Giyim-

Kırtasiye Yardımı, Sağlık Yardımı, Tamirat Yardımı ve Aceze Yardımı.

Safranbolu Belediyesi, her yıl bütçeden yoksullara yardım için pay ayırmaktadır. Ayrılan pay her yıl değişmekle birlikte, ilçe sınırları içinde yaşayan düşkün durumda olan bireylere hizmet sunma gayesiyle pay ayrılmaktadır. Kimlere, ne zaman, ne kadar, nasıl ve ne kadar süre yardım yapılacağını belirlemek gayesiyle Safranbolu Belediyesi bünyesinde “Yardım Komisyonu” oluşturulmuştur.

Yardım Komisyonu, belediye başkanı tarafından görevlendirilen, belediye başkan yardımcısı başkanlığında, bir başkan ve dört üye olmak üzere beş kişiden oluşmaktadır. Komisyonun sekretaryasını Safranbolu Belediye bünyesindeki Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü yürütmekte ve komisyon üyeleri bir yıl süreyle görevli olmak üzere belediye memur ve müdürlerinden seçilmektedir (Safranbolu Belediyesi Sosyal Yardım Yönetmeliği, 2016).

Safranbolu Belediyesi’nce yapılan sosyal yardımların ve sosyal hizmetlerin bir komisyon tarafından yapılmış olması belediyece amaçlanan hedefe planlı ve programlı bir şekilde ulaşılmasına katkı sağlamıştır. Yardımlar sadece bireylerin belediyeye kendilerinin başvurmasıyla değil, belediyece ilgili personelin res’en tespitiyle de yapılması komisyonun aktif olarak çalışmasına katkı sağlayabilir. Ayrıca yardımların talep edilmeden, yapılması sosyal belediye olmanın esasına dayanan bir uygulamadır. İlgili yönetmelikte Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü’ne bağlı engelli birimi kurulabileceği belirtilirken çocuk ve gençlik birimi, yaşlı hizmetleri birimi, aile ve toplum hizmetleri birimi, psikolojik destek birimi, kent tarihinin tanıtımı birimi gibi sosyal belediyecilik hizmeti gören birimlerin kurulabileceğinden bahsedilmemiştir.

Sosyal Hizmetler Yönetmeliği’nde genel manada sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin ayni ve nakdi olarak kime yapılacağı belirtilirken sosyal yönden desteklenmesi gereken bireylere yönelik birimlerin oluşturulması açıkça ifade edilmemiştir.

3.5.4. Safranbolu Belediyesi’nin Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Bütçesi

Belediyelerin bütçeleri görüşülürken yıllık bazda hangi kaleme toplam bütçeden kaç lira ayrılacağı belirlenebilmektedir. Ayrılan kalemlerden biri de sosyal yardım ve sosyal hizmet kalemidir. Safranbolu Belediyesi tarafından 2016, 2017 ve 2018 yılları için

bütçeden sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan tutarlar aşağıda (tablo-2) belirtilmiştir.

Yıllar/Cinsi	2016 (TL)	2017 (TL)	2018 (TL)
Belediye Bütçesi	48 Milyon	55 Milyon	65 Milyon
Bütçeden Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet İçin Ayrılan Pay	365 Bin	365 Bin	315 Bin
Bütçenin Yıllık Değişim Yüzdesi	% 14,28	% 14,58	% 18,18
Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmete Bütçeden Ayrılan Tutarın Yıllık Değişim Yüzdesi	% 7,35	% 0	-% 13,69

Tablo-2: Safranbolu Belediyesi'nin Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Bütçesi (2016-2017 ve 2018 yılları)

Tablo-2'de Safranbolu Belediyesi'nin bütçesinden sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan tutarlar gösterilmektedir. Sosyal Yardım Yönetmeliği 2016 yılında kabul edildiğinden 2016 yılı itibariyle tabloda bütçe tutarlarına yer verilmektedir. 2015 ve 2016 yılına ait bütçe verileri tablo-3 belirtilmiştir.

Safranbolu Belediyesi Mali Hizmetler Müdürlüğü'nden elde edilen bilgilere göre 2016 yılında belediye bütçesi 48 Milyon TL olarak belirlenirken bu bütçeden sosyal yardım ve sosyal hizmetler için ayrılan pay 365 Bin TL olarak belirlenmiştir. 2017 yılında belediye bütçesi 55 Milyon TL olarak belirlenirken bu bütçeden sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan pay 365 Bin TL olarak belirlenmiştir. 2018 yılında belediye bütçesi 65 Milyon TL olarak belirlenirken bu bütçeden sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan pay 315 Bin TL'dir.

2016 yılına göre 2017 yılında belediye bütçesi artmış ancak bütçeden sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan tutar (365 Bin TL) değişmemiştir. 2018 yılında ise belediye bütçesi artarken, bütçeden sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan pay %13,69 azalma(-) göstermiştir. 2016 ve 2017 bütçeleri kayyım atanmadan önce hazırlanan bütçelerdir. 2016 yılında bir önceki yıla göre bütçeden sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan pay % 7,35 artarken, 2017 yılında bir yıl önceki bütçesinden sosyal yardım ve

sosyal hizmet için ayrılan pay değişmemiştir (%0). Yani kayyım atanmadan önce bütçeden sosyal yardım ve sosyal hizmetler için ayrılan pay artmış ya da değişiklik göstermemiştir. 2018 yılı bütçesi kayyım atandıktan sonra hazırlanan bütçedir. 2018 yılı bütçesi artarken bütçe içinde sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan pay azalmıştır. Azalmasının sebebi kayyımın aynı zamanda Safranbolu Kaymakamı olması ve Safranbolu Belediyesi'nin yürüttüğü projelerde Safranbolu Kaymakamlığı'nın destek vermesi gösterilebilir.

Yıllar/Cinsi	2014 (TL)	2015 (TL)
Belediye Bütçesi	38 Milyon TL	42 Milyon TL
Bütçeden Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet İçin Ayrılan Pay	310 Bin TL	340 Bin TL
Bütçenin Yıllık Değişim Yüzdesi	2013 yılı bütçesi verileri elde edilemediği için belirtilmemiştir.	%10,52
Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmete Bütçeden Ayrılan Tutarın Yıllık Değişim Yüzdesi	2013 yılı bütçesi verileri elde edilemediği için belirtilmemiştir	%9,67

Tablo- 3: Safranbolu Belediyesi'nin Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Bütçesi (2014 ve 2015 yılları)

Tablo-3'de Sosyal Yardım Yönetmeliği kabul edilmeden önceki iki yılın bütçe verilerine yer verilmiştir. 2014 yılı bütçesi 38 Milyon TL, bütçeden sosyal yardım ve sosyal hizmetlere 310 Bin TL ayrılmıştır. 2015 yılı bütçesi, 42 Milyon TL, bütçeden sosyal yardım ve sosyal hizmetlere 340 Bin TL ayrılmıştır.

2015 yılı bütçesi 2014 yılına göre %10,52 oranında artış göstermiştir. 2015 yılı bütçesinden sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan pay % 9,67 oranında artmıştır. 2014 yılındaki bütçesel değişim oranları 2013 yılı bütçe verileri elde edilemediği için değerlendirme yapılamamaktadır.

Kayyım atanmadan önce hazırlanan 2014-2015-2016 ve 2017 bütçeleri her geçen yıl artış göstermiştir. 2016 ve 2017 yılları bütçesinden sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan pay hariç diğer yıl bütçelerinden ayrılan pay artış göstermiştir.

3.5.4.1. Sosyal Yardımlar

Bireyler, kendi imkanlarıyla asgari düzeydeki ihtiyaçlarını yerine getirmekten yoksul-düşkün durumda olabilir. Bir toplumda bu durumda bulunan bireyler yoksul-düşkün olarak ifade edilmekte ve kendilerine aynı ve nakdi yardımlar yapılmaktadır. Yapılan bu yardımlar sosyal yardım olarak tanımlanmaktadır. Sosyal yardımlar devletlerin ilgili birimleri tarafından yapılmaktadır. Türkiye’de de merkezi yönetim tarafından sosyal yardım yapıldığı gibi yerel yönetim birimleri tarafından yetkin oldukları bölgelerdeki yoksul-düşkün bireylere sosyal yardım yapılmaktadır (Taşçı, 2008:129-130).

Yerel yönetim birimi olarak Safranbolu Belediyesi’nin yaptığı nakdi ve aynı yardımlar şunlardır:

Nakdi Yardımlar: Safranbolu Belediyesi nakdi yardımlarını kişilerin muhtaçlık düzeyini belirlemek gayesiyle, yardım talebinde bulunan kişilerden muhtaçlık yardım talep formu almaktadır. Forma kişinin ailesinin net geliri, aile durumu (sağ-ölü), ailede yaşayan kişi sayısı, ailede okuyan kişi sayısı, engel durumun olup olmadığı, sosyal güvence durumu gibi sorular sorulmakta verilen cevaplar ve yapılan araştırmalar sonucunda muhtaç kişilere nakdi yardım yapılmaktadır.

- 2016 yılında: Sosyal Yardım Yönetmeliği dışında olduğundan net kişi yahut hane sayısı yoktur sayısına ilişkin verilere ulaşılamamıştır.
- 2017 yılında: 19 haneye nakdi yardım yapılmıştır.
- 2018 yılında: 38 haneye nakdi yardım yapılmıştır.
- 2019 yılında (ocak-şubat aylarında): 33 aceze yardımı yapılmıştır.

Nakdi yardımlar, Safranbolu Belediyesi Mali Hizmetler ve Zabıta birimi tarafından yapılmaktadır. Nakdi yardım olarak Safranbolu Belediyesi asker ailelerine yardım ve aceze yardımı yapmaktadır. Kayyım atanmadan ve kayyım atandıktan sonra tek seferlik yardımlar yapılmıştır ancak gizlilik kapsamında paylaşılmamaktadır.

Aynı Yardımlar: Belediyeler nakdi yardımlarının dışında beledi sınırlar içinde yaşayan bireylere mal ve hizmet yardımları yapmaktadır. Yapılan bu yardımlara aynı yardım denilmekte olup Safranbolu Belediyesi’nin yaptığı aynı yardımlara ilişkin bilgiler üç yardım türüne ayrılarak (Tablo-4) verilmiştir.

Yapılan Yardım Türleri	Dönemler	
	Kayım Atanmadan Önce	Kayım Atandıktan Sonra
Eşya	1.501 Aile	667 Aile
Gıda	2016 yılında 95 haneye, 2017 yılında 82 haneye	2017 yılında 82 haneye, 2018 yılında 77 haneye, 2019 yılının ilk iki ayında da 82 kişiye.
Giyim	15.456 KİŞİ	11.103 KİŞİ

Tablo-4: Safranbolu Belediyesi'nin Kayyım Atanmadan Önce ve Kayyım Atandıktan Sonra Yaptığı Aynı Yardımlar

Tablo-4'de kayyım atanmadan önce ve kayyım atandıktan sonra yapılan eşya yardımları, yardım yapılan aile sayısı baz alınarak verilmektedir. Kayyım atanmadan önce 1.501 aileye eşya yardımı yapılırken kayyım atandıktan sonra azalış olmuş ve yardım yapılan aile sayısı 667 düşmüştür.

Eşya yardımları “Hayır Çarşı’na” duyarlı vatandaşlar tarafından verilen koltuk, çekyat, yastık, yorgan, battaniye, beyaz eşya, mutfak araç ve gereçleri vb. ürünlerden oluşmaktadır. 2016 yılı öncesi yardımlar “Sosyal Yardım Yönetmeliği” dışında yapıldığı için gıda yardımı ile ilgili 2016 yılı öncesi sayısal veri bulunmamaktadır. Ancak belediye yetkilerince verilen bilgiler doğrultusunda belediyenin 2016 yılından öncede gıda yardımlarında bulunduğu bilinmektedir.

Gıda yardımına ilişkin bilgiler yıllık olarak verilmektedir. 2016 yılında 95 haneye, 2017 yılında 82 haneye, 2018 yılında 77 haneye ve 2019 ilk iki ayında 82 kişiye gıda yardımında bulunulmuştur. Ayrıca 2017 yılında 18 haneye 2018 yılında ise 25 haneye sıcak yemek yardımı yapılmıştır. Gıda yardımları yıllık bazda yapıldığından kayyım atanmadan önceki durum ile kayyım atandıktan sonra gerçekleşen yardımların durumu net olarak ortaya konulamamıştır. Ancak yıllar itibariyle hane başına yapılan yardımlarda bir azalma gösterdiği söylenebilir.

Kayyım atanmadan önce ve kayyım atandıktan sonra yapılan giyim yardımları, yardım yapılan kişi sayısı olarak verilmektedir. Kayyım atanmadan önce 15.456 kişiye giyim yardımı yapılırken kayyım atandıktan sonra 11.103 kişiye giyim yardımı yapılmıştır.

Yapılan giyim yardımları kazak, hırka, mont, bot, atkı, pantolon vb. eşyalardan oluşmaktadır. Kayyım atandıktan sonra yapılan eşya ve gıda yardımlarının düşüş göstermesinin nedeni olarak kayyım olarak atanan Safranbolu Kaymakamı'nın farklı projeler geliştirmesi gösterilebilir. Tablo-4'teki veriler "Hayır Çarşısı" adı verilen belediyeye bağlı birimden elde edilmiştir. Hayır Çarşısı'na ilişkin bilgiler alt başlıkta incelenmiştir.

Hayır Çarşısı: "Veren Elle Alan Eli Buluşturmak" sloganıyla 2013 yılında Safranbolu Belediyesi tarafından hayata geçirilmiştir. Birim, ihtiyaç sahibi, öksüz, yetim, kimsesiz, engelli, bakıma muhtaç olan bireylere ve üniversite öğrencilerine eşya, gıda ve yemek yardımı yapmaktadır. Yardımlar ilçe genelinde yardımsever vatandaşlar tarafından verilmekte olup birimin sloganında ortaya koyduğu veren elle alan eli buluşturmak hedefi gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Hayır Çarşısı, Safranbolu Belediyesi Sosyal Yardım Yönetmeliği şu şekilde tanımlanmaktadır (Sosyal Yardım Yönetmeliği, 2016):

"Günümüzde yüz yüze ilişkilerin azalması ile birbirini yakından tanımayan, birbirinin sorunlarını bilmeyen, buna rağmen aynı kentte yaşayan kentliler olarak yardımlaşma ve dayanışmayı, yoksulluğun azalması, israfın önlenmesi, toplumsal barış ve hoşgörüyü arttırmak adına geliştirilen bir toplumsal dönüşüm projesidir."

Türk toplumunda komşuluk, arkadaşlık ve hemşehrilik önem verilen konular olmuştur. Bu konular bir toplumun gelişimi adına geçmişte olduğu kadar günümüzde önemli yere sahiptir. Toplumların gelişebilmesi ise o toplumun insanların karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma içinde olmasına bağlıdır.

Ayrıca İslam dini de karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma içinde olmayı emretmektedir. "Komşusu açken, tok yatan bizden değildir" hadisi yoksullara yardım etmeyi ifade etmektedir (Nevevi, 2016: 397). Günümüz yaşam koşulları insanlar arası ilişkileri zayıflatmakta, bireyler yaşadığı yerlerdeki yardıma muhtaç bireyleri bilmemektedir. Belediyeler, Hayır Çarşısı uygulamaları ile birbirinden habersiz aynı il-ilçe sınırları içinde yaşayan hayırseverler ile yardıma ihtiyaç bireyleri buluşturmaktadır. Safranbolu Belediyesi'ne bağlı Hayır Çarşısı birimi bulunmaktadır. İlgili yönetmelikte belirtildiği gibi belediye veren elle alan elin buluşturulmasını gaye edinerek, toplumsal dönüşüm sağlamaya çalışmaktadır.

Safranbolu Belediyesi'ne bağlı Hayır Çarşı'nın uzun vadede gayesi belediye sınırları içerisinde muhtaç durumda olan bireylere ayni ve özellikle nakdi yardımında

bulunmak, aynı malzemelerin uygun şartlarda kabulü, depolanması ve yardım amaçlı hedef kitle olarak belirlenen bireylere ücretsiz dağıtılması ayrıca yardımlarla ilgili esasları belirlemek ve yardım dağıtma hizmetlerinin yürütülmesini sağlamaktır.

Yardımlar, belediyece tespit edilen bireylere yahut belediyeye başvuran ihtiyaç sahiplerine hane ziyaretleri yapılması sonucunda tespit edilen ihtiyaç sahiplerine yapılmaktadır. Bireyler, ihtiyaç derecelerine ve türüne göre yardım sistemlerine kayıtlıdır ve yardımın sürekliliğine göre yardım yapılmaktadır.

Cenaze Evine Erzak Yardımı ve Taziye: Toplumsal hayat içinde yakını kaybetmiş ailelere taziye de bulunmakta ve acılı gününde yakını kaybeden ailelere ihtiyaçları doğrultusunda yardım edilmektedir. Taziyeler ve yardımlar bireyler tarafından yapıldığı gibi devletin resmi kurum ve kuruluşları tarafından da yapılabilmektedir. Safranbolu Belediyesi de cenaze evine yardım yapmaktadır.

Kayım Atanmadan Önceki	Kayım Atandıktan Sonra
Kayım atanmadan yakını kaybetmiş aileler ziyaret edilmiştir fakat düzenlilik arz etmemektedir.	Kayım atandıktan sonra, kayyım tarafından cenaze evine yardımlar düzenli olarak yapılmaya başlanmıştır. Ocak 2018 tarihinde proje başlatılmıştır. 01.01.2018-03.03.2019 tarihleri arasında 232 hane ziyaret edilmiştir.

Tablo-5: Kayyım Öncesi ve Kayyım Sonrası Dönemde Cenaze Evine Erzak Yardımı ve Taziye

Proje Sahibi ve Proje Bütçesini Üstlenen Birim	Proje Bütçesi (TL)
Safranbolu Belediyesi ve Safranbolu Kaymakamlığı birlikte üstlenmektedir.	Safranbolu da ikamet edip vefat eden vatandaş sayısı önceden öngörülemediği için Safranbolu Belediyesi veya Safranbolu Kaymakamlığı tarafından bütçe belirlenmemiştir.

Tablo-5+1: Cenaze Evine Erzak Yardımı ve Taziye Projesini Üstlenen Kurum, Bütçesini Üstlenen Birim ve Bütçesi

Tablolarda da görüldüğü üzere (tablo-5 ve tablo-5+1), Safranbolu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ile Safranbolu Kaymakamlığı'nın birlikte yürüttüğü proje kapsamında yakınını kaybetmiş acılı vatandaşlara taziyeye dileklerinde bulunularak, acıları paylaşmakta ve yiyecek (pide-ayran) yardımının da bulunulmaktadır. Ocak 2018 yılında başlatılan proje kapsamında ilçenin ölüm oranı tespit edilemeyeceğinden ötürü bir bütçe öngörülmemiştir. Ölüm raporu Safranbolu Belediyesi'ne ulaştıktan sonra Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nde görev yapan personeller, 30 adet pide ve 30 adet ayran alarak cenaze evine taziyeye ziyaretine gitmekte, belediye ve kaymakamlık adına başsağlığı dileklerini iletmektedir. Proje kapsamında 01.01.2018-03.03.2019 tarihleri arasında 232 haneye taziyeye ziyaretinde bulunulmuştur. Kayyım atanmadan önce de cenaze yardımları faaliyetlerinde bulunsalar da düzenlilik arz etmemiştir.

Cenaze evlerine yapılan erzak yardımı ve taziyeye, belediyelerin sadece yakınını kaybetmiş bireylerin ailelerine, cenazesi için yer göstermek, cenaze aracı tesis etmek gibi faaliyetleri gerçekleştirmek değil aynı zaman da maddi ve manevi yönden yerel yöneticilerin yanında olduğunu göstermektedir. Safranbolu Belediyesi'ne kayyım atandıktan sonra düzenli hale gelen proje sosyal belediyecilik bağlamında önemli yere sahiptir.

3.5.4.2. Sosyal Hizmetler

Toplumun düşkün durumunda olan bireylerine sosyal ortam hazırlamak gayesiyle, kurumların kendi imkanlarını kullanarak, düşkün bireylerin insan onuruna yaraşır hayat sürmesi için yapılan hizmetlere sosyal hizmet denilmektedir (Çöpoğlu, 2014: 229). Türkiye'de sosyal hizmetler devlet kurumları tarafından gerçekleştirildiği gibi yerel yönetim birimleri tarafından da gerçekleştirilmektedir. Safranbolu Belediyesi tarafından gerçekleştirilen sosyal hizmetler şunlardır:

Hoş Geldin Bebek Projesi: Türkiye'de birçok belediyenin yakın zamanda hayata geçirdiği projelerden biridir. Belediyelerin ilgili kurumları belediye sınırları içinde yeni bebek sahibi olan aileleri ziyaret ederek, çeşitli bebek erzaklarının olduğu paketleri hediye etmektedir. Safranbolu Belediyesi de Hoş Geldin Bebek projesi uygulanmaktadır. Safranbolu Belediyesi'ne kayyım olarak atanan Safranbolu Kaymakamı tarafından Şubat 2018'de proje başlatılmıştır.

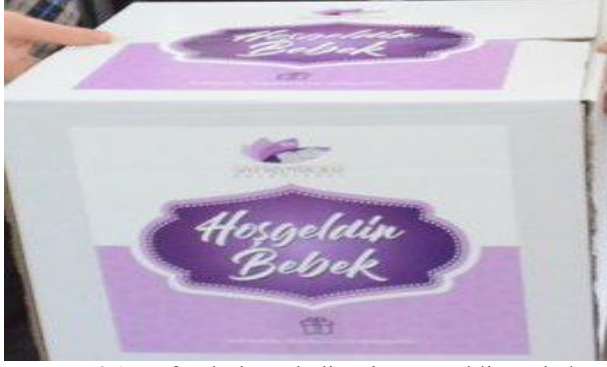
Kayım Atanmadan Önce	Kayım Atandıktan Sonra
Kayım atanmadan önce yeni çocuk sahibi olan aileler düzenli olarak belediyece ziyaret edilmemiştir.	Kayım tarafından başlatılmış ve ilçede 0-6 aylık bebek sahibi olan aileler ziyaret edilmiştir. Bazı ziyaretlere Safranbolu Kaymakamı bizzat gitmekte olup ziyaret edilen ailelere bebek çantası hediye edilmektedir. 2018 yılında 46 aile, 2019 yılının ilk iki ayında 10 aile ziyaret edilmiştir.

Tablo-6: Safranbolu Belediyesi Hoş Geldin Bebek Projesi

Proje Sahibi ve Proje Bütçesini Üstlenen Birim	Proje Bütçesi (TL)
Safranbolu Kaymakamlığı ve Safranbolu Belediyesi proje sahibi iken bütçe Safranbolu Belediyesi tarafından karşılanmaktadır.	Bütçesi Safranbolu Belediyesi tarafından karşılan hoş geldin bebek projesi yıllık 150 adet için 18.408 TL olarak belirlenmiştir.

Tablo-6+1: Safranbolu Belediyesi Hoş Geldin Bebek Projesini Üstlenen Kurum, Bütçesini Üstlenen Birim ve Bütçesi

Tablolarda da görüldüğü üzere (tablo-6 ve tablo-6+1) proje kapsamında Safranbolu’da ikamet eden 0-6 aylık bebek sahibi aileler evlerinde ziyaret edilmektedir. Ailelere yeni doğan bebeğin ihtiyaç duyacağı bakım, giyim ve temizlik malzemeleri (bebek bezi, ıslak mendil, biberon, emzik, bebek battaniyesi, pişik kremi, bebek şampuanı, bebek sabunu, bebek için anı defteri) yer aldığı bebek çantası hediye edilmektedir. Ayrıca Kur’anı Kerim ve Türklerin bağımsızlık sembolü olan Türk bayrağı hediye edilmektedir.

Fotoğraf-1: Safranbolu Belediyesi Hoş Geldin Bebek Paketi (URL-9, 2018).

Proje için 18.408 TL (senelik 150 adet) ayrılmakta ve Safranbolu’da, 2010’dan bu yana alınan TÜİK ve İlçe Nüfus Müdürlüğü verilerine göre; yıllık ortalama 750 doğum gerçekleşmiştir. Ancak hizmet alma özgürlüğü ve mahremiyete saygı çerçevesinde sadece yapılan talebe göre program düzenlenmekte olup proje kapsamında bu yana 56 aile proje kapsamında ziyaret edilmiştir (2018 yılında 46 aile, 2019 yılının ilk iki ayında 10 aile ziyaret edilmiştir). Sosyal belediyeciliğin bir sonucu olarak yürütülen sosyal hizmetlerin kamu yararına yapılması gerekmektedir. Bu projenin sağlayacağı kamu yararı ise aile olmanın önemi, çocuğunun aile de birleştirici gücünü vatandaşlarına anlatmak ve belediyenin dolaylı olarak devletin yanlarında olduklarını hissettirmek son olarak da normal doğuma teşvik etmektir.

Fotoğraf-2: Safranbolu Belediyesi Hoş Geldin Bebek Projesi (URL-9, 2018).

“Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın” eğitim programı içinde yer verilen hoş geldin bebek metni, ailelerin bebek yetiştirme konusunda bilgi sahibi olmasını sağlamaya çalışmaktadır. Ayrıca aileler görsel ve yazılı basınla da bilgilendirilmektedir. Yerel yönetim birimi olarak belediyelerin, beledi sınırlar içinde yeni doğan bebeklere yönelik projeler üretmesi bakanlığının yaptığı çalışmaları destekler niteliktedir. Ayrıca sağlıklı dünyaya gelen bebeklerin ziyaret etmenin yanında belediyeler engelli olarak (sakat, down sendromlu vs.) dünyaya gelen bebeklere ziyarette bulunmalı ve engelleri ölçüsünde farklı desteklerde bulunulmalıdır. Safranbolu Belediyesi de bu uygulamayı başlatabilir.

Hoş Geldin Bebek projesi kapsamında sadece hediye paketi verilmemeli, bir sağlık görevlisi görevlendirilerek aile çocuk gelişimi, aşılar, anne sütü gibi konularda aileler bilgilendirilebilir. Safranbolu Belediyesi yine bu uygulamayı da başlatabilir. Hoş Geldin Bebek projesinin, aileleri bilinçlendirmesi, gelecek nesillerin bilinçli birey olmasına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerinde bu konuya önem vermesi, devletin de desteklemesiyle devlet politikası haline gelip belediye kanunlarına eklenebilir.

Hastaları Ziyaret Projesi: Toplumsal değerlerin şekillenmesinde hem dini inancımız hem de kültürel değerlerimiz önemli yere sahiptir. Hastaları ziyaret etmek hem İslam dininin emrettiği hükümler arasında yer almakta, hem de manevi ve maddi anlamda düşkün olan hasta bireylerin yanında olmak kültürel değerlerimiz arasındadır. Aynı zamanda dini inançlarımızda kültürel değerlerin oluşmasında ana etken olmaktadır. Hasta ziyaretleri dinin kültürü beslemesi sonucunda gelişen toplumsal değerdir. Bu kültürün içinde var olan yönetim birimlerinden biri olan belediyeler, belediyede yetkili personellerin katılımıyla belediye sınırları içerisindeki hastalar ziyaret edilmektedir.

Hasta ziyaretlerinde gaye hasta yatağında yatan bireyleri, bir yerel yönetim birimi olarak yanlarında olduğunu, dolaylı olarak devletin yanında olduklarını hatırlatmaktadır. Safranbolu Belediyesi tarafından hasta ziyareti projesi uygulanmaktadır.

Kayım Atanmadan Önce	Kayım Atandıktan Sonra
Hastalara ziyaret gerçekleştirilmiştir fakat düzenli olarak yapılmamıştır	Proje kayyım tarafından Ocak 2018 tarihinde başlatılmıştır. Kayyım atandıktan sonra Safranbolu Devlet Hastanesi'nde yatan hastalar düzenli olarak her hafta cuma günü ziyaret edilmeye başlanmıştır. Ziyaretlerde belediye yetkilileri tarafından hazırlanan çanta (su, kolonya ve peçeteden oluşan) hastalara ziyaret sırasında verilmektedir.

Tablo-7: Safranbolu Belediyesi Hastalara Ziyaret Projesi

Proje Sahibi ve Proje Bütçesini Üstlenen Birim	Proje Bütçesi (TL)
Safranbolu Belediyesi	Safranbolu Devlet Hastanesi'nde yatan hasta kişi

	sayısı tam olarak bilinmediğinden ötürü bütçe tutarı belirtilmemiştir.
--	--

Tablo-7+1: Safranbolu Belediyesi Hastalara Ziyaret Projesini Üstlenen Kurum, Bütçesini Üstlenen Birim ve Bütçesi

Tablolarda da görüldüğü üzere (tablo-7 ve tablo-7+1) Safranbolu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü personeli tarafından yürütülen proje kapsamında Safranbolu Devlet Hastanesinde tedavi gören hastalara ziyarette bulunmaktadır. Safranbolu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü personelince hastalara yapılan ziyaretlerde su, peçete ve kolonyadan oluşan çanta hastalara verilerek geçmiş olsun dileklerinde bulunmaktadır. Proje Ocak 2018’de başlatılmıştır. Kayyım atanmadan önceden hastalara ziyaretlerde bulunulmuştur. Fakat düzenlilik arz etmemiş, kayyım atandıktan sonra düzenli olarak her hafta cuma günleri yapılmaya başlanmıştır. Hastane ziyaretlerinde kişi sayısı öngörülememişinden bütçesi belirlenememiştir.

Hastaları ziyaret projesi, Türkiye’de birçok belediye tarafından yapılmaktadır. Fakat belirli gün ve haftalarda yapılmaktadır. Özellikle yaşlılar haftasında belediyeler hastane ziyaretlerinde bulunmaktadır. Safranbolu Belediyesi’nin kayyım atandıktan sonra uygulanan hastaları ziyaret projesi düzenli olarak yapılması projenin etkinliğini ve devamlığının olduğunu göstermektedir.

Halkla Buluşma Projesi: Belediyeler, beledi sınırları dahilinde yaşayan bireylerin sorunlarını çeşitli kanallarla çözmeye çalışmaktadır (Beyaz Masa, irtibat hatları gibi uygulamalar). Yüz yüze iletişim sorunların daha çok anlatılmasına olanak sağlamakla birlikte çabuk çözüme kavuşmasına olanak tanımaktadır. Bu nedenden ötürü beledi sınırlar içinde yaşayan birimlerin sorunlarını yüz yüze dinlenmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda halkla buluşma toplantıları düzenlenmektedir. Özellikle belediye başkanları belli günlerde halkın istek, talep ve sorunlarını dinlemekte ya da bir meslek grubunun iş yerlerini ziyaret ederek istek, talep ve sorunlarını dinlemektedir.

Fotoğraf-3: Safranbolu Belediyesi Halk Günü Toplantısı (URL-9, 2018).

Halkla buluşma toplantılarını Türkiye’de birçok belediye düzenli bir zaman aralığında yapmamakta, toplantıların düzenli yapılması halkın istek, talep ve sorunlarına zamanında cevap vermeye olanak sağlamaktadır. Safranbolu Belediyesi’ne kayyım atandıktan sonra halk günü toplantıları düzenli yapılmaya başlanmıştır. Aralık 2017’de başlayan proje kapsamında Safranbolu Belediye Başkanı (Safranbolu Kaymakamı) ve birim müdürlerinin katılımıyla her hafta pazartesi günleri saat 14:00 vatandaşların sorunları ve talepleri dinlenmekte, yapılması gerekenler ilgili birimlere iletilmektedir. 3 Mart 2019 tarihine kadar 43 halk günü toplantısı yapılmakta olup toplamda 1066 kişi toplantıya katılmıştır.

Safranbolu Acil Destek Programı (SADEP): Belediyeler, kendi bünyelerinde devletin kurum ve kuruluşlarıyla ortak yahut desteğini alarak proje geliştirmektedirler. SADEP’te Safranbolu ilçesi özelinde geliştirilen projedir.

Kayyım Atanmadan Önce	Kayyım Atandıktan Sonra
Kayyım atanmadan önce benzer programlar Safranbolu Belediyesi tarafından yapılmamıştır.	Nisan 2018 tarihinde başlayan proje Safranbolu Belediyesi ve Safranbolu Kaymakamlığıyla birlikte yürütmekte olup, projenin gayesi Safranbolu da yaşayan sosyal hizmet ve yardım sağlanması gereken bütün vatandaşlarına ulaşmaktır. Proje için belediye personelinden oluşan özel

	<p>ekip oluşturulmuş ve ekibe ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından eğitim verilmiştir.</p> <p>Proje kapsamında 3250 hane, toplamda 9462 vatandaş ziyaret edilmiştir.</p>
--	---

Tablo-8: Safranbolu Acil Destek Programı (SADEP)

Proje Sahibi ve Proje Bütçesini Üstlenen Birim	Proje Bütçesi (TL)
Safranbolu Kaymakamlığı ve Safranbolu Belediyesi hem proje sahibi hem de projenin bütçesini karşılamaktadır.	Proje yapım aşamasında olduğunun tam bütçe öngörülmemektedir.

Tablo-8+1: SADEP'i Üstlenen Kurum, Bütçesini Üstlenen Birim ve Bütçesi

Tablolarda da görüldüğü üzere (tablo-8 ve tablo-8+1), 9 Nisan 2018 tarihinde başlayan Safranbolu Belediyesi ile Safranbolu Kaymakamlığı'nın birlikte yürüttüğü hala devam etmekte olan program "Mahalle Muhtarları Derneği" tarafından da desteklenmektedir. Programın gayesi ilçedeki haneleri mahalle muhtarlarının, imamlarının, İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün ve Toplum Sağlığı Merkezi personelin de katılımıyla vatandaşları hanelerinde ziyaret etmektedir. Bir nevi Safranbolu da çalınmadık kapı bırakmamaktır. Hane ziyaretlerinde vatandaşlarla sohbet edilerek, yanlarında olduklarını belirtmek, sorunları varsa devletimizin de desteğiyle birlikte çözüm üretileceğini, ilgili kurumlara da gerekli yönlendirilmelerin yapılacağını belirtmektir.

Evinden çıkamayacak durumda olan engelli vatandaşlar, yaşlılar, yetim-öksüz çocuklar, psikolojik yahut fiziksel şiddete maruz kalan kimseye ulaşamayan, haklarını bilmeyen vatandaşlar öncelikli olmak üzere Safranbolu ilçesindeki tüm vatandaşlar program kapsamına dahil edilmektedir.

Program kapsamında öncelikli olarak belediye personellerinden 15 kişi belirlenerek özel bir ekip oluşturulmuştur. Bu ekibe ayrıca "Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü" bünyesindeki uzmanlarca eğitim verilmiştir. Personele özel görev izni çıkartılarak

kurumsal kimlik tanımlayıcısı olarak tek tip kıyafet ve yaka kartı uygulaması yapılmaktadır.

Ayrıca adrese dayalı kayıt sistemiyle hane kapı numaraları dökümü çıkartılarak, her mahallede kaç hane olduğunun belirlenmesi, harita üzerinde rotaların çizilerek bir takvim oluşturulması sağlanmış ve takvim neticesinde beraber çalışılacak kurumlar önceden bilgilendirilerek güven sağlanacak şekilde hane ziyaretleri organize edilmiştir. Ekiplerce hanelere ziyarette bulunarak, ziyaret talebini kabul eden vatandaşlar ile görüşme sağlanmakta olup alınan talep, şikayet yahut beyanlar ekipler tarafından analiz edilerek raporlanmaktadır. Safranbolu Kaymakamı ve Belediye Başkanı tarafından, ilgili kurum amirleriyle yapılan haftalık toplantılarda dosyalar tek tek incelenmekte, tutulan form ve raporlamalar değerlendirilmekte, alınan kararlar neticesinde üretilen çözümler ilgili müdürlüklere ve vatandaşlara bildirilmektedir.

Program sonunda 49.000 vatandaşa ulaşılması hedeflenmekte olup periyodik olarak raporlama yapılmaktadır. Şu ana kadar programın %55'i tamamlanmış olup, 3250 hane, toplamda 9462 vatandaşımız ziyaret edilmiştir. Bu ziyaretler sonucunda; 65 yaş üstü vatandaşlara ihtiyaçları doğrultusunda evde bakım, temizlik, sosyal haklardan faydalanma hususunda yönlendirme yapılmaktadır.

Ayrıca SADEP, İçişleri Bakanlığı tarafından düzenlenen, valilik, kaymakamlık ve belediyelerin gerçekleştirdiği vatandaş odaklı projelere teşvik amacıyla 19 Nisan 2018 tarihinde yapılan “Projem Türkiye; Mülki ve Yerel Yönetimlerde Yeni Fikirler ve Örnek Uygulamalar” yarışmasında bin 102 proje arasında ilk 15 içine girmiştir. 2019 yılında en iyi vatandaş odaklı üç projeden biri olarak gösterilmiştir (URL-18, 2019).

SADEP kapsamında 27 Mart 2019 tarihinde “Acil Yardım Butonu” uygulaması hayata geçirilmiştir. Geliştirilen buton acil desteğe ihtiyacı olan yaşlı, engelli ve hasta bireylere dağıtılacaktır. İlk olarak 12 yaşlı bireyin evine yerleştirilen butonlara basıldığı andan itibaren butona nereden, kim tarafından basıldığı, hastalığından, adres bilgilerine kadar bütün bilgiler belediyede çalışanların bilgisayarlarına düşmekte ve ihtiyacına göre görevli birimler yönlendirilmektedir (URL-9, 2019). Proje özellikle tek başına yaşayan ve bakıma muhtaç bireylerin ihtiyaçlarının giderilmesinde önemli yere sahiptir. Programın ana teması olan açılmadık kapı bırakmamak temasına uygunluk teşkil etmektedir.

Fotoğraf-4: Acil Yardım Butonu (URL-9, 2018).

Geniş kapsamlı olan bu programın sosyal belediyeçilik bağlamında bütün vatandaşları kapsamaması önem arz etmektedir. Belediye aracılığıyla devletin ulaşmadığı hane kalmaması, kamu kurum ve kuruluşlarıyla vatandaşlar arasında belediye kanalıyla köprü kurması, vatandaşların sahip oldukları yasal haklar konusunda haberdar etmesi yanı sıra daha bilinçli bireyler ve toplumlar yetişmesini bu programın hedeflemesi programın kamusal yararını oluşturmaktadır.

Yetim ve Öksüz Çocuklarımıza Sahip Çıkıyoruz Projesi: Yarınların gelişmiş toplumu olmak için öncelikli olarak çocukların eğitime ve sosyo-kültürel yönlerinin gelişimini desteklemek gerekmektedir. Annesini ve babasını kaybetmiş çocuklar yardıma ihtiyaç duruma düşebilmektedir. Bu çocuklara devlet ve çeşitli sivil toplum kuruluşları yardımcı olmaktadır. Yerel yönetim birimi olarak belediyelere 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda da kimsesizlere yardım edilmesi ve çocukların gelişimini sağlayacak programların hayata geçirilmesi gerektiği yer almıştır.

Safranbolu Belediyesi ve Safranbolu Kaymakamlığı'nın ortak yürüttüğü "Yetim ve Öksüz Çocuklarımıza Sahip Çıkıyoruz" projesi kapsamında Kasım-Aralık 2017 tarihleri arasında Safranbolu ilçesine bağlı okullarda okuyan yetim ve öksüz çocukların hayallerini gerçekleştirmek amacıyla çocuklara mektup yazılarak istekleri sorulmuş, gelen talepler doğrultusunda istekleri gerçekleştirilmiştir. 157.000 TL bütçeyle yetim ve öksüz çocuklara, 130 tablet, 13 bisiklet, oyuncak, eğitim desteği, giysi, ayakkabı, kitap gibi desteklerde bulunulmuştur. Ayrıca çocuklara kendi istekleri sorularak yardımda bulunulması çocukları toplum içinde değerli bir birey olarak görülmesine katkı sağlamıştır. Safranbolu

Kaymakamlığı ve Safranbolu Belediyesi projeyi üstlenirken proje bütçesi Safranbolu Kaymakamlığı tarafından karşılanmıştır.

Beyaz Masa: Türkiye’de birçok belediyenin uygulamaya koyduğu beyaz masa uygulaması haberleşme kanalıyla belediye sakini olan bireylerden gelen talep, istek ve şikayetlere cevap vermekte belediyenin ilgili birimlerine iletmekte ve sonuçları bireylere bildirmektedir. Bu tür uygulamalar ilk olarak hızlı büyüyen kentlerde ortaya çıkmıştır nedeni ise kenttin büyümesiyle birlikte belediyelerin hizmet yükünün artmış olması taleplere, isteklere ve şikayetlere zamanında cevap verememeye başlamalarıdır. Bu kapsamda Ankara’ da Halk Danış, İzmir’de Yıldırım Servis ve İstanbul’da Hızır Servis adı altında belediyelere bağlı birimler oluşturulmuştur (Yılmaz ve Bozkurt, 2005: 187). Safranbolu Belediyesi’nin bünyesinde ise beyaz masa uygulaması bulunmaktadır.

Kayım Atanmadan Önce	Kayım Atandıktan Sonra
2009 yılında kurulmuştur ve halktan gelen talep, istek ve şikayetler dinlenmektedir.	Kayım atanmasından sonra yapısal işlevde herhangi bir değişiklik olmamıştır. 7/24 halktan gelen talep, istek ve şikayetlere cevap vermeye devam edilmektedir.

Tablo-9: Safranbolu Belediyesi Beyaz Masa Uygulaması

Tablo-9’da da görüldüğü üzere Safranbolu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğüne bağlı olarak 2009 yılında kurulan Beyaz Masa-Halkla İlişkiler birimi “Aradığınız Çözüm” sloganıyla, 7/24 halktan gelen talep, istek ve şikayetlere cevap vererek gerekli birimlere iletmektedir. Mart 2014-22 Haziran 2017 tarihleri arasında 12064 istek, talep ve şikayet gelirken 22 Haziran 2017-3 Mart 2019 yılları arasında 4241 talep, istek ve şikayet gelmiştir.

Beyaz masa uygulaması temelde halkla ilişkiler birimi olup belediye sınırları içinde yaşayan bireylerle belediyenin iletişim kanalları açık tutmak, aynı zamanda bugün git yarın gel uygulaması sona erdirerek, gelişen teknolojik hizmetleri de kullanarak bu hizmeti sağlamaktır (Yılmaz ve Bozkurt, 2005: 187). Safranbolu Belediyesi bünyesinde beyaz masa uygulamasının olmasını ilçe sakinleri ve belediye arasındaki ilişkilerin gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Hayvanlara Yönelik Hizmetler: Belediyeler bireylerin yanında hayvanlara da yardım ve hizmet sunmaktadır. Birçok belediye kendi bünyesinde hayvan barınakları hatta hayvan hastaneleri kurmaktadır. Örneğin Bolu Belediyesi bünyesinde uzman veterinerlerin, ambulansın, hayvan oyun parklarının olduğu hayvan hastanesi bulunmaktadır.

Safranbolu Belediyesi'ne bağlı Mart 2011 tarihinde kurulan “Hayvan Barınağı” bulunmaktadır. Barınak köpeklere yöneliktir ve barınakta hayvanlara yönelik çeşitli rehabilitasyon hizmetleri gerçekleştirilmektedir. Mart 2019 itibarıyla barınak 100 köpeğe bakma kapasiteye sahiptir. Ayrıca kayyım atanmasından sonra Safranbolu'nun geleneksel ev yapısına uygun portatif hem kedi hem de kuş evleri yapılmaya başlanmış ve ilçenin belirli alanlarına yerleştirilmiştir.

UNESCO dünya mirası listesinde yer alan Safranbolu'nun kültürel gelişimi oldukça önem arz etmektedir. Kültürel gelişimin sağlanabilmesi ve kültürün devam edebilmesi için sadece birey odaklı projeler değil hayvanlara yönelik projelere de belediye bünyesinde yer vermelidir. Canlı olan her şeyin dünya üzerinde değeri bilinmeli ve korunması kültür haline getirilmelidir.

Kültürler Faaliyetler: Belediyeler kendi imkanları doğrultusunda eğitim merkezleri açmakta ve farklı branşlarda her yaşta bireye eğitim vermenin yanı sıra halka yönelik tiyatro-film vs. gösterimi yapmaktadır. Ayrıca belirli aralıklarla seminer, fuar, panayır düzenlemektedir. Belediyeler görsel-işitsel ve yazılı basın yoluyla da ilçe halkına ulaşmaktadır. Örneğin gazete yayınlamakta yahut kültür yayınları kitabı-dergisi yayınlamaktadır. Safranbolu Belediyesi tarafından gerçekleştirilen kültürel faaliyetler şunlardır:

Uluslararası Altın Sahran Belgesel Film Festivali: Festivaller, fuarlar vs. bir kentin tanıtımını sağlayan, kentin sosyo-kültürel anlamda gelişimine etki eden önemli etkinliklerdir. Safranbolu UNESCO dünya mirası listesinde yer almasından ötürü dünyaca bilinen kentlerdendir. Bu nedenden ötürü Safranbolu ilçesinde görev yapan resmi kurum ve kuruluşlara büyük görev düşmektedir. Bu kurumlardan biri de Safranbolu Belediyesidir ve Safranbolu Belediyesi'nin genel koordinatörlüğünde “Uluslararası Altın Safran Belgesel Film Festivali” düzenlenmektedir.

Safranbolu’da Eylül 2000 yılında yapılmaya başlayan festival, 2004 yılında uluslararası bir festivale dönüşerek, uluslararası film festivalleri arasında yer almaya başlamıştır. Festivalin amacı, “başta Safranbolu, genelde yurdumuzda bulunan kültürel değerlerin kültürel alt yapısı ile korumanın sürekliliğinin sağlanması olarak gelecek nesillere taşınmasına gerekli duyarlılığı sürdürmek, belgesel film festivali aracılığı ile güncelleştirmektir” şeklinde belirlenmiştir.

Fotoğraf-5: 19. Uluslararası Altın Safran Belgesel Film Festivali (URL-9, 2018).

Festivalin komitesi, “Karabük Valiliği, Safranbolu Kaymakamlığı, Safranbolu Belediyesi, Safranbolu Kültür ve Turizm Vakfı, Karabük Üniversitesi, Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odası, Safranbolu Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Safranbolu Şoförler ve Otomobilciler Odası, Safranbolu Turizme Katkıda Bulunan Esnaf Derneği, Safranbolu Turizm İşletmecileri Derneği’nden” oluşmaktadır.

Ana teması “Kültürel Miras ve Korumacılık” olan festivalin en sonuncusu 6-8 Eylül 2018 tarihinde 19’uncusu düzenlenmiştir ve yan tema olarak Mahalle Kültürü belirlenmiştir.

Safranbolu Kültür Eğitim Merkezi (SAKEM): Safranbolu Belediyesi’ne bağlı olarak faaliyet gösteren, kişilerin mesleki-sanatsal birikimine katkı sağlamak, vatandaşlarının aktif üretici olmalarının yanı sıra gelir elde etmelerine yardımcı olmak, istihdamı artırmak vs. amaçlarla kurulan örgün eğitimi tamamlayıcı yaygın eğitim organizasyonu yürüten bir kuruluş olarak kurulmuştur.

SAKEM, sanatsal-mesleki eğitimlerini ücretsiz olarak gerçekleştirmekte ve sergiler, seminerler, fuarlar, yarışmalar, panel-konferanslar vs. düzenlemektedir. Mart 2012 yılında faaliyete geçti ve proje için 945.833,400 TL bütçe ayrılmıştır.

SAKEM'in kuruluş amaçları şu şekilde sıralanabilir (URL-19, 2019):

- Unutulmaya yüz tutmuş geleneksel sanat dallarını gerek atölye ve canlı performanslar ile gerekse kurslar ile yeniden hatırlatmak yahut öğretmek,
- Seminer, konferans, bilgilendirme toplantıları ile halkımızı ilgilendiren gerek sanatsal gerek güncel hususlarda birliktelikten doğru bilgiler almalarını sağlamak,
- Yılın belli dönemlerinde düzenlenen sergi ve etkinlikler ile hem kursiyerlerin hem de sanatseverlerin kendilerini ifade etmelerine imkan tanımak,
- KOSGEB, İŞ-KUR gibi programlarla iş sahası açılmasına ve alt yapısal anlamda eğitimlerine katkıda bulunmak,
- Yarışmalar düzenleyerek halkın kendini sanatsal alanlarda yetenekleri ile gösterebilmelerine imkan tanımak,
- Yetiştirme yurtları, huzurevleri, kadın sığınma evleri, cezaevlerinde sosyal sorumluluk projeleri yürüterek dezavantajlı kesimde yanında olduğunu hissettirmek.

SAKEM'in sağladığı kamusal fayda bireylerin kişisel birikimlerini yükseltmek, aktif üretici olmalarına ön ayak olmanın yanı sıra gelir elde etmelerine katkı sağlamak, mesleki ve sanatsal bilgileri geliştiren bir toplum yaratmaktır. Her yaştaki kesime hitap eden SAKEM'de 190 branş da ücretsiz hizmet verilmekte olup yıllık 12.000 kişi yararlanmaktadır.

SAKEM, farklı yaş gruplarında ve farklı branşlar da ilçede yaşayan bireylere eğitim vermeyi amaçlarken, bunu çeşitli seminer, konferans vs. desteklemeyi de amaçlamaktadır. Aynı zamanda SAKEM bünyesinde sosyal sorumluluk projeleri hayata geçirmeyi amaçlamaktadır.

SAKEM'in amaçlarına ulaşma gayesiyle geleneksel sanatlara yönelik çalışmalar yapmaktadır. Safranbolu geleneksel Osmanlı mimarisinin önemli yer tuttuğu ilçede ahşap işlemeciliği önemli yere sahiptir. Ahşaba yönelik olarak SAKEM bünyesinde "Ahşap Geri Dönüşüm" kursu bulunmaktadır. Geleneksel sanatlar bağlamında, cam altı boyama,

Osmanlı sarayından günümüze gelen sabun yapımı, sayacılık (deri ayakkabı yapımı), tezhip, ebru gibi kurslar bulunmaktadır.

SAKEM bünyesinde hem kayyım atanmadan önce hem de kayyım atandıktan sonra çeşitli seminer, konferans vs. düzenlenmiştir. Bunların bazıları şunlardır: “Sağlıklı Yaşam İçin Bilinçli Beslenme Semineri”, “Kadın Kanseri ve Korunma Yolları”, “Lider Öğretmen Olabilmek”, “21.yy. Eğitim Anlayışı ve Sınıf Yönetimi”, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla ortak yapılan “Sınav Kaygısı Konferansı”, Mili Eğitim Bakanlığıyla ortak yapılan “Namaz Bilinci Konferansı” gibi etkinliklerdir.

SAKEM, KOSGEB Hibe Kredi ve İŞ-KUR ortak çalışmakta, birlikte çeşitli kurs programları düzenlemektedir. Örneğin, SAKEM- İŞ-KUR ortaklığında girişimcilik kursu açılmıştır. Sosyal sorumluluk kapsamında Huzurevi, Sevgi Evleri, Kadın Sığınma Evleri, Cezaevleri gibi çeşitli kurumlarla ortak çalışmalar yürütmektedir. Örneğin, kayyım atanmadan öncede kayyım atandıktan sonrada huzurevinde kalan yaşlı bireylere yönelik etkinlikler yapılmıştır. Farklı zamanlarda huzurevlerinde kalan yaşlılara yönelik kuaför kursuna giden kursiyerler huzurevindeki yaşlıların kuaför ihtiyaçlarını karşılamıştır. Yine kursiyerler ve kurs hocaları huzurevine gidip müzik aletleri çalmışlardır. Huzurevi sakinleri SAKEM’e davet edilmiş aynı zamanda Safranbolu Misak-Milli İlkokulu birinci sınıf öğrencileri çağrılarak dede-nine ve torun buluşması yapılmıştır.

SAKEM bünyesinde kayyım atandıktan sonra Safranbolu Kaymakamı’nın isteği üzerine “Müzik Okulu” adı altında bir proje başlatılmıştır. Proje 4 Temmuz 2018 tarihinde başlamıştır. Proje kapsamında bütün yaş grubundaki çocuklara ve gençlere yönelik haftanın 7 günü gruplar halinde müzik öğretmenleri tarafından keman, piyona, bağlama, gitar, çello, org ve vurmali çalgıların eğitimi verilmektedir. Ayrıca 01 Ocak 2019’da başlayan “Sıfır Atık Projesi” kapsamında poşet kullanımı azaltmak ve kısa zamanda sifira indirmek amacıyla Safranbolu ilçesinin pilot ilçe seçilmesi üzerine “5 pet şişe getir bez çantayı yahut fileyi götür kampanyası” Safranbolu Belediyesi ve Safranbolu Kaymakamlığı’nın desteğiyle düzenlenmiştir. Proje kapsamında bez çantalar ve fileler İŞ-KUR’unda desteğiyle SAKEM’li kursiyerler tarafından yapılmıştır. SAKEM kayyım atanmadan Safranbolu Belediyesi’nin birimi olarak kurulmuş, her geçen gün kursiyer ve kurs sayısını arttırmış (istisna 2018 yılında bir önceki yıla göre kurs-kursiyer sayısı

azalmıştır), ilçede bireylerin sosyo-kültürel anlamda gelişmesi adına ücretsiz hizmet vermiş ve bu durum kayyım atandıktan sonra da devam etmiştir.

SAKEM tarafından yapılan kurslar beş başlık altında toplanabilir;

- El Becerilerine Yönelik: Ahşap Geri Dönüşüm, Sayacılık (Deri Ayakkabı Yapımı), Ahşap Hediyelik Eşya, Ahşap Oymacılığı, Yağlı Boya Resim, Ahşap Boyama, Çanta Dikimi, Cam Altı Boyama, Tezhip, Ebru, Geleneksel El Nakışları.
- Eğitime Yönelik: Dil Eğitimi (İngilizce, Osmanlı Türkçesi, Farsça, Rusça, Korece, Fransızca, Arapça, Japonca), İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, İleri Excel, Yangın Eğitimi, Hijyen Eğitimi.
- Sportif Aktivite ve Dansa Yönelik: Okçuluk, Masa Tenisi, Futbol, Aerobik, Halk Oyunları, Bedminton, Atletizm, Voleybol.
- Teknolojik Kazanımlara Yönelik: Veri Tabanı Yönetimi, Corel Draw (Vektörel Çizim Programı), Web Animasyon, İnternet Programcılığı Asp.Net-PHP, Bilgisayar Programlama Teknikleri, SolidWorks, Veri Tabanı Sorgulama.
- Müzik Eğitimine Yönelik: Ud, Bağlama, Keman, Ney, Piyona, Gitar.

SAKEM bünyesinde 2014 yılında 82 kurs açılmış ve 1649 kişi kursiyer olmuştur. 2015 yılında 191 kurs açılmış, 3977 kişi kursiyer olmuştur. 2016 yılında 254 kurs açılmış, 5299 kişi kursiyer olmuştur. 2017 yılında 352 kurs açılmış, 6982 kişi kursiyer olmuştur. 2018 yılında ise 294 kurs açılmış, 5240 kişi kursiyer olmuştur.

Safranbolu'da Çocuklar Sinemayla Buluşuyor Projesi: Çocukların kültürel alanda gelişmesinde görsel sanatlar (sinema, belgesel vs) önemli yer tutmaktadır. Bu kapsamda Safranbolu da ilkokul düzeyindeki okullarda çocuklara, Safranbolu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün personellerinin katılımıyla sinema-animasyon gösterimi yapılmakta ve her defasında farklı okullardaki çocuklar sinemayla buluşmaktadır. Safranbolu Kaymakamı'nın projelerinden olan bu projenin ileriki zamanlarda köy okullarını da kapsayacağını belirtilmektedir. Proje 21 Mart 2018-21 Mayıs 2019 tarihleri arasında kapsamakta olup proje bütçesi 142.500 TL (Mısır-film-su gösterim bedeli)'dir. Safranbolu'da okuyan ve sinemaya gidemeyen çocukları sinemayla tanıştırmak

gayesiyle başlatılan proje okul öncesi sınıftan beşinci sınıfa kadar olan tüm öğrencileri kapsayacak şekilde uygulanmaktadır. 2018 yılı içinde 17 film 40 seans 12.100 öğrenci sinema filmi izlettirilmiştir.

Okumayı Öğrendim Projesi: Safranbolu Kaymakamlığı ve Safranbolu Belediyesi ortaklığında düzenlenen proje kapsamında Safranbolu'daki okullarda 2017-2018 eğitim öğretim yılında okuyan, 700 birinci sınıf öğrencisine kitap okumaya teşvik etmek gayesiyle kitap dağıtımını gerçekleştirilmiştir.

Şehit Annelerimiz ile Cuma Buluşması: Türkiye topraklarını korumak adına şehit düşen her bireyin özellikle anne-babası ve yakınları devletimize emanettir. Bu kapsamda devletin tüm kurum ve kuruluşlarına görev düşmektedir. Safranbolu Belediyesi bir yerel yönetim birimi olarak kayyım atanmadan öncede kayyım atandıktan sonra da şehitlerimizi anmış ve şehit yakınlarının yanında olmuştur. Kayyım atandıktan sonra Safranbolu Kaymakamlığı ve Safranbolu Belediyesi ortak yürüttüğü “Şehit Annelerimiz ile Cuma Buluşması” Şubat-Mayıs 2018 tarihleri arasında 3 ay boyunca uygulanmıştır. Buluşmaların gayesi Safranbolu'da yaşayan şehit ailelerine kaymakamlığın ve belediyenin sunduğu hizmetler hakkında bilgi vermek, şehit yakını olarak hukuki haklarının neler olduğunu anlatmaktır.

Safranbolu'da yaşayan şehit anneleri (aileleri), kaymakamlık ve belediye çalışanlarının ortak çalışması kapsamında evlerinde ziyaret edilmiş ve kahvaltıya çağırılmıştır. Kahvaltı da şehit annelerinin yanlarında oldukları vurgulanırken, Karabük Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü personeline hukuki hakları anlatılmış ve Kur-anı Kerim okunmuştur. Etkinlik 30 kişiyi kapsamakla birlikte Safranbolu Belediyesi ve Safranbolu Kaymakamlığı etkinliği ortaklaşa üstlenmiştir. Safranbolu Belediyesinden etkinliğin bütçesine ilişkin bilgi verilmemiştir. Sosyal belediyecilik bağlamında önemli bir etkinlik olmasının yanı sıra etkinliğin belirli zaman aralıklarında tekrarlanması etkinliğin önemini artırabilir.

Safranbolu'da Çocuklar Sinemayla Buluşuyor, Okumayı Öğrendim Projesi ve Şehit Annelerimiz ile Cuma Buluşması projelerin hepsi Safranbolu Kaymakamlığı ve Safranbolu Belediyesi'nin ortak yürüttüğü projelerdir. Yani bizzat kayyım tarafından gerçekleştiren kültürel yönü güçlü olan projelerdir.

Yapabileceğin Bir Şey Var! Projesi: Türkiye’de kadına karşı şiddet her geçen gün artmakta ve toplumun kanayan bir yarası olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya üzerinde yaşayan hiçbir canlı fiziksel şiddette maruz kalmamalıdır. Özellikle kadınlarımız fiziksel şiddetin yanında psikolojik şiddette maruz kalmaktadır. Türkiye’de 1 Ocak-31 Aralık 2018 tarihleri arasında Türkiye’deki ulusal, yerel ve internet sitelerine yansıyan haberlerden derlenen bilgiye göre erkekler tarafından en az 255 kadın, aralarında 3 bebeğinde bulunduğu 20 çocuk ve cinayet sırasında kadınların yanında bulunan en az 39 erkek cinayete kurban gitmiştir (URL-20, 2019). 2018 yılının ilk on ayında en az 203 kadın erkek şiddetine maruz kalmıştır.

Çeşitli kurumlar tarafından yapılan araştırmalarda kadınların üçte birinin fiziksel ve cinsel şiddete maruz kaldığı ve kadınların en büyük sorunlarının başkaları tarafından şiddet görmek olduğunu ortaya koymaktadır (URL-21,2019). Kadına karşı şiddetin önlenmesinde devletin kurum ve kuruluşlarına, sivil toplum örgütlerine ve yerel yönetim birimlerine görev verilmesi gerekmektedir. Safranbolu Belediyesi bu kapsamda “Yapabileceğin Bir Şey Var! Projesini” geliştirmiştir.

Proje 2017 yılında 25 Kasım Kadına Karşı Şiddeti Önleme Günü de başlatılmıştır. Projeyi Safranbolu Kaymakamlığı, Safranbolu Belediyesi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Karabük İl Müdürlüğü ve Karabük Kadın Konukevi Müdürlüğü birlikte yürütmektedir. Kadına karşı şiddete dikkat çekmek ve farkındalık oluşturmak amacıyla Karabük Kadın Konuk Evi sakinlerine (22 kadın konuk), konakta kahvaltı programı düzenlenmiş, hayattan beklentileri, istekleri üzere sohbet edilerek, SAKEM bünyesindeki el işi ve hobi kursları konakta verilmeye başlanmıştır.

Pazartesi Duaları: Safranbolu esnafı her pazartesi bereketli kazanç sağlamak adına bir araya gelip dualar ederek işe başlamaktadır. Gelenek eskiye dayanmakta olup kayyım atanmadan önce de geleneksel olarak yapılmaktaydı. Safranbolu sadece Osmanlı’dan kalma geleneksel mimarisini değil, esnaf kültürünü de günümüz sosyal hayatına yansıtmaktadır.

Fotoğraf-6: Geleneksel Hale Gelen Safranbolu Esnafı Pazartesi Duaları (URL-9, 2018).

7 asırlık gelenek olan esnaf duası (ahilik duası), Türkiye’de birçok bölgede geleneksel olarak yapılmaya devam etmektedir. Haftada bir gün bölge esnafının belli bir yerde toplanarak yaptığı dualarda ticaret erbabının haramdan kaçınması, temiz rızıklar kazanmaları ve devletin birliği ve devamlılığı için dua edilmektedir (URL-22, 2019).

Ramazan Ayı Etkinlikleri: İslam dininde önemli yere sahip aylardan olan ramazan ayında belediyeler, Osmanlı’nın sosyo-kültürel ve dini yaşam geleneklerinden bazılarını yaşatmaya devam etmektedir. Safranbolu Belediyesi tarafından ramazan aylarında geleneksel hale gelen mahalle iftarları ve ramazan akşamları programları yapılmaktadır. Bu gelenek kayyım atanmasından sonraki ramazan aylarında da gerçekleştirilmiştir. 2017 yılında iftar yemekleri sponsorlar aracılığıyla yürütülürken 23.000-28.000 arasında kişi katılırken kayyım atanması sonrası iftar yemekleri sponsorsuz olarak yapılmıştır ve 2018 yılında 24.250 kişi iftar yemeklerine katılmıştır.

Toplu Nikah-Sünnet Hizmetleri: Safranbolu Belediyesi toplu nikah-sünnet hizmetlerini düzenli olarak yapmamakta fakat 27 Temmuz 2017’de sevgi evlerinde kalan üç çocuğun sünneti yapılmıştır. Safranbolu Belediyesi toplu nikah-sünnet hizmetleri sunmakta daha etkin konuma getirilebilir. Günümüzde birçok belediye tarafından bu hizmetler süreklilik arz edecek şekilde yapılmaktadır.

Kültürel Yayınlar: Safranbolu Belediyesi 2018 yılına kadar aylık gazete yayınlarken 2018 yılından itibaren üç ayda bir gazete yayınlamaktadır. Belediyenin faaliyetlerinin anlatıldığı gazetenin yanında belediye tarafından basımı yaptırılan Safranbolu’nun geleneksel yapısını anlatan kültür yayınları bulunmaktadır.

3.6. Projelerin Değerlendirilmesi

Belediyeler sosyal yardımları ve sosyal hizmetleri sunarken öncelikli olarak toplumdaki dezavantajlı bireylerine yönelmektedir. Yaşlılarda bu grubun içerisinde yer almaktadır. Yaşlılara yönelik olarak belediyeler sağlıktan kültüre birçok hizmet vermektedir. Yaşlı hizmet birimi oluşturulması, yaşlı lokalleri açılması, evde bakım hizmetleri, yaşlıların ilgi alanlarına yönelik kurs faaliyetleri gibi hizmetler belediyeler tarafından sunulmaktadır. Safranbolu Belediyesi'ne bağlı yaşlı hizmetleri birimleri bulunmamakta ancak yaşlı bireyler SAKEM bünyesinde bulunun kurslara katılımını sağlayabilmektedir.

Her bireyin bir engelli birey olmaya aday olduğunun düşüncesinden ötürü belediyelerin engelli bireylere yönelik hizmetler sunması sosyal belediyeçilik anlayışıyla bağdaşan bir düşünce anlayışıdır. Safranbolu Belediyesi, Sosyal Yardım Yönetmeliği'nde belediyeye bağlı engelli biriminin kurulması öngörülmekle birlikte hem kayyım atanmadan önce hem de kayyım atandıktan sonra ilçe sınırları içerisinde engelli birimi kurulmamıştır. Engelli bireylere tekerlekli sandalye hediye edilmiş yahut tekerlekli sandalyeler tamir edilmiştir. Ancak kayyım atandıktan sonra ilçenin üç farklı noktasına engelli araçları için şarj istasyonu kurulmuştur.

Engelli bireylere sağlık hizmeti veren merkezler, mesleki beceri kazanmaları için belediyeler tarafından açılan kurslar bulunmaktadır. Safranbolu Belediyesi'ne bağlı birim olan SAKEM bünyesinde engellilere yönelik kurs yoktur fakat uygun görünen her kursa engelli bireylerde katılabilir.

Çocuklara ve gençlere verilen her yararlı eğitim o toplumun gelişimini ileri taşımaktadır. Bu nedenle devletin bütün kurumlarına olduğu kadar yerel yönetim birimi olarak belediyelere bu konu da görev düşmüştür. Belediyeler, çocuklara yönelik kültürel ve sportif faaliyetler düzenlemekte, çocuk kütüphaneleri açmakta, kreş ve gündüz bakım evleri kurmakta, hoş geldin bebek adı altında yeni doğan bebekler ziyaret edilmekte, toplu sünnet töreni düzenlenmekte, oyuncak dağıtmakta, yetim ve öksüz çocuklara ayni ve nakdi yardımlar yapmakta, çocuk meclisleri kurmakta, özel gün ve haftalarda çocuklara yönelik faaliyetler düzenlemektedir.

Safranbolu Belediyesi, SAKEM'e bağlı birçok alanda çocuklara yönelik kurslar vermektedir. Kayyım atanmadan öncede verilen bu kurslara kayyım atandıktan sonra da

devam etmiş ayrıca kayyımın talimatıyla farklı kurslar açılmıştır (Müzik Okulu Projesi). Kayyım atandıktan sonra “Hoş Geldin Bebek” projesi hayata geçirilmiştir. Her yıl geleneksel olarak yapılan Altın Safran Film Festivalinde belli bir alana kurulan oyun köyünde çocuklara yönelik oyunlar düzenlenmektedir. Kayyım atandıktan sonra oyun köyüne ilaveten oyun tırı kurularak 10 mahallede ve köylere oyun tırı getirilerek çocuklar hem günümüz oyunları hem de geleneksel oyunlarımızla eğlendirilmiştir. Safranbolu Belediyesi, belli gün-haftalarda kültürel ve sportif faaliyetleri kayyım atanmadan öncede kayyım atandıktan sonrada gerçekleştirmiştir. Çocuk hizmetleri veren birim ve çocuk meclisi belediye bünyesinde bulunmamaktadır.

Toplumun gelişiminde önemli yere sahip olan genç bireylere yönelikte belediyelerin gerçekleştirdiği sosyal hizmet ve yardımlar bulunmaktadır. Gençlerin kötü alışkanlıklara yönelmesini engelleyip meslek edinmelerine yardımcı olmak, spor ve eğlence merkezleri açmak, kültürel faaliyetler düzenlemek belediyeler tarafından sunulan hizmetlerdir. Safranbolu Belediyesi’ne bağlı kültür ve sanat merkezi bulunmamaktadır. Kayyım tarafından lise öğrencilerine kitap dağıtım projesi düzenlenmiştir. Yine kayyım atandıktan sonra Safranbolu Belediyesi ve Safranbolu Gençlik Hizmetleri ve Spor İlçe Müdürlüğü ortaklığında “Yaz Spor Okulu” adı altında proje hazırlanmıştır. Voleybol, basketbol, futbol ve jimnastik dallarında lise çağına gelmemiş bireylere eğitim verilecektir.

Safranbolu Belediyesi’ne kayyım atandıktan sonra hayata geçirilen “SADEP” projesi sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin hedef kitlesi belli olan bireylere yönelik belirli hizmetler ve yardımlar yapmaya değil, önce bireye bizzat sorup, bireyin ihtiyaç ve talebine yönelik yardımları ve hizmetleri gerçekleştirme gayesinde olması sosyal belediyeciliğe farklı bir bakış açısı getirebilir.

Safranbolu Belediyesi’ne kayyım atandıktan sonra hayatın her anında yanınızdayız anlayışıyla “Hoş Geldin Bebek” projesi hayata geçirilmiştir. Bu kapsam da 56 aileye ziyarette bulunulmuştur. Kayyım atandıktan sonra düzenli olarak halkın şikayet, talep ve isteklerini dinlemek gayesiyle “Halkla Buluşma Projesi” hayata geçirilmiştir ve haftada bir gün yapılmaya başlanmıştır. Kayyım atanmadan önce de belediye başkanı halktan gelen şikayet, talep ve istekleri dinlemiştir fakat düzenlilik ve devamlılık arz etmemiştir. Kayyım atandıktan sonra her pazartesi günü halkın şikayet, talep ve istekleri düzenli olarak dinlenmektedir. Bu zamana kadar 43 halk günü toplantısı yapılmış ve 1066 kişi yapılan toplantılara katılmıştır.

Türkiye’de birçok belediyenin uygulamaya koyduğu “Beyaz Masa” uygulaması Safranbolu Belediyesi tarafından 2009 yılında hayata geçirilmiştir. Kuruluşundan bu yana kadar 23.342 talep, şikayet yahut başvuru birim tarafından ilgili müdürlüklere yönlendirilmiştir. Mart 2014 yerel seçimlerinden sonra 12064 talep, istek ve başvuru gelirken, kayyım atandıktan sonra (Haziran 2017) 4241 talep, istek ve başvuru birime ulaştırılmıştır. SAKEM’in bünyesinde kayda değer bir değişiklik olmamıştır. Fakat kayyım tarafından (Safranbolu Kaymakamı) “Müzik Okulu” projesi hayata geçirilmiştir.

Altın Safran Film Festivali yapılmaya devam etmiş ve programında değişiklik olmamıştır. Kültürel bağlamda Ramazan aylarında kayyım atanmadan önce ve kayyım atandıktan sonra çeşitli faaliyet yapılmıştır. Ayrıca Safranbolu ilçesinin turizm açısından tanıtımına ilişkin Safranbolu Belediyesi kültür yayınları adı altında çeşitli kitaplar basılmaktadır.

Safranbolu Belediyesi’nin kayyım atandıktan sonra projeleri gerçekleştirirken bütçenin hangi kurum tarafından karşılandığı önem arz etmektedir. Hastane ziyaretlerinde ve cenaze evlerine yardımlarda kişi sayısı öngörülemediğinden bütçesi belirlenememiştir. Ayrıca “SADEP” projesi yapım aşamasında olduğundan net bütçe öngörülememektedir. “Hastaları Ziyaret” projesi dışındaki projelerde projeyi hem Safranbolu Kaymakamlığı hem de Safranbolu Belediyesi üstlenmektedir. “Yetim ve Öksüz Çocuklara Sahip Çıkıyoruz” projesinin bütçesini Safranbolu Kaymakamlığı üstlenmektedir. “Safranbolu Belediyesi ile yapılan görüşmelerde projelerin belediye kaynakları kullanılarak yapılmaya çalışılsa da projelerin hayata geçirilmesinde Safranbolu Kaymakamlığı’ndan destek alınmaktadır.

SONUÇ

Devletlerin yönetimde merkezi yönetimler yetkin olduğu kadar halka en yakın yönetim birimleri olan yerel yönetimlerde yetkin olmaktadır. Türkiye’de 1982 Anayasası’nda belirtildiği gibi idari anlamda merkezi yönetim ve yerel yönetim birimlerinden oluşmaktadır. Yerel yönetim birimlerine verilen görevler ve yetkiler kanunlarla belirtilmiştir.

Yerel yönetim birimlerinin 20.yy. kadar sosyal yönü güçlü hizmetler sunmamıştır. Yerel yönetim birimleri sosyal hizmetler sunmaya yönelen ise Sanayi Devrimi ile birlikte ortaya çıkan hızlı kentleşme sonucu kentsel yoksulluk, uzun çalışma saatleri, kadın ve çocukların kötü iş koşullarında çalıştırılması gibi uygulamaların toplumsal sorunlara yol açmasıdır. Sosyal sorunların her geçen gün artması devletleri sosyal hayata müdahale etmeye mecbur kılmış ve her bireyin insan onuruna yaraşır bir hayat sürmesini sağlamak amacıyla sosyal devlet anlayışı benimsenmiştir. Türkiye’de ilk defa 1961 Anayasası’nda sosyal devlet ilkesi kabul edilmiştir. 21.yy da sadece sosyal devlet anlayışını benimseyen devletlerin merkezi yönetimleri değil yerel yönetim birimleri de sosyal politika üreten yönetim anlayışını benimsemektedir.

Günümüzde küreselleşmenin etkisiyle her alan değişime uğramaktadır. Türk kamu yönetimi de küreselleşmenin etkisiyle dönüşüme ve değişime uğramaktadır. Değişim ve dönüşümü gerektiren etmenlerden biri de toplumda sosyal sorunların (gelir dağılımında adaletsizlik, dezavantajlı bireylerin topluma kazandırılmaması vs.) ortaya çıkmasıdır. Sosyal sorunların çözüme kavuşturulmasında sadece merkezi yönetimler değil yerel yönetimlerde elini taşın altına koymaktadır. Türkiye’de anayasal manada sosyal devlet olmanın gereği olarak sosyal sorunların çözümüne yönelik sosyal politikalar üretmekte ve üretmeye de devam etmelidir. Özellikle yerel yönetim birimi olarak belediyeler sosyal politika (sosyal yardım ve sosyal hizmetler) üretmeye başlamıştır. Bu nedenle sosyal politikalar üretme anlayışına sahip belediyelere sosyal belediye denilmektedir. Günümüzde sosyal belediyecilik anlayışını benimseyen belediyeler sadece klasik beledi hizmetleri (park-bahçe yapma, su-kanalizasyon hizmeti vs.) yerine getirmemekte beledi sınırlar içinde yaşayan bireylerin topluma kazandırılmasında ve kültürel anlamda bireylerin gelişiminde rol oynamaktadır. Ayrıca belediyelerde bu hizmetlerin planlı ve düzenli yapılmasını sağlamak gayesiyle sosyo-kültürel hizmetleri sunan belediye birimleri oluşturulmaktadır.

Belediye bütçesinden sosyal ve kültürel faaliyet için pay ayrılmakla birlikte, çeşitli kurum ve sivil toplum örgütlerinin de desteğiyle belediye sınırları içindeki bireylere sosyal yardım ve sosyal hizmet verilmektedir.

Sosyal yardım ve sosyal hizmetler öncelikli olarak toplumun düşük durumunda olan bireylerine yapılmaktadır. Sosyal belediye anlayışına sahip belediyeler sosyal yardım ve sosyal hizmetleri yerine getirmek gayesiyle projeler üretmektedir. Üretilen projeler kamu yararına projeler olup, projelerin sosyal ve kültürel yönü belediyeleri sosyal belediyecilik anlamında ön plana çıkarmaktadır.

Türkiye özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da terör örgütleriyle 1990’lı yıllardan beri mücadele etmektedir. Terör örgütleri, “Çözüm Süreci” kapsamında Doğu ve Güneydoğu Anadolu’daki belediyelerin kaynaklarını terör örgütüne destek amaçlı kullanmaya başlaması ve 15 Temmuz 2016’da başarısız darbe girişiminden sonra merkezi yönetim tarafından belediyelere kayyım atanması gündeme gelmiştir. Kayyım belediyeciliği adıyla kamuoyunda da yer alan vesayet makamlarınca, belediye başkanlıklarına kayyım atanmıştır. Kayyım, bir işin-malın yahut görevin yürütmesi için atanan kişi anlamına gelmekle birlikte hem kamu hukukunda hem de özel hukukta yer alan bir kavramdır. 15 Temmuz 2016’da gerçekleşen başarısız darbe girişiminden sonra ilan edilen olağanüstü hal döneminde Türkiye’de sosyal, kültürel, ekonomik ve yönetsel anlamda birtakım değişiklikler yapılmıştır. Yönetsel anlamda yapılan değişikliklerden biri de belediyelere kayyım atanması olmuştur (674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Olağanüstü Hal Uygulaması). Kayyım atanan belediyelerden biri de Karabük iline bağlı Safranbolu ilçesi olmuştur.

Safranbolu, geleneksel Osmanlı mirası özelliğini korumaya devam eden ve 1994 yılında UNESCO dünya mirası listesine alınan kültür turizminin geliştiği ilçelerden biridir. Haziran 2017 tarihinde Safranbolu Belediye başkanlığına, Safranbolu Kaymakamı atanmıştır. Temelde seçimle iş başına gelen yerel yönetim organlarının yerine vesayet makamlarınca atanma yapılması demokratik olmamakla birlikte Türkiye’nin o dönemde içinde bulunduğu konjektür sebebiyle kayyım atanmıştır.

Safranbolu Belediyesi sosyal yardım ve sosyal hizmetleri belediyeye bağlı Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Safranbolu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, kayyım atanmadan önce 2016 yılında “Sosyal Yardım

Yönetmeliği'ni" kabul ederek ilçe sınırları içerisinde yapacağı sosyal yardımların ve sosyal hizmetlerin nasıl yapılacağını yönetmelikle belirlemiştir. Yönetmelik kapsamında sosyal yardım ve sosyal hizmetlerini yürütürken Safranbolu Belediyesi'ne kayyım atanmış (Haziran 2017), sosyal yardım ve sosyal hizmetler bağlamında birtakım değişiklikler yapılmış ve yeni projeler kayyım tarafından hayata geçirilmiştir

Safranbolu Belediyesi her yılın bütçesinden sosyal yardım ve sosyal hizmet için pay ayırmaktadır. Fakat kayyım atanmadan önceki bütçelerde sosyal yardım ve sosyal hizmet için ayrılan pay her yıl artmış (2014-2015 ve 2016 yılları bütçesi) yahut sabit kalmışken (2017 Bütçesi), kayyım atandıktan sonra hazırlanan bütçede (2018 yılı bütçesi) sosyal yardım ve sosyal hizmetler için ayrılan pay azaltılmıştır. Payın azaltılmasının nedeni kayyımın aynı zamanda Safranbolu Kaymakamı olması ve yürütülen projelere Safranbolu Kaymakamlığı'nın da katkı sağlamış olması gösterilebilir.

İlçe de kayyım atanmadan önce kurulan " Hayır Çarşısı" birimi tarafından nakdi yardımlar yapılmıştır ve kayyım atandıktan sonrada birim faaliyetlerine devam etmiştir. Hayır Çarşısı, yardım sever bireyler ile yardıma ihtiyacı olan bireyleri birbirinden habersiz buluşturmaktadır.

Kayyım atandıktan sonra sosyal belediyecilik bağlamında birçok proje hayata geçirilmiştir. Sosyal yardımlar cenaze evine erzak yardımı eklenmiş ve düzenli olarak yapılmaya başlanmıştır. Sosyal hizmetlere hoş geldin bebek, hastanelere ziyaret, halk günü toplantıları gibi sosyal hizmetler eklenmiştir.

Temelde Türkiye'de birçok belediyenin uygulamış olduğu bu projeler, Safranbolu Belediyesi'nde kayyım döneminde hayata geçirilmiştir. Yine beyaz masa uygulaması birçok belediyede olan uygulama olup Safranbolu Belediyesi'nde kayyım atanmadan önce kurulmuş ve kayyım atandıktan sonra da uygulama devam etmiştir. Safranbolu Kültür Eğitim Merkezi (SAKEM) kurulması ve Uluslararası Altın Sahran Belgesel Film Festivali yapılması kayyım atanmadan önce yapılan uygulamalar olup kayyım atandıktan sonra da devam etmiştir. Sadece SAKEM bünyesine farklı kurslar kayyımın isteğiyle eklenmiştir.

Ülke genelinde düzenlenen yarışma sonucunda 2019 yılında en iyi vatandaş odaklı üç projeden biri olan Safranbolu Acil Destek Programı (SADEP), kayyım döneminde vatandaşın sorununu bizzat kendisine sorarak çözüm üretmesi sosyal belediyecilik anlayışına farklı bakış açısı getirmiştir. Çocuklar Sinemayla Buluşuyor, Okumayı

Öğrendim, Şehit Anneleriyle Cuma Buluşmaları, Yapabileceğin Bir Şey Var! gibi projeler kayyım tarafından yapılmış uygulamalardır.

Sosyal belediyecilik anlayışı, belediyeler eliyle toplumun yoksun olduğu konularda bireylerin yoksunluğunu gidermeği gaye edinmektedir. Bu kapsamda eğitimden sağlığa kadar birçok sosyo-kültürel ve ekonomik yönden bireyleri geliştirecek projeler ve etkinlikler düzenlemektedir. Bu anlamda Safranbolu Belediyesi'nin sosyal belediyecilik anlayışı irdelendiğinde kayyım döneminde etkin projeler üretildiği göze çarpmaktadır. Fakat üretilen projeler Türkiye'de birçok belediye tarafından uygulanan uygulamalardır. Safranbolu Belediyesi'ne kayyım atanmadan öncede hayata geçirilmesi olası projelerdir. Kayyım döneminde bu süreç hızlanmış ve düzenli hale getirilmiştir.

Merkezi yönetimlerin dışında yerel yönetim birimlerinin de toplumun gelişimine destek veren projeler üretmeye başlaması, merkezi yönetimlerin görev ve sorumluluklarını azaltmaktadır. Ayrıca belediyeler tarafından üretilen sosyo-kültürel projelerde merkezi yönetimin diğer kurum-kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının katılması projelerin daha geniş ölçekte yapılmasını sağlamakta ve projelerin yetkinliğini artırmaktadır.

KAYNAKLAR

- Acar, M. (2008), *Tarihi Safranbolu eşmeleri*, Ankara: Safranbolu Hizmet Birliği Kùltür Yayınları-21.
- Aka, V. ve Güngör, F. (2018), Çocuklara Yönelik Yerel Yönetim Uygulamaları: Esenler Belediyesi Örneği, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, (17), 187-191.
- Akdoğan, Y. (2002), Ulusal Soruna Yerel Çözüm: Sosyal Belediyecilik, *Eminönü Bülteni*,
- Alptekin H. ve İlhan B. (2018), *Kayyum Atanan Belediyelerin Pkk Terörü ile Mücadeledeki Rolü Raporu*, İstanbul: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA).
- Altaş, S. (2017), Limited Şirkete Hangi Hallerde Kayyım Atanır?, *Mali Çözüm Dergisi*, (139), 139-160.
- Aygen, M. (2014), Sosyal Belediyecilik Üzerine Bir İnceleme: Elazığ Belediyesi Örneği, *Fırat Üniversitesi Harput Araştırma Dergisi*, 1(1), 173-192.
- Batal, S. (2015), Türkiye’de Sosyal Devlet Kavramının Dönüşümü: Sosyal Belediyecilik, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 29(2), 221-236.
- Bayartan, M. (2008), Osmanlı Şehirlerinde Vakıflar ve Vakıf Sistemlerinin Şehre Kattığı Değerler, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, 10(1), 157-176.
- Bayazıt, N. (2014), Safranbolu Geleneksel Konutları ve Toplumsal Değişme, Safranbolu Belediyesi, Safranbolu Araştırma Merkezi Kùltür Yayınları-9, İstanbul: Özlem Matbaacılık ve Reklamcılık.
- Berkün, S. (2017), Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışı, *e-Şarkiyat İلمي Araştırmalar Dergisi* 9(2), 582-598.
- Bozkır Serdar, A. (2014), Sosyal Politika Kavramı, Tarihsel Gelişimi ve Türkiye’de Sosyal Politika (Ed. A.Tokal ve Y.Alper), *Sosyal Politika*, Bursa: Dora Yayıncılık.
- Bulut, N. (2003), Küreselleşme Sosyal Devletin Sonumu, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakùltesi Dergisi*, 52(2), 173-197.
- Çelik, A. (2014), Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakùltesi Dergisi*, 16(1), 1-20.
- Çiçek, Y. (2014), Geçmişten Günümüze Türkiye’de Yerel Yönetimler, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 53-64.
- Çöpoğlu, M. (2014), Sosyal Belediyecilik ve Sorunları, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 223-247.
- Devlet İstatistik Enstitüsü (1991), *Türkiye İstatistik Yıllığı*, Ankara.
- Ersoy, U. (2016), Bir Koruma Tedbiri Türü Olarak Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini (CMK m.133), *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakùltesi Dergisi*, 65(4), 3393-3431.

- Ersöz, H.Y.(2011), *Sosyal Politikada Yerelleşme*, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Eryılmaz, B. (2002) Belediyelerde Demokrasi Geleneği ve Değişim İhtiyacı, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 11(3), 6-21.
- Eryılmaz, B. (2011), *Kamu Yönetimi*, Ankara: Okutman Yayıncılık.
- Gönenç, G. (t.y.), *Safranbolu Rehberi*, İstanbul: Ceyma Matbaası.
- Gözübüyük, Ş. (2014), *Yönetim Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi.
- Güleç, S. (2008) 1945-1980 Yılları Arasında Türkiye’de Refah Devleti, *Yerel Siyaset*, 48-55.
- Güler, T. ve Yılmaz, A. (2018), Yerel Demokrasi-Güvenlik Sarmalında Yerel Yönetimler: Türkiye’de Belediyelere Kayyım Atanması Pratiği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(68),
- Güneş C., (2004), Roma Hukukunda Kayyımlık (Cura) Müessesine Genel Bir Bakış, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 53(1),
- Gürbüz, A. (2002), Yerel Kalkınma Stratejisi İçinde Turizm ve Safranbolu, *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (22), 29-48.
- İpek, N. (2015), Roma Hukukunda Hısmımlık, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21(1), 167-204.
- Kalyoncu, H. (2010), Tarih İçinde Safranbolu, *Karabük Belediyesi Kültür Yayınları*, İstanbul: Alioğlu Yayınevi.
- Kaya, K. (2007), Tanzimat’tan Önce Belediye Hizmetleri ve Voyvodalar, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, 26(41), 101-112.
- Keleş, R. (1991) Demokratik Gelişimimizde Yerel Yönetimler, *Bahri Savcıya Armağan, Mülkiyeliler Birliği Vakfı*, Ankara, 290-299.
- Keleş, R. (2012), *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Keleş, R. ve Özgül, C.G. (2017), Belediye Organlarına “Kayyım” Atamaları Üzerine Bir Değerlendirme, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 72(2), 299-313.
- Keyman, E.F. (2009) *Yereli Olmayan Yerel Seçimler*, Radikal Gazetesi 18 Mart 2009 Tarihli Köşe Yazısı.
- Koçak, S. Y., Ekşi, A. (2010) Katılımcılık ve Demokrasi Perspektifinden Türkiye’de Yerel Yönetimler, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (21).
- Koçak, Y. (2013), *Türkiye’de Yerel Yönetimler*, Ankara: Siyasal Kitabevi.

- Köseçik, M. (2005) “Türkiye’de Yerel Seçimler”, *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-I*, (Ed.Hüseyin Özgür ve Muhammet Köseçik), Ankara: Nobel Yayınları, 253-274.
- Köseçik, M. ve Özgür H. (2009) “Transformation of the Turkish Local Government to Governance From Historical Perspective”, *Contemporary Issues in Public Policy and Administrative Organizations in South East Europe*, Mikro Vintar and Primoz Pevcin (eds), Univerza v Ljubljani, Ljubljani, 154-202.
- Negiz, N. (2011), Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Açısından Isparta Belediyesi: Farkındalık, Yararlanma ve Değerlendirme Açısından Bir Araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*,16(2), 323-341.
- Nevevi, İ. (2016), *Riyazü’s Salihin* (Terc. M.Yaşar Kandemir, İ.Lütfi Çakan ve Raşit Küçük), 2, İstanbul: Erkam Yayınları.
- Oktay, T. (2008), Belediyenin Tarihsel Gelişimi, Türkiye’de Yerel Yönetimler, (R. Bozdoğan ve Y. Demirkaya Ed.), 119-156.
- Önen, M.S. (2010), Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelesi: Malatya Belediyesi Örneği, *Sayıştay Dergisi*, (79), 63-92.
- Özbudun, E. (2002), *Türk Anayasa Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özbudun, E. (2007), Çağdaş Türk Politikası-Demokratik Pekişmenin Önündeki Engeller, İstanbul: Doğan Kitap.
- Özcan, N.A. (1999), *PKK (Kürdistan İşçi Partisi): Tarihi, İdeolojisi ve Yöntemi*, Ankara: Avrasya Stratejik Araştırma Merkezi Yayınları.
- Özdemir, Ü. (2007), Safranbolu’nun Kültürel Miras Kaynakları ve Korunması, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 16(26),129-142.
- Özdemir, Ü. ve Kantürkyiğit G. (2016), Değişen Fonksiyonel Özellikleri Açısından Safranbolu Cinci Hanı, *Yükselen İpek Yolu-İpek Yolu’nda Ekonomi ve Turizm* (Ed: Fahri Atasoy), Ankara: Türk Yurdu Yayınları.
- Pektaş, K.E. (2010), Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 5(1), 4-22.
- Safranbolu Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Faaliyet Raporları, 2016.
- Safranbolu Belediyesi, Sosyal Yardım Yönetmeliği, 2016.
- Selek Öz, C. ve Yıldırım S. (2009), Türkiye’de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeciliğin Rolü, *Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (s. 453-461), Akdeniz Üniversitesi.
- Selek Öz, C. (t.y.), Sosyal Belediyecilik: Kavram, Kapsam, İşlevler ve Tarihsel Gelişimi, Sakarya Üniversitesi: Mahalli İdareler ve Sosyal Politika Ders Notları.

- Sezik, M. (2016), Türkiye’de Sosyal Belediyeciliğin Gelişimi ve Sorun Alanları, İnönü Üniversitesi, *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 171-186.
- Şataf, C. (2017), Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışına Yönelik Genel Bir Değerlendirme, *Yerel Yönetim Üzerine Seçme Yazılar* (F. Başel ve F.Yardımcıoğlu Ed.), Sakarya: Beşköprü Yayınları.
- Şen, M. (2007), Bütüncül Belediyecilik Yaklaşımı, Kültürel Belediyeciliğe Giden Yolda Bir Araştırma: Sosyal Belediyecilik, *Sosyal Politikalar Dergisi*, (2), 38-44.
- Şengül, R. (2013), *Yerel Yönetimler*, Kocaeli: Umuttepe Kitabevi.
- T.C. İçişleri Bakanlığı (2016), *Terör Nedeniyle Görevden Uzaklaştırılan Belediye Başkanı ve Meclis Üyeleri Hakkında Bilgi Notu*.
- T.C. İçişleri Bakanlığı (2019), *Belediyelerdeki Kayyum Sistemi ve Mevcut Durum Raporu*
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2013), *Onuncu Kalkınma Planı*, Ankara.
- Taşçı, F. (2008), Türkiye’de Kamusal Sosyal Yardım Anlayışı (1980-2007) Üzerine Bir Analiz, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (55), 127-149.
- Toprak, D. ve Şataf C. (2009), Türkiye’de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Anlayışı, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1(1), 11-24.
- Toprak, Z. (2014), *Yerel Yönetimler*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Tortop, N., Aykaç, B., Yaman H.ve Özer, A., (2008), *Mahalli İdareler*, 2. Baskı, Ankara: Nobel Dağıtım.
- Tunçözgür, Ü. (2012), *Dünden Bugüne Safranbolu*, Safranbolu Belediyesi Kültür Yayınları-1, İstanbul: Karist Baskı.
- Ulusoy, A. ve Akdemir T. (2013), *Mahalli İdareler*, Ankara: Seçkin Kitabevi
- Uslu, H. (2013), Sosyal Politika Açısından Belediyeler ve Sosyal Belediyecilik, der: Kemal Özden, *Yerel Yönetimlerde Güncel Sorunlar ve Tartışmalar*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Uyar, H. (2004), Türkiye’de ve Dünyada Yerel Yönetimler: Kısa Bir Tarihçe, *Aydınlanma1923 Bağımsız Kemalist Düşünce Dergisi*, Sayı 51, 31-38.
- Ünal, F. (2011), Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 30, 241-248.
- Ünlü, U. (2016), Sosyal Belediyecilik Anlayışının E-Belediyecilik Uygulamalarına Entegre Edilmesi, *Sayıştay Dergisi*, (2), 63-89.
- Yelboğa, N. (2017), Yerel Yönetimlerin Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Örneği, *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 7(3), 413-432.

Yılmaz, A. ve Bozkurt Y. (2005), Belediye Vatandaş İlişkileri Kapsamında Beyaz Masa Uygulaması ve Kütahya Belediyesi Beyaz Masa Örneği, *Türk İdare Dergisi*, (447) 179-193.

1580 sayılı Belediye Kanunu, <https://mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>, 12.09.2018.

1961 Anayasası, <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa61.htm>, 16.12.2018.

1982 Anayasası, www.tbmm.gov.tr, 18.12.2018.

442 sayılı Köy Kanunu, <https://mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>, 12.09.2018.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, www.mevzuat.gov.tr, 02.01.2019.

5216 sayılı Belediye Kanunu, <https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf>, 13.09.2018.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, <https://mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.5.5302.Pdf>, 14.10.2018.

5393 sayılı Belediye Kanunu, <https://mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>, 13.09.2018.

674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, www.resmigazete.gov.tr, 01.03.2019.

URL-1, www.ilbank.gov.tr, 29.12.2018.

URL-2, www.tbmm.gov.tr, 03.07.2019.

URL-3, www.trthaber.com, 02.02.2019.

URL-4, www.sosyalsiyaset.net, 05.03.2018.

URL-5, islamansiklopedisi.org.tr, 01.01.2019.

URL-6, Türk Dil Kurumu Sözlüğü, www.tdk.gov.tr, 01.01.2019.

URL-7, www.tugsanyilmaz.av.tr, 04.01.2019.

URL-8, 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, www.resmigazete.gov.tr, 01.03.2019.

URL-9, <http://safranbolu.bel.tr/>, 13.09.2018.

URL-10, ww.safranboluturizmdanisanaburosu.gov.tr, 13.09.2018.

URL-11, www.unesco.org.tr, 12.09.2018.

URL-12, Karabük Valiliği Safranbolu Tanıtım Filmi, 02.04.2013, <https://www.youtube.com/watch?v=j3BwI3-MzOO>

URL-13, www.kardemir.com, 16.09.2018.

URL-14, www.karabuk.bel.tr, 16.09.2018.

URL-15, Türkiye İstatistik Kurumu, www.tuik.gov.tr, 17.03.2019.

URL-16, www.safanbolutso.org.tr, 18.09.21018.

URL-17, www.karabukhaber.com.tr, 05.05.2019.

URL-18, www.karabukilhaber.com, 03.04.20192

URL-19, www.sakem.org, 01.02.2019.

URL-20, <https://bianet.org/bianet>, 06.07.2019.

URI-21, www.ntv.com.tr, 06.07.2019.

URL-22, istesob.org.tr, 05.07.2019.

EKLER

Ek-1: Safranbolu Belediyesi Sosyal Yardım Yönetmeliği

KARABÜK İLİ SAFRANBOLU BELEDİYESİ SOSYAL YARDIM YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu Yönetmelik, öncelikle Safranbolu Belediyesi sınırları ve mücavir alanı sınırları içerisinde ve ayrıca ihtiyaçlık durumu ile Belediye imkanları dahilinde, tüm dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere bütçeden yapılacak yardımlar ile vatandaşların hibelerini toplayarak muhataplarına ulaştırmak üzere, sosyal hizmet ve yardımlarla ilgili usul ve esasları belirlemek ve yardım dağıtmak için düzenlenmiştir.

Kapsam

MADDE 2- Bu Yönetmelik, öncelikle Safranbolu Belediyesi sınırları ve mücavir alanı dahilinde ve ayrıca ihtiyaçlık durumu ile Belediye imkanları dahilinde, tüm ihtiyaçlarını karşılayamayan ve muhtaç oldukları belirlenen dar gelirli, yoksul, muhtaç, kimsesiz, engelli, yaşlı, sokakta yaşayan kimsesiz kişi, öğrenci, gazi, yetim ve öksüz kişileri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- Bu Yönetmelik, 03/07/2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve 60. maddesinin birinci fıkrasına (i) bendi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aynı Yardım: Yiyecek, giyecek, yakacak, kırtasiye, tıbbi araç gereç ile rehabilitasyon amaçlı protez araç-gereçleri, akülü engelli sandalyesi, tekerlekli sandalye ev eşyası gibi sosyal inceleme raporu ile müracaatçının ihtiyacına göre (5510 sayılı Kanunun 60. maddesi kapsamında dışında kalan kişiler) verilecek mal ve malzeme yardımını,

b) Belediye: Safranbolu Belediyesini,

c) Belediye Başkanı: Safranbolu Belediye Başkanını,

ç) Birleştirilmiş sosyal yardım: Safranbolu Belediyesi sosyal hizmetler etkinlikleri kapsamında muhtaçlığı tespit edilmiş olan birey ve ailelere yönelik gerçekleştireceği aynı, nakdi ve geçici süreli barınma yardımlarını,

d) Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duygusal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen bireyi,

f) Kimsesiz kişi: Kendisine bakacak kimsesi olmayan ya da yakınları tarafından terkedilmiş, yalnız bırakılmış muhtaç kişiyi,

g) Komisyon: Sosyal yardımlardan yararlanacakları inceleyen ve değerlendiren yardım komisyonunu,

ğ) Muhtaçlık: Her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak sureti ile, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3 ünden fazla olanlar ile aynı tutarda fazla gelir sağlaması mümkün olan kimselerin dışındaki kişileri

h) Muhtaç kimse: Bu yönetmeliğe göre muhtaç olan kişileri,

ı) Müdürlük: Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğünü,

i) Nakdi yardım: Müracaatçının sosyal inceleme raporu sonucunda belirlenen ihtiyacına göre verilecek para yardımını,

j) Sosyal inceleme: Aynı ve nakdi yardım hizmetlerinin yürütülmesinde görevli değerlendirme komisyonu tarafından müracaatçının aile ve çevre şartlarıyla sosyal,

ekonomik durumlarını kapsayan incelemeyi,

k) Hayır Çarşısı: Günümüzde yüz yüze ilişkilerin azalması ile birbirini yakından tanımayan, birbirinin sorunlarını bilmeyen, buna rağmen aynı kentte yaşayan kentliler olarak yardımlaşma ve dayanışmayı, yoksulluğun azalması, israfın önlenmesi, toplumsal barış ve hoşgörüyü arttırmak adına geliştirilen bir toplumsal dönüşüm projesini,

l) Yaşlı: 60 yaş ve üzeri yaşlarda olup sosyal, kültürel ve/veya ekonomik yönden yoksulluk içinde, korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç olan kişiyi,

m) Yönetmelik: Karabük ili Safranbolu Belediyesi Sosyal Yardım Yönetmeliğini,

n) Merkez: Belediye tarafından belirlenen depolama alanlarını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yardımlar, İçeriği ve Çeşitleri

Yardımlar

MADDE 5- (1) Yardımlarla ilgili esaslar;

a) Yıl boyunca yapılacak yardımları, bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödenekten karşılanır.

b) Belediye bu yönetmelikte belirtilen şartları taşıyan kişilere yardımda bulunabilir.

c) Yardımlar, nakdi ve ayni olabileceği gibi kısmen nakdi ve kısmen ayni de yapılabilir.

ç) Yardıma muhtaç kişileri üretken duruma geçirmek maksadıyla mümkün ise bunlara iş imkanı araştırılması veya üretkenliklerini kendi aralarında sağlayacak araç ve gereçlerinin alınmasına karar verilebilir.

d) Yardımlar devamlı, belirli aralıklarla veya bir defada yapılabilir. Kimlere nasıl ve ne kadar süre ile yardım yapılacağına Yardım Komisyonu kararında yer verilir.

e) Yardım yapılmasına karar verilen kişilere ayrıca bir numara verilir ve yardım kararları mahalle bazında tasnif edilerek muhafaza edilir.

f) Ayni ve nakdi yardım programlarının uygulanmasında yaşlı, engelli, çocuklar, kimsesiz ve düşkünlere öncelik tanınır.

g)Yardım taleplerinin karşılanmasında; sırasıyla belediyenin mali durumu, hizmetin ivediliği, muhtaç olma derecesi, başvuru veya tespit sırası dikkate alınır.

ğ) Yardımların bağış olarak alınmasında ve dağıtılmasında muhtarlıklar, dernekler, vakıflar ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları, özel ve tüzel kişiler ile de işbirliği yapılabilir.

h) Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması için, yardım komisyonu kararı ile nakdi yardım yapılabilecek kişi veya ailelere, temel ihtiyaçlarını karşılamak üzere para yerine geçebilen alışveriş çeki (kuponu) ve kart ilede verilebilir.

ı) Nakdi ve ayni yardımlar, başvurunun Komisyonca kabul edildiği tarihi takip eden aydan itibaren başlar.

i) Ayni yardımlarda kullanılacak mal ve malzemelerin alımı 22/01/2002tarih, 24648 sayı ile yayımlanan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre gerçekleştirilir.

j) Ayni yardımlarda kullanılmak üzere bağışlanmış mal ve malzeme de bu Yönetmelikte tespit edilmiş esaslara göre dağıtılır.

k) Belediyece bu yönetmelik kapsamındaki kimselere dağıtılmak üzere Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre alımı gerçekleştirilen veya sosyal yardımlarda kullanılmak üzere Belediyeye bağışlanan ayni yardımlar ile belediyece tedarik edilen mal, madde ve malzemeler merkezde toplanır ve Belediye personeli ve araçlarıyla muhtaç ve yoksul kişilere en uygun yöntemlerle matbu tutanak, evrak düzenlenerek dağıtımı yapılır. Hayır Çarşısına bağışlanan ürünler, yardım yapanlarca bizzat getirebileceği gibi telefonla da müracaat halinde mahalline gidilerek bağış kabul edilir. Gelen bağışlar önce sayı ve cins olarak tespit edilip kullanılmayacak durumda olanlar tutanakla belirlenip ayrılır. Bağışçının ismi, adresi, telefonu ile birlikte bilgisayara kaydedilir. Teslim alındığına dair alındı belgesi düzenlenerek bağışlayana verilir. Tekstil cinsi bağışlar önce yıkanıp, kurulanıp, ütülenerek reyondaki yerini alır.

l) Ayni yardımların dağıtımı üçüncü şahıslardan hizmet alımı şeklinde, Belediye personelinin gözetiminde yaptırılabilir.

m) Ayni yardımlar süreli veya kırtasiye, ilaç, gıda, giyim, ev tekstili, mobilya, beyaz eşya, mutfak eşyası ve yakacak yardımı gibi geçici nitelikte olabilir.

n) Yardımın ulaştırıldığı bağış sahiplerine telefon, elektronik posta veya bir başka iletişim aracı ile bildirilir.

İçeriği ve Çeşitleri

MADDE 6- Yapılacak yardımlar aşağıda belirtilenleri kapsar.

a) Afet yardımı: Deprem, sel baskını, yangın gibi doğal afet durumlarında yapılacak yardımlardır.

b) Cenaze yardımı: Belediyenin kimsesiz, yoksul, fakir, muhtaç ve ihtiyaç sahibi kişiler için yaptığı ücretsiz defin işlemlerine ek olarak cenaze nakil yardımudur.

c) Engelli yardımı: Engellilere yapılacak ayni ve nakdi yardımlardır.

ç) Gıda yardımı: Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda, belirlenen gıdalardan oluşan, devamlı ya da aralıklarla dar gelirli, yoksul, muhtaç, kimsesiz, ihtiyaç sahibi, engellilere verilen yardımlardır.

d) Giyim yardımı: Elbise, palto, kaban, yağmurluk, çorap, şapka, ayakkabı ve benzeri giyim eşyası yardımlardır.

e) Kırtasiye yardımı: İhtiyaç sahibi öğrencilere yapılacak yardım, defter, kitap, araç-gereç, öğrenci kıyafeti, çanta ve kırtasiye yardımudur.

f) Aceze yardımı: Belediye meclisince belirlenen miktarda ayni veya nakdi olarak yapılan yardımdır. Nakdi yardımlar her ayın 20'sinde ödenir. Yönetmeliğin, 7. maddesine göre bu hususta yapılan başvurular gerekli inceleme raporu düzenlenerek komisyonca karara bağlanır.

g) Sağlık yardımı: Muhtaç vatandaşlara yapılacak tedavi, ilaç ve ulaşım yardımlardır.

ğ) Sıcak yemek yardımı: İdare tarafından belirlenen zamanlarda ve yerlerde vatandaşlara yemek çadırlarından veya kapalı mekanlarda günlük verilen evinden çıkamayacak durumda olanlara idarece ulaştırılan sıcak yemek yardımudur.

h) Tamirat yardımı: Muhtaç vatandaşların ikamet ettikleri konutlarının tamirata için yapılan malzeme ve işçilik yardımlardır.

1) Yakacak yardımı: Yönetmelikte belirtilen koşullara uygun şekilde ihtiyaç sahiplerine verilen yardımdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Müracaat Şekli, Tespit

Müracaat Şekli

MADDE 7- (1) Yardım talebinde bulunmak isteyenler, bağlı oldukları mahalle muhtarlıklarından alacakları muhtaçlık belgesi ile birlikte dilekçeyle Belediye Başkanlığına başvurabilirler. Yapılan müracaatlar başkanlıkça Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'ne havale edilir. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nce talepler, Karabük ili Safranbolu Belediyesi Sosyal Yardım Yönetmeliği kapsamında değerlendirilmek üzere, komisyona iletilir.

(2) Yapılacak müracaatlarda, gerekli bilgi ve belgeler Komisyon görevlilerince mümkün olduğunca gizli olarak ve muhtaçların onurlarını zedelemeyecek biçimde temin edilir.

(3) Müracaatlarda hangi tür yardım istenildiği ve istenilen yardıma ilişkin kanıtlayıcı belge sunulur.

a) İstenen Belgeler:

- Nüfus Kayıt Sureti
- İkametgah Belgesi
- Öğrenci, şehit ailesi, gazi, engelli, yetim, öksüz vb. nitelikte özel durumu bulunanların durumunu kanıtlar belge
- 2 adet vesikalık fotoğraf
- Her hangi bir sosyal güvencesi yok ise, olmadığına dair belge
- Nüfus cüzdan fotokopisi
- Sosyal Yardım Talep Formu

Muhtaç durumda olduğu halde yardım komisyonuna bizzat müracaat etmeyenler

MADDE 8 - (1) Yardıma muhtaç olduğu halde herhangi bir nedenle komisyona müracaat etmeyenler için ikamet ettikleri mahalle muhtarlarının, okul idaresi ve öğretmenlerin, mahalle imamının, yakınlarının, komşularının bu kişiler namına yaptıkları müracaatlar kabul edilir.

(2) Bu kişiler 7. maddede ki istenilen evrakları tamamlar ve EK-1 deki değerlendirmeye tabi tutulur.

Belediyenin res' en tespiti,

MADDE 9- (1) Belediyemiz sınırları içinde yaşayan tüm dar gelirli, yoksul, muhtaç, kimsesiz kişiler tespit edilerek bilgi bankası oluşturulur.

Belediyenin res' en tespiti;

- a) Belediyenin bilgi kaynakları,
- b) Mahalle muhtarları yardımları,
- c) Sosyal Güvenlik Kurumundan istenecek bilgiler,
- ç) Yardım dernekleri ve diğer sivil toplum kuruluşlarının yardımları,
- d) Kaymakamlık Sosyal Yardımlaşma Vakfı bilgi kaynakları,
- e) Kamu kurum ve kuruluşları bilgi kaynakları,
- f) Belediye Başkanı ve meclis üyelerinin bilgi ve yardımıyla,

(2) Bu kişiler 7. maddede ki istenilen evrakları tamamlar ve EK-1 deki değerlendirmeye tabi tutulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yardım Komisyonu Yönetimi ve Diğer Hususlar

Yardım komisyonunun oluşumu

MADDE 10- Yardım komisyonu belediye başkanı tarafından görevlendirilen, belediye başkan yardımcısı başkanlığında, bir başkan ve 4 üye olmak üzere toplam 5 kişiden oluşur. Komisyon üyeleri, Belediyede görevli memurlar ve müdürler arasından bir yıl süre ile görevlendirilir. Aynı üyelerin yeniden görevlendirilmesi mümkündür. Komisyon sekreteryasını Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü yürütür.

Komisyon toplantıları ve kararları

MADDE 11- Komisyon toplantı ve kararları ile ilgili esaslar;

a) Komisyon, başkanın belirleyeceği bir gün veya her hafta, salt çoğunlukla toplanır, kararlar katılan üyelerin çoğunluğuyla alınır. Oyların eşitliği halinde Başkanın bulunduğu taraf üstün sayılır.

b) Komisyon üyelerinin izinli ya da raporlu olduğu sürelerde görevlerini vekâleten yürütenler komisyon toplantılarına katılır.

Komisyonun görevleri

MADDE 12- Komisyonun görevleri aşağıda belirtilmiştir.

a) Sosyal yardım talebinde bulunan kişilerin seçiminde kullanılacak formları hazırlamak ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasını sağlamak.

b) Sosyal yardıma ihtiyacı olan kişileri, bu kişilere yapılacak ayni ve nakdi yardımların süresi ve miktarını belirlemek ve listelerini hazırlamak.

c) Sosyal yardım talebinde bulunan kişilerden yardım çeşitlerine göre istenecek sosyal inceleme bilgi ve belgelerini belirlemek.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Araştırma

Araştırma

MADDE 13- (1) Yardım için yapılan müracaatlarda beyan esas olduğundan, dilekçede beyan edilen bilgi ve belgeler gizlice araştırılır. Bu araştırma kolluk, nüfus müdürlüğü,

vergi dairesi, tapu, bankalar, belediye ve muhtarlık nezdinde yaptırılabilceği gibi komisyonca da re'sen yapılabilir.

(2) Müracaatların değerlendirilmesi aşamasında Kaymakamlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, muhtarlıklar ve diğer ilgili birimlerin kayıtlarından da istifade edilebilir.

(3) Yardım komisyonu müracaatta bulunan vatandaşların durumu EK-1 deki kriterlere göre değerlendirilecektir.

ALTINCI BÖLÜM

Muhtaçlık Yardımı Değerlendirme Kriterleri

Yardım miktarları ve muhtaçlık dereceleri

MADDE 14- (1) Yardım komisyonu, yönetmeliğin 7 inci maddesi doğrultusunda müracaatta bulunan vatandaşlar hakkında düzenlenen raporda aşağıdaki kriterler göz önünde bulundurularak yardımın yapılıp yapılmamasına karar verilir.

- a) Ailenin bireylerinin iş durumu.
- b) Ailenin net gelirleri.
- c) Barınma ve eşya durumu.
- ç) Ailede yaşayan kişilerin sayısı ve kimlik bilgileri.
- d) Ailedeki öğrenim gören kişi sayısı.
- e) Medeni hali.
- f) Engelli durumu.
- g) Başka kurumlardan alınan yardımlar.
- ğ) Taşınır ve taşınmaz mal durumu.

(2) Belediye tarafından yapılacak yardımlara ilişkin olarak oluşturulacak ve bu yönetmeliğin eki kabul edilen ekonomik derece puan kriterleri doğrultusunda yapılacak değerlendirme sonucu her muhtaç kişi için verilen puanlar derecelendirilerek, yardım

miktarına göre yardımlar yapılır. Yardımlar, yardım komisyonunca yapılan derecelendirme sonucunda 100 (yüz) puan üzerinden, en yüksek puan alandan başlamak üzere, büyükten küçüğe sıralanarak yapılır.

(3) Yapılacak yardımların miktarı Belediye Meclisi tarafından her yıl belirlenir. Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında belirlenen kriterler çerçevesinde (EK-1) yardım komisyonunca yapılan derecelendirme neticesinde 100 puan üzerinden;

a) 0–50 Puan arası yardım uygun değil,

b) 51–65 Puan arası komisyonun belirlediği üst sınırın % 25'i oranında nakdi veya ayni yardım,

c) 66–80 Puan arası komisyonun belirlediği üst sınırın % 40'ı oranında nakdi veya ayni yardım,

ç) 81–100 Puan arası komisyonun belirlediği üst sınırın % 60 oranında değerlendirmeye göre nakdi veya ayni yardım yapılabilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Sosyal İnceleme Raporları

Sosyal inceleme raporları

MADDE 15- (1) Komisyon tarafından düzenlenen sosyal inceleme raporlarında; muhtaç durumdaki kişilerin geçmişteki yardım talepleri, evvelce yapılan yardımlar durumlarındaki değişimler; hâlihazırdaki özellikleri, kişisel ve ailevi bilgiler yanında, sosyal ve ekonomik şartlar, mahalli imkânlar, ikamet edilen yer ve konut durumu ile varılan kanaat ve ihtiyaç içindeki kişilerin ne tür bir yardımdan veya hizmetten faydalandırılmasının uygun olacağı, yardımın miktarı, süresi ve şekli ile ilgili hususlar da açıkça belirtilir.

(2) Sosyal inceleme raporu kişisel nitelikte gizli belgedir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Sosyal Yardımların Kesilmesi

Sosyal yardımların kesilmesi

MADDE 16- (1) Ayni ve nakdi yardımlardan faydalanan ihtiyaç sahibinin;

(a) Ölümü,

(b) Türk Vatandaşlığından çıkması, çıkarılması, vatandaşlık hakkını kaybetmesi,

(c) Muhtaçlığın kalkması,

(ç) Kadın ve erkeğin evlenmesi nedeniyle muhtaç durumdan çıkması,

(d) Geçerli bir mazeret olmaksızın verilen yardımı üç ay aralıksız olarak alınmaması ve muhtaç kişiye ulaşılamaması, iletişim bilgilerinin güncellenmemesi.

(e) Sakatlığı nedeniyle ayni ve nakdi yardım almakta iken durumlarına uygun iş bulması hallerinde yardım kesilir.

(2) Ayni ve nakdi yardım hizmetlerinin yürütülmesinde uygulamanın devamlı takibi esastır. Sürekli yardım edilen kişinin durumu, periyodik olarak takip edilir ve kişinin maddi durumu ile ilgili ayrıntılı bilgi ve belge toplanması yoluna gidilir. Kişinin yardım almadan hayatını sürdürebileceği maddi şartlara sahip olduğunun tespit edilmesi halinde yardım, bu durumun ortadan kalktığı tarihi izleyen aybaşından itibaren kesilir.

(3) Gerçeğe aykırı evrak verildiğinin ve yalan beyanda bulunulduğunun tespit edilmesi halinde yardım kesilir ve verilen yardımlar kanuni faizi ile birlikte tahsil edilir. Cezai müeyyideleri uygulanması bakımından genel hükümlere göre hareket edilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Sosyal Hizmetler

Engelli Hizmet Birimi

MADDE 17- (1) Belediye Engelliler ile ilgili bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, danışmanlık, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri vermek üzere müdürlük bünyesinde engelli hizmet birimi oluşturabilir.

(2) Engelli Hizmet Birimi; Doğuştan ve sonradan herhangi bir neden ile oluşan özrü ortadan kaldırmak veya özürünün etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmek, özürliye yeniden fiziksel, zihinsel, psikolojik, ruhsal, sosyal, mesleki ve ekonomik

yararlılık alanlarında başarabileceği en üst düzeyde yetenekler kazandırarak; evinde, işinde ve sosyal yaşamında kendine ve topluma yeterli olabilmesi ve özürünün toplum ile bütünleşmesi amacı ile gerekli koruyucu, mesleki, eğitsel, rekreasyonel ve psikososyal hizmetleri bu birim bünyesinde oluşturacak engelli hizmetleri ve diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde yürütmeye çalışır.

(3) Bu birimler faaliyetlerini engellilere hizmet amacı ile kurulmuş vakıf, dernek ve bunların üst kuruluşlarıyla işbirliği halinde sürdürürler. Belediye, Belediye Meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak engellilere yönelik faaliyetlerle ilgili olarak kamu yararına çalışan dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirilebilir. Mahallin en büyük mülki idare amirinin izni ile diğer dernek ve vakıflar ile de ortak hizmet projeleri gerçekleştirilebilir.

(4) Belediye; engellilere yönelik hizmetlerin yapılmasında ilçede dayanışmayı ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği arttırmak amacıyla İl Özel İdaresi ve Belediye hizmetlerine gönüllü katılım yönetmeliği hükümleri çerçevesinde gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygulanabilir.

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 18- (1) Sayıştay görüşü alınan bu Yönetmelik, ilanı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Safranbolu Belediye Başkanı yürütür.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Özge BOZKIR
Doğum Yeri ve Tarihi : Çaycuma/Zonguldak, 01.01.1993

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi,
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim
Dalı

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyet/Yayımlar : Makale: Çevreci Anlayışın Siyasallaşması: Yeşil
Siyaset ve Türkiye (2018), Uluslararası Batı
Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 2
(1), 56-69.

Aldığı Ödüller :

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler ve Kurs Belgeleri :
Çalıştığı Kurumlar : Türkiye Halk Bankası A.Ş.

İletişim

E-Posta Adresi : bozkir.ozge@gmail.com

Tarih : 28/08/2019

